

๔ ตุลาคม

วันอนุรักษ์
ภาพยนตร์ไทย

ชั้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๕

๒๕๕๘

คำนำ

“ข่าวคืบหน้าของเสียงเรียกร้องเมื่อ ๔๙ ปีก่อน”

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) กระทรวงวัฒนธรรม กำหนดให้วันที่ ๔ ตุลาคม ของทุกปี เป็นวันอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทย และเป็นวันจัดกิจกรรมพิธีการประกาศขึ้นทะเบียนภาพยนตร์เป็นมรดกของชาติ เป็นกิจกรรมประจำปี ทุกปี โดยเริ่มจัดตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา

เหตุผลในการเลือกวันที่ ๔ ตุลาคม เพราะวันนี้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ เป็นวันที่นับได้ว่ามีความสำคัญวันหนึ่งในประวัติศาสตร์การอนุรักษ์ภาพยนตร์ของชาติ คือ เป็นวันที่คณะกรรมการด้านการสื่อสารมวลชน ในคณะกรรมการชาติว่าด้วยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก ได้ประชุมคณะกรรมการตามภารกิจหน้าที่ปกติ ที่สถานไทย โทรทัศน์ ช่อง ๔ บางขุนพรหม และการประชุมในวาระสำคัญวาระหนึ่งในวันนั้น ที่ประชุมมีมติเอกฉันท์ เรียกร้องให้หอสมุดแห่งชาติเปิดแผนกเก็บภาพยนตร์ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม หวังให้เยาวชนรุ่นหลังได้ทราบความเป็นไปในอดีตและต้องการให้เกิดความสะดวกสบาย ในการค้นคว้า ดังปรากฏเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ความว่า

“ที่ประชุมได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ เรียกร้องให้หอสมุดแห่งชาติ เปิดแผนกเก็บภาพยนตร์ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมขึ้น โดยหวังให้เป็นสมบัติอีกอย่างหนึ่งของชาติ ซึ่งคณะกรรมการจะเป็นฝ่ายพิจารณาเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าจริง ๆ เข้ามารวบรวมไว้ในหอสมุด และนอกจากจะต้องใช้งบประมาณของคณะกรรมการไปจัดสรรภาพยนตร์มาแล้ว ยังเปิดรับภาพยนตร์ที่มีผู้อุทิศให้ด้วย

อย่างไรก็ตาม ในอันดับแรกนี้พระองค์เจ้าเปรมฯ ได้ทรงแจ้งความจำนงค์ว่าจะทรงมอบภาพยนตร์เกี่ยวกับพิธีบรมราชาภิเษกของรัชกาลที่ ๗ ซึ่งเป็นของพระองค์เจ้าเปรมฯ ให้เป็นอันดับแรก ขณะเดียวกันก็มีผู้เสนอมาอีกหลายเรื่อง อาทิเช่น “นิวเพชร์” และภาพยนตร์สารคดีที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์อีกหลายเรื่อง คณะกรรมการชุดนี้จะมีการประชุมอีกครั้งหนึ่ง ข่าวคืบหน้าจะนำเสนอต่อไป”

บุคคลสำคัญที่สุดในคณะกรรมการนี้คือ ประธานกรรมการ ซึ่งได้แก่ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร ซึ่งเชื่อว่าคงจะทรงเป็นต้นคิดของข้อเรียกร้องนี้ ส่วนอนุกรรมการท่านอื่น ๆ ได้แก่ นายประสงค์ หงสนันทน์ นายจางงู รังสิกุล นายสงวน มัทวพันธุ์ นายรัตน เปสตันยี พ.อ.ประสิทธิ์ ชื่นบุญ คุณหญิงอัมพร มีสุข

ข่าวคืบหน้าที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่เคยเสนอก็คือ เมื่อมีการจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติ ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๗ หอภาพยนตร์แห่งชาติได้สานต่อเจตนารมณ์ของคณะกรรมการนั้น โดยการได้รับมอบฟิล์มภาพยนตร์จำนวนหนึ่งซึ่งหอสมุดแห่งชาติได้รับมอบเป็นกันถุมมาจากคณะกรรมการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งสองฟิล์มที่ได้รับมอบมา ได้แก่ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๗ และ นิวเพซ

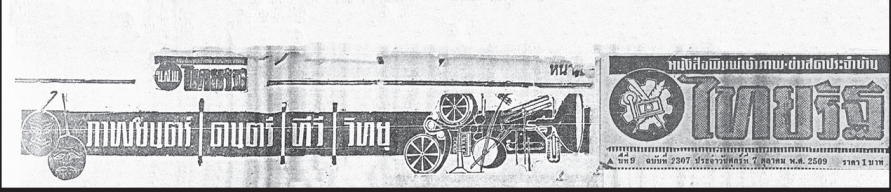
ข่าวคืบหน้าต่อมามีคือ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้สำนึกถึงคุณของวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ และกำหนดให้เป็นวันอนุรักษ์ภาพยนตร์ไทย และดำเนินการจัดให้มีการประกาศขึ้นทะเบียนภาพยนตร์สำคัญที่สมควรเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติเป็นประจำทุกปีมา

สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นี้ เนื่องจากเป็นวาระสำคัญอย่างพิเศษ ด้วยเป็นปีที่ ๑๐๐ ปีวันประสูติของ พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) จึงขออน้อมรำลึกคุณูปการของพระองค์ที่ทรงริเริ่มการอนุรักษ์ภาพยนตร์ขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในประเทศไทย เพียงแต่ยังไม่สำเร็จในทันที การดำเนินงานของหอภาพยนตร์จึงเป็นการสืบทอดเจตนารมณ์และสานต่อสิ่งที่ท่านได้ริเริ่มขึ้น การที่หอภาพยนตร์เก็บรักษาภาพยนตร์ จัดให้บริการสาธารณชนได้เข้ามาค้นคว้าศึกษาอย่างสะดวก และจัดพิธีการขึ้นทะเบียนภาพยนตร์เป็นมรดกของชาติ จึงนับว่าเป็นการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของพระองค์และของคณะกรรมการดังกล่าวเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้สำเร็จอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว

ขออุทิศความดีงามของงานนี้เป็นเครื่องบูชาเจตนารมณ์ของพระองค์และของคณะกรรมการชุดดังกล่าวตลอดไป

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ให้หอสมุดแห่งชาติเก็บหนังสือไทยไว้ให้เยาวชน

เพื่อผลในการค้นประวัติศาสตร์
หนังสือ — พิศาลวิทยุ

คณะกรรมการหอสมุดประชาชน ซึ่งมี พระ
วรวงศ์เธอพระองค์เจ้าปรีดิมนตร์ ทรงเป็นประ
ธาน ลงมติเรียบร้อยแล้ว

★ มีคตินำ 2

ให้หอสมุด

708 เก็บถาวร
1705 หอสมุดประชาชน
720 หอสมุดประชาชน
745 หอสมุด
755 หอสมุดประชาชน
805 หอสมุดประชาชน
845 หอสมุดประชาชน
925 หอสมุดประชาชน
000 หอสมุดประชาชน

ให้หอสมุด
★ คอลัมน์หน้า 13

หอสมุดแห่งชาติเปิดแผนก
เก็บภาพยนตร์ที่มรดก
ทางประวัติศาสตร์ และ
วัฒนธรรมอื่น อีก แผนก
หนึ่ง โดยหวังจะให้เยา
ชนรุ่นหลังได้ทราบความ
เป็นไปใน อดีต ได้ อย่าง
ชัดเจนและพร้อมกันนั้น
ก็ ต้องการ ให้เกิด ความ
สะดวกสบาย ในการ ค้น
คว้าด้วย

คณะกรรมการหอสมุด
ชม ซึ่งประกอบด้วยกรรมการจาก
หลายฝ่าย มี นายประจักษ์
หอสมุด — จันทน์ วังสีกุล
[จากกรมประชาสัมพันธ์] ส่วน
มีตัวหนังสือ [จากสมาคมโรงภาพ
ยนตร์] จันทน์ เปตน์นีย์ [จาก
สมาคมผู้สื่อข่าวการสร้าง] พอ.
ประสิทธิ์ ชี หนอง [จาก ทวี.ทัพ
บก] คุณหญิงอัมพร มีสุข [จาก
กระทรวงศึกษา] และนายอสม
คม นสพ. — นัก นสพ.ได้เปิดประ
ชุมกันที่ ทวี. ช่อง 4 เมื่อวัน
อังคาร ที่ ผ่าน มา ณ ที่ ประ ชุม
ได้ลงมติเป็นเอกฉันท์เรียกร้อง
ให้หอสมุดแห่งชาติเปิด แผนก
เก็บภาพยนตร์ที่มีคุณค่าทาง —
ประวัติ ศาสตร์ และ วัฒนธรรม
ขึ้นโดยหวังให้เป็นสมบัติอย่าง
หนึ่งของชาติ ซึ่งคณะกรรมการ
ชม จะ เป็น ฝ่ายพิจารณาเลือก
ภาพยนตร์ที่มีคุณค่าจริงๆเข้ามา
รวบรวมไว้ในหอสมุด และนอก
จากจะ ต้อง ใจ งบประมาณของ
คณะกรรมการไป จัด สร้างภาพ
ยนตร์มาแล้วจึงมีรับภาพยนตร์
ที่มีคุณค่าให้ด้วย

อย่างไรก็ตาม ในอันที่
แรกนี้พระองค์เจ้าเปรมว ได้ทรง
แจ้งความจำนงค์ว่าจะทรงมอบ
ภาพยนตร์เกี่ยวกับพิธีบรมราชา
ภิเษกของรัชกาลที่ 7 ซึ่งเป็น
ของพระองค์เจ้าเปรมว ให้เป็น
อันที่แรก ขณะเดียวกันก็มีผู้
เสนออีกหลายเรื่อง อาทิเช่น
“นิวเพอร์” และภาพยนตร์
สารคดีที่มีคุณค่าทางประวัติ —
ศาสตร์ อีกหลาย เรื่อง คณะ
กรรมการชุดนี้ จะมีการ ประชุม
อีกครั้งหนึ่ง ชาวคืบหน้าจะนำ
เสนอต่อไป

สารบัญ

[ภารกิจทหารอาสาสยามในสงครามโลกครั้งที่ ๑]	๒๐
[เด็กชนสมัย ร. ๗]	๒๔
พันท้ายนรสิงห์	๒๖
[ทหารไทยไปเกาหลี]	๓๐
มรดกพระจอมเกล้า	๓๒
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกผนวช	๓๖
โฆษณาพระเครื่องฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ	๓๙
ทะโมนไพร	๔๒
ยุทธนา – ศิริพร	๔๖
การปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติในตำแหน่งหัวหน้ารัฐบาลและผู้นำทางทหารจนถึงล้มป่วยและอสัญกรรมของ ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	๔๘
สายเลือดเดียวกัน	๕๐
ชู	๕๔
วัยตกกระ	๕๗
เงาะป่า	๖๐
ประชาชนนอก	๖๔
เพื่อน-แพง	๖๘
ด้วยเกล้า	๗๐
บ้านผีปอบ 2	๗๔
เรื่องตลก 69	๗๖
บางระจัน	๘๐
สุริโยไท	๘๕
๑๕ คำ เดือน ๑๑	๘๘
องค์บาก	๙๑
ซัดเตอร์ กตติวิญญาน	๙๔
รักแห่งสยาม	๙๖

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์

ขั้นตอนิเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติปีที่ ๕

• คุณค่าทางประวัติศาสตร์และความทรงจำ

เป็นภาพยนตร์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวของ สถานที่ กาลสมัย บุคคล เหตุการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับคนไทยและสังคมไทยในมิติต่าง ๆ เช่น มานุษยวิทยา สังคมวิทยา เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ทั้งในฐานะปัจเจกและกลุ่มหรือมวลชน สามารถทำให้ผู้ชมเข้าถึงและเข้าใจมิติเหล่านั้นในเชิงประวัติศาสตร์หรือความทรงจำ

• คุณค่าทางศิลปะภาพยนตร์

เป็นผลงานภาพยนตร์ที่สร้างสรรค์ อันแสดงถึงศิลปวิทยาทางด้านภาพยนตร์

• มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์

เป็นภาพยนตร์ที่มีความโดดเด่นเป็นพิเศษ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น การนำเสนอภาพยนตร์นั้น ไม่ว่าจะการถ่ายทำ การแสดง การตัดต่อ ฯลฯ มีความคิดริเริ่ม ไม่เคยมีแบบอย่างมาก่อนในภาพยนตร์อื่น ๆ

• บูรณภาพ

คือความสมบูรณ์ครบถ้วนของผลงานภาพยนตร์ตรงตามต้นฉบับของผู้สร้างสรรค์ ภาพยนตร์ที่ออกฉายแล้วอาจถูกตัดทอน ถูกเสริมเติมแต่งเพิ่มเติม ถูกดัดแปลงไปด้วยเหตุต่าง ๆ

• ความเสี่ยงต่อการสูญเสียหรือยากแก่การหาทดแทน

เป็นภาพยนตร์ที่ยังมีฟิล์มต้นฉบับหรือสำเนาในรูปแบบอื่นใดอยู่ แต่ตกอยู่ในภาวะความเสี่ยงที่จะสูญเสียภาพยนตรนั้นไป ด้วยเหตุปัจจัยต่าง ๆ เช่น มีต้นฉบับหรือสำเนาอยู่เพียงชุดเดียว หรือภาพยนตรนั้นกำลังเสื่อมสภาพ หรือสภาพการจัดเก็บไม่ปลอดภัย ไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

• อิทธิพลต่อคนและสังคม

ภาพยนตร์ที่สามารถส่งผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อปัจเจกชนและหรือต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ อารมณ์ ฯลฯ อาจก่อให้เกิดกระแสนิยมเกิดการเปลี่ยนแปลง ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ไม่ว่าชั่วระยะเวลาสั้นหรือยังยืนนาน

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติปีที่ ๕

นายศักดิ์นา ฉัตรกุล ณ อยุธยา	ประธานกรรมการ
พลเอก บัญชร ชวาลศิลป์	กรรมการ
นายเอนก นาวิกมูล	กรรมการ
นายศุภวัฒน์ จงศิริ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกษม เพ็ญภินันท์	กรรมการ
นางกฤติยา กาวีวงศ์	กรรมการ
นายดวงฤทธิ์ บุนนาค	กรรมการ
นายมนโธธรรม เทียมเทียบรัตน์	กรรมการ
นายอติภพ ภัทรเดชไพศาล	กรรมการ

สารจากกรรมการ

ศักดิ์นา จัตรกุล ณ ออยุธยา

ประธานกรรมการ

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนภาพยนตร์มรดกของชาติต่อเนื่องมาทุกปีนับแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้นมา ปีนี้เป็นปีที่ ๕ แล้ว โดยแต่ละปีจะมีภาพยนตร์ทั้งภาพยนตร์เรื่อง ภาพยนตร์สารคดี ข่าว รวมไปถึงภาพยนตร์ที่ถ่ายทำเพื่อเก็บไว้ดูกันเองในครอบครัวที่เรียกกันว่า “หนังบ้าน” ที่คณะกรรมการได้พิจารณาตามหลักเกณฑ์แล้วว่ามีค่าสำคัญขึ้นทะเบียนเป็นภาพยนตร์มรดกของชาติปีละ ๒๕ เรื่อง รวม ๕ ปี เรามีภาพยนตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว ๑๒๕ เรื่อง ภาพยนตร์เหล่านี้จะได้รับการดูแลอย่างดีเป็นพิเศษ เพื่อที่จะให้มันไว้จะอยู่คู่สังคมไทยไปชั่วกาลนาน

โครงการขึ้นทะเบียนภาพยนตร์กระบวนการคัดสรรภาพยนตร์เพื่อนำขึ้นทะเบียนของหอภาพยนตร์มรดกของชาติที่หอภาพยนตร์จัดทำขึ้นนับวันได้รับความสนใจและสนับสนุนจากหลากหลายฝ่าย ผมในฐานะประธานคณะกรรมการ ต้องขอขอบคุณกรรมการทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาทำหน้าที่อย่างแข็งขัน เอาจริงเอาจัง ขอขอบคุณประชาชน

ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนโครงการโดยรวมเสนอชื่อภาพยนตร์เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา ขอขอบคุณหอภาพยนตร์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้เตรียมข้อมูลอย่างดีเยี่ยมเพื่อให้กรรมการใช้ประกอบในการตัดสินใจ ขอคุณสื่อมวลชนที่ให้ความสนใจ ให้การสนับสนุน นำเสนอและรายงานข่าวโครงการนี้อย่างต่อเนื่องทุกปี ขอคุณกระทรวงวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัฒนธรรมที่ได้ให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีประกาศรายชื่อภาพยนตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนในทุกปี

ภาพยนตร์ที่ได้ขึ้นทะเบียนในแต่ละปีมีส่วนอย่างสำคัญที่ทำให้ผู้คนได้ตระหนักถึงความสำคัญ มองเห็นคุณค่า และเข้าใจถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการอนุรักษ์ภาพยนตร์อย่างจริงจัง เพื่อการใช้ประโยชน์จากภาพยนตร์อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

พลเอก บัณฑิต ชวาลศิลป์

กรรมการ

นอกเหนือจากคุณค่าทางศิลปะแล้ว ภาพยนตร์ทุกเรื่องไม่ว่าจะรังสรรค์ออกมาในลักษณะใดก็ตาม ย่อมมีส่วนบันทึกความเป็นไปของบ้านเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมเสมอมากหรือน้อย ตรงไปตรงมาหรือไม่ ไม่สำคัญนัก เพราะบ่อยครั้งภาพซึ่งปรากฏบนจอเพียงไม่กี่วินาทีได้จุดประกายความใคร่รู้หรือตั้งคำถาม ให้นำไปสู่การศึกษาค้นคว้าจนได้ประเด็นของอดีตที่มีคุณค่ายิ่ง โดยเฉพาะในสังคมไทยที่มีเสียงบ่นกันว่าคนไทยไม่ค่อยใส่ใจในประวัติศาสตร์ของตนจนไม่เข้าใจในรากเหง้าแห่งความเป็นไทย ดังนั้น ความพยายามในการขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติไว้มิให้สูญหายไป จึงนับว่าเป็นเรื่องน่าชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณหอภาพยนตร์ที่กรุณาให้เกียรติและโอกาสแก่ผมได้มีส่วนร่วมในงานสำคัญครั้งนี้

เอนก นาวิกมูล

กรรมการ

ท่ามกลางบรรยากาศอันมีมนตร์ขลังของหอภาพยนตร์ ถนนพุทธมณฑลสาย ๕ ศาลาฯ ซึ่งประกอบด้วยอาคารและข้าวของย้อนอดีตต่าง ๆ เช่น โรงหนังศรีกรุง , โรงหนังอสังการ, โรงถ่ายหนังแบบเอ็ดสัน, สถานีรถไฟ, พระรูปกรมหลวงสรรพสาตรศุภกิจ เจ้านายนักถ่ายหนัง, ประติมากรรมและตุ๊กตฝรั่ง ตุ๊กตไทยแบบคลาสสิกทั้งหลาย คณะกรรมการจำนวนหนึ่งได้ทยอยเดินเข้าไปในโรงหนังศรีศาลาฯที่กำลังรอแขกทุกคนอยู่

วันพฤหัสบดี และศุกร์ที่ ๒๗-๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ กรรมการทั้งหลายมีพันธกิจที่ต้องกระทำ คือ ฟังการนำเสนอของหนังแต่ละเรื่องจากตัวแทนหอภาพยนตร์ ดูหนังทั้งแบบหนังเรื่อง และหนังสารคดี หนังสั้น รวม ๔๐ กว่าเรื่อง ที่ฉายขึ้นจอข้างหน้า แต่ละคนต้องให้คะแนนหนังแต่ละเรื่อง แล้วร่วมกันคัดเลือกหรือตัดสินว่าหนังเรื่องใดควรได้รับการขึ้น “ทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๕๘” บ้าง โดยขอให้คัดหนังทั้งสองประเภทให้เหลือเพียง ๒๕ เรื่องเท่านั้น

หนังที่นำเสนอเข้ามาปีนี้ มีหลายเรื่อง ที่หลายคนเคยผ่านตา เช่น *ซู, วัยตกกระ, ด้วยเกล้า, ๑๕ คำเตือน ๑๑* เพราะเป็นหนังที่นำออกฉายทั่วไป แต่หนังข่าวหรือหนังส่วนตัว หลายเรื่องยังไม่เคยได้ดูกัน บางเรื่องยังความรู้สึกทั้งให้แก่กรรมการไม่น้อย เช่น *ภารกิจทหารอาสาสยามในสงครามโลกครั้งที่ ๑*

ยุค ๒๔๖๐ ซึ่งช่างกล้องฝรั่งถ่ายให้เห็นภาพนายทหารใหญ่น้อยในอาภักิริยาเคลื่อนไหวอย่างคมชัด และชาวสยามน้อยคนจะได้เคยเห็นมาก่อน, *เด็กชนสมัย ร.๗* ยุค ๒๔๗๐ เล่นเกมต่าง ๆ, *ยุทธนา-ศิริพร* สองหนุ่มสาวที่พาเรวนดูกรุงเทพฯ ยุค ๒๕๐๐ ขณะที่ตึกกรมบ้านช่องและวิถีชีวิตของคนยุคนั้นยังไม่วนวายรกรุงรังเหมือนปัจจุบัน

ภาพยนตร์เหล่านี้มีคุณค่าทั้งทางศิลปะ และทางประวัติศาสตร์ คือถ่ายได้สวย คิดเรื่องได้ดี ลำดับเรื่องได้ดี และกรณีหนังข่าว - หนังสั้น ได้บันทึกบรรยากาศของบ้านเมืองแต่ละยุคอย่างน่าติดตาม ช่วยให้คนรุ่นหลังนำไปศึกษาเรื่องย้อนยุคได้

กรรมการหลายคนมีความเห็นใกล้เคียงกัน การสรุปรายชื่อหนังที่ควรได้รับการประกาศเกียรติ ปี ๒๕๕๘ จึงจบลงในเวลาไม่นาน แล้วทุกคนก็ค่อย ๆ ทยอยกลับบ้าน พร้อมความประทับใจที่ได้เห็นผลงานอันทรงพลังของนักถ่ายหนังทุกคน

“ศุภักษร” ศุภวัฒน์ จงศิริ

กรรมการ

ในแต่ละวันเราทำอะไรอยู่ มองดูฟ้า
เปลี่ยนสี แล้วปล่อยตัวเองไปตามวิถีแห่งกาล
เวลา

แล้ววันหนึ่งก็รู้สึกมีค่า... เมื่อได้ถูกเชิญ
ไปเป็นคณะกรรมการคนหนึ่ง

รับตอบรับและรู้สึกถึงการรอคอยที่จะได้
เจอกับพีโดม สุขวงศ์ รุ่นพี่นักเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ
ซึ่งในสมัยเรียนเหมือนพี่เขาอยู่ในโลกอีกใบหนึ่ง
แล้วเมื่อเรียนจบพีโดมก็มุ่มม่นอยู่กับโลกใบนั้น
จนหลายคนคิดว่าพีโดมบ้า... บ้าไปทำอะไรกับ
เศษฟิล์ม เศษขยะ ขุดคุ้ย รื้อค้น ตามไปขอ ตาม
ไปเฝ้า พวกฟิล์มหนังไทยเก่า ๆ

แต่เรารู้ เราเข้าใจ ว่าพี่เขามีเป้าหมาย มี
เส้นทางของตัวเอง และเป็นนักสื่อสารมวลชนที่
ชัดเจนในเป้าหมายนำสิ่งที่ดึงดูดผู้สังคมชน จน
ได้รับเกียรติเป็นนักนิเทศศาสตร์ดีเด่น และสังคม
ก็ยอมรับในสิ่งที่พี่โดมทำ จนกระทั่งพัฒนากลาย
เป็นสถาบันที่ทรงค่าทางด้านความคิด จิตวิญญาณ
ของภาคส่วนแห่งวัฒนธรรมไทย ที่เรียกว่า
“หนังไทย”

ยิ่งเมื่อได้ดูหนังแต่ละเรื่อง ที่ทำการคัด
เลือกเข้ามา เรายิ่งรู้สึกว่า เราได้มาเห็นสิ่งที่มีค่า
 และได้ทำหน้าที่อย่างดีที่สุดในการพิจารณาคัด

เลือกครั้งนี้ ทั้งในฐานะคนทำหนังไทย คนรักหนัง
ไทย และเป็นคนไทยที่อยากให้ “หนังไทยเป็น
มรดกที่มีลมหายใจ” ตลอดไป

พศ. ดร. เกษม เพ็ญภินันท์

กรรมการ

ภาพยนตร์เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่ถือกำเนิดขึ้นมาและอาจจะมีประวัติศาสตร์ที่สั้นที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับศิลปะแขนงอื่น ๆ แม้ว่าเกิดจากนวัตกรรมทางเทคโนโลยี แต่ภาพยนตร์ได้พัฒนาคุณค่าทางศิลปะขึ้นมาอย่างทรงคุณค่าทั้งทางเนื้อหาสาระ สุนทรียะ และ ความมหัศจรรย์แห่งมายาลักษณะ

การได้เป็นส่วนหนึ่งของการยกย่องเชิดชูเกียรติถือว่าเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ผมได้รับเกียรติจากหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ที่เชิญมาเป็นกรรมการพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๕ เช่นเดียวกับครั้งก่อน ๆ ที่ผ่านมา ภาพยนตร์ที่ขึ้นทะเบียนปีละ ๒๕ เรื่องนั้นมีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์เรื่อง ภาพยนตร์สารคดี ภาพยนตร์ส่วนตัวที่ถ่ายทำ/บันทึกขึ้นเองหรือ ภาพยนตร์โฆษณาก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายหรือเป็นที่รับรู้ในวงจำกัดก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ในอดีตหรือร่วมสมัยก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลหรือถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นศิลปะบริสุทธิ์หรือเพื่อการโฆษณาชวนเชื่อก็ตาม

ภาพยนตร์ทั้งหมดล้วนทรงค่าทั้งสิ้น ดังนั้นเกณฑ์ในการคัดเลือกจึงไม่ได้จำกัดอยู่ที่คำว่า ‘ดี’ หากอยู่ที่คุณค่าในการเก็บบันทึกและฉายให้เห็นถึงลักษณะทางสังคมวัฒนธรรม อีกทั้งคุณค่าของการเป็นหมุดหมายของการสร้างสรรค์ทางศิลปะ ในลักษณะต่างๆ เช่น กลบกับการเล่าเรื่อง เทคนิคกับการนำเสนอ เป็นต้น รวมอยู่ด้วย

ด้วยเกณฑ์ดังกล่าวนี้ ภาพยนตร์จึงเป็นมากกว่าการเป็นสื่อที่ให้ความบันเทิง ความรู้ และความประเทืองปัญญา หากเปรียบเสมือนเชิงอรรถทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีไว้ให้อ้างอิงถึงความเป็นอยู่และความเป็นไปของยุคสมัยผ่านสายตาของผู้ชมจากรุ่นหนึ่งถึงรุ่นหนึ่ง จนถือเป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรมของสังคมหนึ่ง ๆ ในที่สุด

กฤติยา กาวิวงศ์

กรรมการ

ขอบคุณ หอภาพยนตร์ ที่ให้เกียรติเชิญมาร่วมเป็นกรรมการคัดสรรภาพยนตร์ไทยเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๕ ประจำปีกับหนังหลาย ๆ เรื่องที่เข้ารอบ ซึ่งมีทั้งหนังเรื่อง หนังสารคดี หนังบ้าน รวมทั้งหนังโฆษณาชวนเชื่อ หนังเหล่านี้ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์สังคมไปโดยอัตโนมัติ ความสำคัญของหนังนั้น นอกจากจะเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่เป็นส่วนสำคัญในการสร้างตัวตนของเราแล้ว มันกลายเป็นสื่อที่ทรงอิทธิพล ก่อให้เกิดความทรงจำร่วมกันในสังคม ที่เราสามารถแบ่งปันกันในทุกยุคทุกสมัย หนังเป็นเครื่องมือหนึ่งช่วยให้เราได้เปิดโลกทัศน์ และเป็นแรงบันดาลใจทำให้เราก้าวไปข้างหน้า

ผลงานภาพยนตร์ที่ได้รับการคัดสรรเข้ามาในปีนี้ แต่ละชิ้นมีคุณค่าทางศิลปะภาพยนตร์ มีความโดดเด่นในตัวของมันเอง มีอิทธิพลต่อคนและสังคม และมันเป็นกรณีศึกษาที่ทำให้เราสามารถทำความเข้าใจกับบริบทสังคมมากยิ่งขึ้น เพราะเบื้องหลังการผลิตผลงานแต่ละชิ้นในยุคสมัยนั้น มีเหตุและปัจจัยต่างกันตามบริบทสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมในแต่ละช่วงเวลา หากเราสามารถ “อ่าน” หนัง ทั้งเรื่องเล่า

เบื้องหน้า เบื้องหลัง และ ระหว่างบรรทัดของหนังแต่ละชิ้นที่คัดเลือกมาเพื่อขึ้นทะเบียนฯ หนังกลุ่มนี้จะให้อะไรมากกว่าความบันเทิงแน่นอน

ขอแสดงความยินดีกับหนังทั้ง ๒๕ เรื่องที่ได้รับการคัดเลือก และขอบคุณหอภาพยนตร์ที่ช่วยเก็บ อนุรักษ์ และ รักษา สมบัติของมนุษยชาติไว้เป็นอย่างดี

ดวงฤทธิ์ บุนนาค

กรรมการ

ในตอนแรกที่ได้รับเชิญมาเป็นกรรมการ ก็มีความกังวลครับ เพราะตนเองไม่ได้มีความรู้ด้านภาพยนตร์มากนัก เมื่อเทียบกับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่น ก็ยังโชคดีที่ได้คัดเลือกเฉพาะในส่วนภาพยนตร์สารคดีซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสนใจ มีความตื่นตาตื่นใจตลอดเวลาที่ได้ชมสารคดีทุกเรื่องที่ได้รับการคัดเลือกครับ และดีใจที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะได้ช่วยกันผลักดันให้ภาพยนตร์เหล่านี้จะได้ปรากฏกับสายตาของคนในยุคต่อไป ภาพยนตร์ทุกเรื่องคือประวัติศาสตร์ที่มีชีวิตของคนไทยและถ้าเราไม่รู้ที่ที่เรามา มันก็ยากที่จะมองเห็นว่ากำลังจะไปไหนกัน

มโนธรรม เทียมเทียมบริบูรณ์

กรรมการ

สองสิ่ง-สามสิ่งที่มีักเข้าใจไม่ถูกต้องของการขึ้นทะเบียนภาพยนตร์ไทยเป็นมรดกของชาติ

๑. เหมือนเดินเลือกซื้อของโปรโมชั่นแบบหยิบได้ครบ ๒๔ (แล้วได้ฟรี “หนึ่ง”) แรก ๆ จะรู้สึกเมามัมนมาก แต่พอถึงขั้นที่ยี่สิบห้าคุณจจะรู้สึกเสียดาย สุดท้ายก็ต้องเริ่มแพ็คถุงใหม่จนกว่าจะได้ครบ(อีก) ๒๕ ของลือตัดไป (#ผิด)

๒. คือการประเมินคุณค่าและตัดสินใจรางวัลหนังแบบย้อนหลังขณะที่การให้รางวัลหนังโดยทั่วไปมักให้กับหนังที่ออกฉายในปีนั้น ๆ (#นี่ก็ไม่ใช่อีก)

๓. การคัดเลือกกระทำโดยบุคคลเพียงท่านเดียวคือ คุณโดม สุขวงศ์ (#ไม่เกี่ยวเลย)

สิ่งที่น่าปลาบปลื้มกว่าเกิดขึ้นในทันทีที่ทราบว่หนังทุกเรื่อง (ราวห้าร้อยกว่าเรื่อง) ที่ผ่านการเสนอชื่อในรุ่นแรกล้วนเริ่มจากมติมหาชนโดยแท้จริงคือ คนดูทางบ้านส่งเข้ามาเพื่อเข้ารับการพิจารณาทำให้มั่นใจว่าการขึ้นทะเบียนของหนังเรื่องยาวคือ สิ่งทีถือกำเนิดมาจากหัวใจและเป็นความต้องการของสังคมโดยแท้จริง

สิ่งที่มักเกิดขึ้นเสมอ ๆ ของการประกาศ

รายชื่อในแต่ละรุ่น/ปีมักหนีไม่พ้นข้อคำถามจากสังคม ว่าทำไมเรื่องนั้นไม่มี-เรื่องนี้ไม่มี?, หนังสือบางเรื่องมีการแตกช่อออกเป็นหลายเวอร์ชันแล้วทีเข้า ๆ ลิสต์ไปแล้วพิจารณาตามเวอร์ชันไหน? (แม้ในการสร้างครั้งเดียวกันฉบับเดียวกันเองแท้ ๆ)

สิ่งที่พอเป็นไปได้ในกรณีหลังก็คือ การประกาศเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกไปแล้วน่าจะสร้างอนุสนธิไปยัง ‘สำเนา’ ตัวอื่น ๆ ของเรื่องเดียวกัน (ขออนุญาตยกตัวอย่างในรายชื่อ “สุริโยไท” ที่หนังสือหนึ่งเรื่องมีการเผยแพร่ต่อสาธารณะออกถึงสามฉบับด้วยความยาวที่หลากหลายออกไป) ที่ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดล้วนมีคุณค่าด้วยตัวของเขาเองและพึงได้รับการยกย่อง

สิ่งที่เกิดขึ้นจริงอันเป็นบรรยาภาคเบื้องหลังของการประชุมคือ การก้าวข้ามในส่วนของการประเมินคุณค่าโดยอาศัยหลักการและมาตรฐานทั่วไปที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของ

ความสมบูรณ์ในแง่ขององค์ประกอบ หากแต่เกิดขึ้นโดยอาศัยมิติทางสังคมเป็นบรรทัดฐาน

เมื่อเป็นเช่นนี้หนังทุกเรื่องล้วนมีความชอบธรรมและศักยภาพพอที่จะได้รับการเสนอชื่อและขึ้นทะเบียนโดยเท่าเทียมกันซึ่งตรงกับคติความเชื่อที่ว่า “หนังเมื่อสร้างเป็นของคนทำ แต่ถ้าออกฉายเมื่อไหร่ หนังจะเป็นสมบัติของคนดู”

หนังทุกเรื่องนอกจากจะมีคุณค่าในตัวเองและพร้อมที่จะเป็นอมตะเมื่อวันเวลาผ่านไป เพราะสังคมยังคงมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ตราบใดที่คนในสังคมยังคงดูหนัง (มากบ้าง-น้อยบ้าง) แต่ถึงอย่างไร หนังก็ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของสังคม หากวันนี้ยังไม่มีใครแลเห็นวันข้างหน้าก็คงน่าที่จะมีคนเล็งเห็นความสำคัญแน่นอน

ท้ายที่สุดคงไม่มีอะไรมากไปกว่าคำลงท้ายสั้น ๆ ว่า “รู้สึกเป็นเกียรติที่ได้ร่วมเล่นอยู่ในวง ๆ เดียวกับทุกท่านครับ” และขอฝากความหวังรวมทั้งภารกิจในหน้าที่ไปยังกรรมการรุ่นที่จะตามมาในปีหน้าและปีต่อ ๆ ไป (โดยตัวผมเองก็จะยินดีและขอเป็นฝ่ายร่วมส่ง

รายชื่อในนามของผู้ชมทางบ้านแทน) และส่วนสำคัญอันที่ขาดเสียมิได้ก็คือ หนังอีกหลายเรื่องทั้งที่รอเข้ารับการพิจารณาทั้งที่สร้างกันไปแล้ว ทั้งรุ่นคลาสสิกและร่วมสมัยรวมถึงเรื่องที่กำลังสร้างหรือที่ยังไม่ได้สร้างทว่าเป็นโครงการที่ยังอยู่ในใจ

เพราะหนังใหม่เกิดขึ้นทุกวันเท่า ๆ ที่กิจกรรมการฉายและชมยังคงมีอยู่ในทุก ๆ วินาทีอย่างไม่มีสิ้นสุด

อติภพ กัทรเดชไพศาล

กรรมการ

ภาพยนตร์เป็นสื่อที่มีคุณลักษณะหลากหลาย และคาบเกี่ยวตั้งแต่วัฒนธรรมป๊อปไปจนถึงความเป็นศิลปะชั้นสูงที่อาจเข้าถึงได้เฉพาะกลุ่ม ครอบคลุมทั้งการเป็นสื่อสารมวลชนและโฆษณาชวนเชื่อ จึงพูดได้ว่าภาพยนตร์มีบทบาททั้งในแง่บวกและแง่ลบ แต่ทั้งหมดทั้งมวลล้วนเป็นข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ โดยเฉพาะสารคดีหรือภาพข่าวเก่าที่หาชมได้ยาก ทั้งที่ถ่ายทำอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อันอาจนำเราไปสู่ความเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีตอย่างรอบด้านมากขึ้น

ผมหวังว่าการขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์แห่งชาติครั้งนี้ จะเป็นการกระตุ้นให้สังคมไทยใส่ใจกับข้อมูลจากอดีตมากขึ้น และนำไปสู่การพิจารณาปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบด้านด้วยสติปัญญา และด้วยข้อมูล ที่เห็นได้ชัดว่าทางหอภาพยนตร์เพียรพยายามอย่างยิ่งในการเก็บรักษา

ทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ

ครั้งที่ ๕

[ภารกิจทหารอาสาสยามในสงครามโลก ครั้งที่ ๑]

[พ.ศ. ๒๔๖๑]

ความยาว ๖๓.๒๖ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / ขาว-ดำ / เงียบ

ผู้สร้าง

สยามประกาศเข้าร่วมสงครามโลก ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๐ โดยเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร (อังกฤษ - ฝรั่งเศส) เพื่อกระทำสงครามต่อฝ่ายมหาอำนาจกลาง (เยอรมัน - ออสเตรีย - ฮังการี) รัฐบาลได้ประกาศรับสมัครทหารอาสา เพื่อส่งไปร่วมรบในทวีปยุโรป จำนวน ๑,๒๓๓ คน

ภาพยนตร์ได้พบหลักฐานเอกสารในหอจดหมายเหตุแห่งชาติว่า จอมพล สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ เสนาธิการทหารบก ซึ่งทรงเป็นผู้บัญชาการและบังคับบัญชากองทหารไทยในราชการสงครามนี้ ได้ทรงแจ้งให้นายพันตรี หม่อมเจ้าอมรทัต กฤดากร ผู้ช่วยทูตในราชการทหารบก สถานทูตไทยในปารีส ฝรั่งเศส ทราบว่าทางฝรั่งเศสจะจัดการให้มีผู้ถ่ายรูปรูปสีเนมาโตกราฟในขณะที่กองทหารไทยไปถึงฝรั่งเศส รูปเช่นนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต้องพระราชประสงค์ยิ่งนัก ทรง

ขอให้ติดตามให้มีการถ่ายให้สำเร็จและให้ซื้อฟิล์มส่งเข้ามาให้พระองค์ด้วย และต่อมาได้พบหลักฐานจากรายงานข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันในเวลานั้นว่า เมื่อเสร็จสงครามแล้ว และทหารไทยเดินทางกลับสู่มาตุภูมิแล้ว ในช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๔๖๒ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถได้พระราชทานฟิล์มภาพยนตร์ ที่บันทึกภารกิจของทหารไทยที่อาสาไปในงานพระราชสงคราม จำนวน ๑๔ ม้วน ออกฉายตามโรงภาพยนตร์บางโรง โดยใช้ชื่อว่า “ทหารไทยที่อาสาปราบฮั่น” และมีการจัดฉายรอบพิเศษให้กองทหารไทยที่เดินทางกลับมาได้ด้วย แต่ก่อนหน้านี้ คือในระยะเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๖๑ (หากนับปฏิทินปัจจุบันคือต้นปี พ.ศ. ๒๔๖๒) ในขณะที่กองทหารไทยยังไม่ได้เดินทางกลับมา ได้มีข่าวแจ้งความในหนังสือพิมพ์รายวันว่า บริษัทภาพยนตร์พัฒนากร จะจัดฉายภาพยนตร์ซึ่งใช้ชื่อว่า “ทหารอาสาของเรา” ซึ่งบริษัทได้ว่าจ้างเอเยนต์ของบริษัทที่ประเทศฝรั่งเศสถ่ายมาให้เป็นพิเศษ ยาว ๓ ม้วน กินเวลาฉายราว ๔๐ นาที

แจ้งความในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันของบริษัทพัฒนากร มีความบางตอนว่า

“ในระหว่าง ๔๐ นาทีที่เรานั่งดูอยู่นั้น ให้

รู้สึกใจคอตึกตักอย่างไรไม่รู้ ด้วยสิ่งทีประจักษ์
 แจ่มแก่ตาเรานั้นล้วนสะกิดให้เราารู้สึก ภาควุมใจ
 ในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ของเรา.....
 หนึ่ง ๓ ม้วนนั้น ฉายกระจ่างจะแจ่ม แลเห็นรูป
 โฉมของนายและพลทหารได้อย่างชัดเจน ไม่
 มีดมัว จำหน้าผู้ที่เรารู้จักได้ทุกคน คงเป็นที่
 ปราบปลื้มยินดีของบรรดางชาคณาญาติ มิตร
 สหายชาวเกลอของนายแลพลทหารนั้น ที่ได้
 เห็นเขาเหล่านั้น ยังอยู่ดีกินดี ทุกคนหน้าตา
 แ่มชื่นร่าเริงยิ้มแย้มแจ่มใส”

การนำภาพยนตร์ทั้ง ๒ รายการนี้
 ออกฉายให้สาธารณชนสยามดูในเวลานั้น
 ปรากฏเป็นที่ตื่นเต้นและชื่นชมยินดีกันทั่วไป
 หอภาพยนตร์ได้พยายามสืบหาภาพยนตร์
 ทั้งสองรายการนี้ตลอดมา แต่ไม่มีความหวังว่า
 จะค้นพบ จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งเป็น
 วาระการฉลอง ๑๐๐ ปี มหาสงครามโลก ครั้งที่ ๑
 ซึ่งประเทศฝรั่งเศส ในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญ
 และเป็นสนามรบสำคัญในมหาสงครามนี้ ได้จัด
 งานเฉลิมฉลองและรำลึกอย่างเป็นทางการใหญ่ของ
 ชาติ ได้มีการรื้อฟื้นหลักฐานความทรงจำต่าง ๆ

ของสงคราม และโดยไม่คาดฝัน หอภาพยนตร์ จึงพบว่าทางการฝรั่งเศสได้จัดทำสำเนาภาพยนตร์ที่บันทึกเกี่ยวกับกองทหารอาสาสยามในฝรั่งเศส ซึ่งได้รับการเก็บรักษาไว้อย่างดีในหอจดหมายเหตุของกระทรวงกลาโหมฝรั่งเศส และมีการจัดส่งเข้ามาเพื่อเผยแพร่ในประเทศไทยโดยสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย

ภาพยนตร์นี้เป็นการบันทึกกิจวัตรของกองทหารไทย ตามลำดับเวลานับตั้งแต่เดินทางไปเหยียบแผ่นดินฝรั่งเศส ไปจนการเดินทางไปประจำการตามสถานที่ต่าง ๆ การฝึกอบรมหน้าที่ตามภารกิจ เป็นการบันทึกอย่างละเอียด โดยเฉพาะอาจกล่าวได้ว่าสามารถบันทึกทหารอาสาสยามทุกคนรวมไว้ในภาพยนตร์นี้

หอภาพยนตร์ได้ตรวจสอบเนื้อหาเรื่องราวในภาพยนตร์นี้แล้ว เชื่อว่าน่าจะเป็นเนื้อหาที่ตรงกับภาพยนตร์ “ทหารไทยที่อาษาปราบฮั่น” ของกรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ

และ “ทหารอาษาของเรา” ของบริษัทพัฒนากร โดยเทียบจากเค้าเรื่องของ “ทหารอาษาของเรา” ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือพิมพ์รายวันดังนี้

ม้วน ๑

๑. โรงทหารกาเทรลที่เมืองมาร์แซย์ ซึ่งทหารไทยไปพักอยู่ กองทหารไทยไปรับประทานอาหาร

๒. นายพลตรีพระยาพิไชยชาญฤทธิ์และคณะทูตทหารที่โรงทหารกาเทรล ณ เมืองมาร์แซย์

๓. โรงทหารแซงต์ชาร์ลที่มาร์แซย์ นายพลเลอกรังด์ และนายพลตรีพระยาพิไชยชาญฤทธิ์ตรวจพลสวนสนาม

๔. นายพลตรีพระยาพิไชยชาญฤทธิ์ต้อนรับกองทหารไทย

๕. กองทหารไทยเดินแถวผ่านนายพลเลอกรังด์และนายพลตรีพระยาพิไชยชาญฤทธิ์

๖. กองทหารไทยให้ร้องไชโยให้แก่นายพลทั้งสอง

๗. ทูตสยามที่ปารีสและโรมเยี่ยมที่พัก
ทหารไทย

๘. นายพันเอกพระเฉลิมอากาศอ่าน
คำปฏิสันถารของพระองค์เจ้าจรัญฯ ให้กอง
ทหารไทยฟัง

๙. พระองค์เจ้าจรัญฯ แจกของที่รฤกแก่
ทหารไทยในการที่ได้มาสู่ประเทศฝรั่งเศส ต่อ
หน้าพระยาพิพัฒน์โกษา อรรคราชทูตสยาม
ประจำกรุงโรมและต่อหน้าพระยาพิไชยชาญ-
ฤทธิ์

ม้วน ๒

- ทหารไทยไปดูภาพยนตร์ที่มาร์แซย์
- ทหารนักบินไทยไปถึงสถานีอัสเตอร์
- ไปยังสนามเครื่องบิน
- ไปยังสนามเครื่องบิน
- ผู้บังคับการเดอะมัลลอร์บ และครู
นักบินฝรั่งเศสกับนายทหารนักบินไทย ณ ที่พัก
เครื่องบิน
- พระยาพิไชยชาญฤทธิ์กับกองเสนา-
ธิการและนายทหารฝรั่งเศสดูการซ้อมวิชาขับ
รถยนต์

ม้วน ๓

• พระยาพิไชยชาญฤทธิ์ ตรวจพล
ทหารไทยที่โรงเรียนเครื่องบินก่อนหน้าที่ทหาร
เข้าสู่แนวรบ

- การเดินรถยนต์
- ความเป็นไปต่าง ๆ ที่โรงเรียน
เครื่องบินทหารฝรั่งเศสและไทยปะปนกันอย่าง

พี่น้องเมื่อก่อนหน้าจะเข้าไปเคียงไหล่ช่วยกัน
รบศึกที่แนวรบ

ภาพยนตร์ชุดนี้ นับว่ามีค่าเป็นเอกสาร
ประวัติศาสตร์บันทึกกิจกรรมวัตรปฏิบัติของกอง
ทหารไทยในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ได้อย่างดี เป็น
บันทึกภาพจำของเหล่าพลทหารและนายทหาร
ทั้งปวงไว้อย่างสมบูรณ์ น่าเสียดายที่ภาพยนตร์
ชุดนี้ถูกเก็บจำไว้ตลอดเกือบร้อยปีที่ผ่านมา ใน
ขณะที่มีการจัดงานรำลึกสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่
เรียกว่า วันทหารผ่านศึก ในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน
ทุกปี ซึ่งเป็นวันยุติสงครามโลกครั้งที่ ๑ และจะมี
ทหารผ่านศึกในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ที่ยังมี
ชีวิตอยู่มาร่วมงานทุกปี ในขณะที่แต่ละปี ทหาร
ผ่านศึกที่มีชีวิตอยู่เหลือน้อยลงไปทุกปี จน
ทหารผ่านศึกคนสุดท้ายเสียชีวิตไปแล้วหลายปี
เราจึงพบภาพยนตร์นี้ อย่างน้อยภาพยนตร์นี้
จะเป็นภาพอันมีชีวิตชีวาแทนตัวทหารผ่าน
ศึกทั้งหลายเหล่านั้นตลอดไป จึงสมควรที่
ภาพยนตร์นี้จะได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดก
ภาพยนตร์ชิ้นหนึ่งของชาติ

[เด็กชนสมัย ร. ๗]

[พ.ศ. ๒๔๗๐-๒๔๗๕]

[ความยาว ๗ นาที]

ฟิล์ม ๑๖ มม. / ขาว-ดำ / เงียบ

ผู้สร้าง

ภาพยนตร์ม้วนนี้ เป็นหนึ่งในฟิล์มภาพยนตร์ ๑๖ มม. จำนวนสี่ม้วนที่นายสุเกษม อุยโต ค้นพบในกุฏิหลังหนึ่งในวัดสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยไม่ทราบว่ามีความเป็นมาอย่างไร แต่จากการตรวจสอบเนื้อหาในฟิล์มภาพยนตร์ที่พบนี้ ปรากฏว่าเป็นภาพยนตร์ที่ถ่ายทำในราวปี พ.ศ. ๒๔๗๐ - ๒๔๗๕ และเนื่องจากไม่มีหลักฐานบันทึกบนกล่องบรรจุฟิล์มและในเนื้อหาภาพยนตร์เลย จึงไม่ทราบว่าเป็นภาพยนตร์ของใคร ฟิล์มสี่ม้วนนี้พบว่าม้วนหนึ่งเป็นการบันทึกพิธีการรับเสด็จ (หรือส่งเสด็จ?) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ และพระราชนิเสด็จฯ ประพาสทางเรือที่ท่าราชวรดิฐ ม้วนหนึ่งเป็นภาพยนตร์บันทึกการเดินทางไปเที่ยวของครอบครัว (ซึ่งดูเหมือนเป็นครอบครัวชนชั้นขุนนาง) ตามหัวเมืองรอบ ๆ พระนคร ม้วนหนึ่งเป็นภาพยนตร์บันทึกงานพิธีมงคลฉลองวันเกิดหรือฉลองอะไรสักอย่างของสุภาพบุรุษสูงวัยท่านหนึ่ง ที่บ้านริมแม่น้ำเจ้าพระยา และอีกม้วนหนึ่งเป็นการบันทึกอย่าง

ตั้งใจให้เด็ก ๆ ชายหญิง อายุราว ๓ - ๔ ขวบ ถึง ๑๐ ขวบ กลุ่มหนึ่ง ซึ่งดูเหมือนจะเป็นญาติพี่น้องในครอบครัวเดียวกัน มาแสดงโชว์การเล่นและโชว์ความสามารถในการแสดง เช่น เล่นมอญ ซ่อนผ้า เล่นกระโดดข้ามตัวที่ต่อให้สูงขึ้นเป็นชั้น ๆ การแสดงท่าเต้นระบำจากหนังฝรั่ง การแสดงท่าชกต่อยแบบหนังฝรั่ง การแสดงท่าตลกจำอวดจากหนังฝรั่ง เนื้อหาในภาพยนตร์ทั้งสี่ม้วนนี้ ไม่มีอะไรที่บ่งบอกว่ามีความเกี่ยวพันกันเลย นอกจากพบบ่อยด้วยกัน และอยู่ในยุคสมัยเดียวกัน

เฉพาะฟิล์มม้วนที่เป็นเรื่องเด็ก ๆ เล่นโชว์หน้ากล้องถ่ายภาพยนตร์นี้ นับว่ามีความน่าสนใจยิ่ง ในการบันทึกให้เห็นพฤติกรรมการเล่นและการแสดงออกของเด็กไทยในสังคมเมืองสมัยรัชกาลที่ ๗ โดยเฉพาะการสะท้อนให้เห็นได้ว่าภาพยนตร์มีอิทธิพลอย่างไรและเพียงไรต่อวิถีชีวิตของคนและสังคมในสมัยนั้น

ในตอนต้นของภาพยนตร์ม้วนนี้ เริ่มด้วยภาพของรถยนต์เก๋งเปิดประทุนคันหนึ่งแล่นเข้ามาที่ลานสนามแห่งหนึ่ง มีชายหนุ่มคนหนึ่ง ซึ่งแต่งกายชุดสูทฝรั่งและเขียนหน้าคัล้ายตัวตลกจิกเกอร์ลงมาจาการถ แล้วถูกเด็ก ๆ ราวสิบคนช่วยกันจับตัว เขาวี้งหนิดักไปมาจนตกลงไปในบ่อน้ำ จากนั้นจึงเป็นการแสดงของเด็ก ๆ

ภาพยนตร์ม้วนนี้จึงเป็นตัวอย่างอันหาได้ยากยิ่งของภาพยนตร์ที่บันทึกให้เห็นพฤติกรรมการเล่นชนหรือการเล่นอวดของเด็กไทยในสมัยรัชกาลที่ ๗ และกริยาอาการหรือท่าทางเหล่านี้ไม่อาจบรรยายให้เห็นได้เลยด้วยภาษาพูดเขียนหรือภาพนิ่ง นอกจากภาพเคลื่อนไหวจากกล้องถ่ายภาพยนตร์เท่านั้น

หอภาพยนตร์ได้ตั้งชื่อภาพยนตร์ม้วนนี้เป็นการจำลองไว้สองสามชื่อ เช่น เด็กยุค ร.๗ โชว์ เด็กชนสมัย ร.๗ และ การละเล่นของเด็กยุค ร.๗ แต่เมื่อฟิล์มม้วนนี้ได้รับการขึ้นทะเบียน

เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ นี้ จึงตกลงให้ใช้ชื่อในการขึ้นทะเบียนว่า [เด็กชนสมัย ร.๗] โดยมีวงเล็บซึ่งเป็นเครื่องหมายในระบบทะเบียนภาพยนตร์ของหอภาพยนตร์ว่า หมายถึงชื่อที่ตั้งขึ้นเองเพราะไม่ทราบชื่อจริงหรือไม่ชื่อมาแต่เดิม

พันท้ายนรสิงห์

วันแรกฉาย ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๓

ความยาว ๙๘ นาที

ฟิล์ม ๑๖ มม. / สี / พากย์

สถานที่ฉายครั้งแรก ศาลาเฉลิมกรุง

บริษัทสร้าง อัครวิภาพยนตร์

ผู้อำนวยการสร้าง พระเจ้าวรวงศ์เธอพระ-
องค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล

ผู้กำกับการแสดง มารุต

ผู้เขียนเรื่อง พระเจ้าวรวงศ์เธอพระ-
องค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล

ผู้ถ่ายภาพ รัตน์ เปสตันยี

ผู้แสดงนำ ชูชัย พระขรรค์ชัย, สุพรรณ
บุรณะพิมพ์, ถนอม อัครเศรณี, ช. แสงเพ็ญ, แชน
เชิดพงษ์, อบ บุญติด, สีน, สมพงษ์ พงษ์มิตร,
ทัต เอกทัต, อดัม ปิตุวรรณ, ทวีสิน ถนอมทัพ,
จุมพล ปัทมินทร์, มงคล จันทนบุปผา, อดิเรก
จันทร์เรือง

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ยุคพระเจ้าเสือ
ขุนนางคิดคดทรยศต่อพระเจ้าเสือ นำชื่อของ
พระองค์ไปแอบอ้างในทางเสียหายทำให้ราษฎร
รู้จักพระองค์ในทางเลวร้าย ไม่ว่าในด้านราชการ
หรือส่วนพระองค์ จนราษฎรเกลียดกลัวไม่กล้า
พบพระพักตร์ พระองค์จึงต้องปลอมตัวไปสืบหา
ความชั่วของพวกขุนนางที่ทำให้พระองค์ถูกมอง

ไปในทางที่ผิด ทั้งเพื่อตรวจสอบทุกข์สุขของราษฎร
ด้วยพระองค์เอง และทรงได้พบกับนายสิน
พันท้ายเรือของพระยาพิชัย ขุนนางในราชสำนัก
และรู้จักพอพระทัยในความสามารถด้านการ
ต่อมวยและน้ำจิตน้ำใจของนายสิน ทั้งสอง
จึงเป็นสหายกัน กระทั่งพระเจ้าเสือทรงเปิดเผย
พระองค์และทรงแต่งตั้งให้นายสินเป็น พันท้าย
นรสิงห์ คุณเรือพระที่นั่ง

วันหนึ่ง พันท้ายนรสิงห์ทราบว่าพระยา-
พิชัย เจ้านายเก่าคิดจะลอบปลงพระชนม์
พระเจ้าเสือขณะเสด็จประพาสต้นทางเรือ
พระที่นั่ง ครั้นจะเปิดเผยความแต่พระเจ้าเสือ
หรือก๊กอัครราชจะถึงเจ้านายเก่า พันท้ายจึง
ให้ นวล ภรรยาไปวิงวอนให้พระยาพิชัยเลิก
คิดการเสีย เพราะฝ่ายหนึ่งคือเจ้านายเก่า ส่วน
อีกฝ่ายก็เป็นเจ้านายใหม่ที่ตนให้ความเคารพ
ทั้งคู่ฝ่ายนวลเมื่อเดินทางไปถึงก็สามารถวิงวอน
พระยาพิชัยสำเร็จ แต่มาเกิดเหตุกลางทางทำ
ให้ไม่สามารถนำความสำเร็จไปบอกสามีได้ทัน
ทำให้สินซึ่งปฏิบัติหน้าที่พันท้ายเรือพระที่นั่ง
ตัดสินใจสร้างบังคับให้หัวเรือชนเข้ากับกั้งไม้
จนหัวเรือหักเพื่อยุติการเสด็จประพาสกลาง
ครั้น สินทูลขอให้พระเจ้าเสือประหารตนเพื่อ
รักษาจารีตตามกฎหมายเถียรบาล และเพื่อคงไว้
ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย ด้วยความรัก

พันท้ายนรสิงห์

ภาพยนตร์ไทยประวัติศาสตร์
มีสีสันฉบับภาพยนตร์

นำเสนอโดย ...

ชูชัย พระบรรทัดชัย
สุพรรณ บูรณพิมพ์

พระราชพิธีพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว
รัชต์ เปสคันย์ ถ่ายภาพ
นริศ ทำกับกาแฟ

■ พร้อมกัน ...

ถนน ชัยพรรัตน์ • ช.แสงจันทร์
ฮอน บูตติก • สัมพันธ์ มนุษย์

บริษัทภาพยนตร์
บริษัทไทย

ฉายที่

วัน

เดือน

ปี

และเมตตา พระเจ้าเสือทรงภัยโทษให้ แต่ลีนกลับยืนยั้นให้ทรงรักษากฎ และแม้พระเจ้าเสือมีพระราชดำริให้ทำรูปปั้นสินและประหารรูปปั้นแทน ลีนก็ไม่ยอม ที่สุดพระองค์จึงจำพระทัยให้ทหารตัดศีรษะพันท้ายนรสิงห์ผู้ภักดีและสหายรักด้วยความสุดแสนโหดร้าย และยิ่งทวีความโหดร้ายเมื่อนวลมาถึงแต่ไม่ทันการณเสียแล้ว

เป็นภาพยนตร์ไทยเรื่องหนึ่งที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง ในยุคที่เริ่มมีการสร้างภาพยนตร์ไทยขึ้นอีกหลังสถานการณ์สงครามโลกครั้งที่ ๒ ทำจากบทละครเวทีของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ซึ่งเมื่อเป็นละครเวทีที่มีการแสดงระหว่างสงครามและหลังสงครามใหม่ ๆ ก็ปรากฏว่าได้รับความนิยมอย่างสูงจากประชาชน เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นจากเรื่องเกร็ดในพงศาวดารและประวัติศาสตร์สมัยรัชกาลพระเจ้าเสือ กรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ซึ่งเกร็ดในประวัติศาสตร์นั้นกล่าวแต่ว่า เหตุที่เรือพระที่นั่งชนฝั่งหักล่มเพราะลำน้ำคลองโคกขามนั้นคดเคี้ยวมาก จนพันท้ายไม่สามารถค้ำท้ายเรือได้ แต่พันท้ายกลับยอมรับผิดชอบไม่โทษเหตุสุดวิสัย ยอมถูกประหารเพื่อรักษากฎ จึงกินใจผู้คนในความจงรักภักดีประเพณียอมตายถวายชีวิตต่อเจ้าเหนือหัวและความกล้าหาญเสียสละชีวิตเพื่อรักษาระเบียบประเพณี เรื่องของพันท้ายนรสิงห์เป็นตำนานของผู้ซื่อสัตย์ซึ่งได้รับการบูชาดุจเทพเจ้า ผู้แต่งบทละครได้แต่งเพิ่มตัวละครบรรยายของพันท้ายนรสิงห์ คือ นวล และ

นวลกำลังจะมีลูกทำให้มีรสชาติของความรัก และกลายเป็นโศกนาฏกรรมแห่งความรัก ความเสียสละรัก และความกล้าหาญเพื่อรักษาความดี ความถูกต้องเป็นอุดมคติ สร้างอารมณ์ให้อีกheimพอ ๆ กับหตุเหวทนา

เมื่อเป็นภาพยนตร์ครั้งแรกนี้ ก็ปรากฏได้รับความนิยมจากประชาชนผู้ชมทั่วประเทศ เพลงเอกเพลงหนึ่งในภาพยนตร์ คือ น้ำตาแสงใต้ ที่พระเอกร้องรำอาลัยลาเมีย กลายเป็นเพลงอมตะเพลงหนึ่งของชาติ ฉากเรือพระที่นั่งเมื่อเสด็จไปในคลองโคกขามและเกิดเหตุ ก็เป็นฉากหนึ่งที่ติดตรึงตาตรึงใจและอยู่ในความทรงจำของผู้ชมภาพยนตร์

พันท้ายนรสิงห์ จึงเป็นภาพยนตร์ที่ตัวมันเองเป็นประวัติศาสตร์ในสังคมไทยในช่วงปีที่ออกฉาย เป็นภาพยนตร์ที่มีอิทธิพลต่ออารมณ์และความเชื่อของผู้คนทั่วไปในสังคมไทย ซึ่งแยกแยะไม่ออกว่าเรื่องราวและตัวละครในภาพยนตร์เป็นจริงหรือแต่งเติม และภาพยนตร์นี้คงจะมีส่วนทำให้พันท้ายนรสิงห์เป็นตัวแทนในอุดมคติของความจงรักภักดี ความซื่อสัตย์ต่อสถาบันตลอดกาลในสังคมไทย

[ทหารไทยไปเกาหลี]

[พ.ศ. ๒๔๙๔-๒๔๙๕]

ฟิล์ม ๑๖ มม. / ขาว-ดำ / เสียง

ความยาว ๗.๔๒ นาที

ผู้สร้าง สำนักข่าวสารออเมริกัน กรุงเทพฯ

เป็นภาพยนตร์โฆษณาชวนเชื่อ ที่สำนักข่าวสารออเมริกัน กรุงเทพฯ ให้ผลิตขึ้นสำหรับเผยแพร่สู่ประชาชนไทย ในช่วงเวลาที่กำลังเกิดสงครามเกาหลี และประเทศไทยส่งกองกำลังอาสาสมัครเข้าร่วมสงคราม เพื่อแสดงให้เห็นเหตุการณ์เข้าร่วมสงครามเกาหลีของประเทศไทย ในฐานะสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ภาพยนตร์ใช้วิธีให้ผู้บัญชาการกองทหารไทย พล.ต.ม.จ. พิสิษฐดิศพงษ์ ดิศกุล เป็นผู้นำเสนอเรื่องราวเนื้อหาในภาพยนตร์ โดยทรงปรากฏองค์เป็นผู้บรรยายเรื่องราวด้วยพระองค์เอง ท่านได้เล่าถึงสภาพความทุกข์ยากของชาว

เกาหลีที่ถูกกองทัพคอมมิวนิสต์รุกราน ต้องพลัดพรกจากที่อยู่ ออดอยาก บาดเจ็บ ล้มตาย แล้วแสดงให้เห็นกองทหารไทยที่เดินทางไปร่วมกับกองทัพสหประชาชาติอื่น ๆ ต่อสู้ขับไล่กองทัพคอมมิวนิสต์ที่ไม่มีศีลธรรม มีความละโมภคิดการร้ายจะยึดครองโลก

ในตอนท้าย ภาพยนตร์ได้โฆษณาโน้มน้าวให้ผู้ชมชาวไทยเห็นภัยของลัทธิคอมมิวนิสต์ให้ช่วยกันสอดส่อง ระวังพวกคอมมิวนิสต์ที่คอยเข้ามาแทรกซึม ยุยง ขออย่าได้หลงเชื่อ และช่วยกันขับไล่ออกไป มีภาพที่จัดฉากแสดง ใช้ดารานักแสดงละครและภาพยนตร์ไทย คือ ทัดเอกทัด แสดงเป็นคอมมิวนิสต์ที่เข้ามายุยง และในบรรดาผู้แสดงเป็นไทยมุงที่ยืนล้อมฟังการยุยงนั้น คนหนึ่งคือ อำนวนย กลัสนิมิ หรือ ครูเนรมิต ผู้สร้าง - ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยที่มีชื่อเสียงและบทบาทสำคัญคนหนึ่ง

ภาพยนตร์นี้เป็นตัวอย่างของภาพยนตร์โฆษณาชวนเชื่อในยุคสงครามเย็นของโลก เป็นเอกสารหรือหลักฐานประวัติศาสตร์ไทยกับสงครามเกาหลีที่มีค่าในการศึกษาชิ้นหนึ่ง โดยเฉพาะการศึกษาถึงอารมณ์การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสังคมไทยในเวลานั้น เป็นความทรงจำของสังคมไทยในทศวรรษของปี พ.ศ. ๒๔๙๐ สงครามเกาหลีดำเนินไปเป็นเวลาราว ๓ ปี (พ.ศ. ๒๔๙๓-๒๔๙๖) ยุติเมื่อมีการตกลงทำสัญญาสงบศึก แบ่งประเทศเกาหลีเป็นสองประเทศเหนือและใต้เส้นขนานที่ ๓๘

เนื่องจากฟิล์มภาพยนตร์ที่หอภาพยนตร์ได้รับมอบมา เป็นก๊อปปี้ที่ผ่านการจัดฉายจนอยู่ในสภาพชำรุด และไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะต้นม้วนขาดหายไป จึงไม่ทราบชื่อเรื่องที่แท้จริงแต่เดิม หอภาพยนตร์ได้ตั้งชื่อเองขึ้นใหม่ว่า [ทหารไทยไปเกาหลี]

มรดกพระจอมเกล้า

HERITAGE FROM KING MONGKUL

พ.ศ. ๒๔๙๗

ความยาว ๖๐ นาที

ฟิล์ม ๑๖ มม. / สี / เสียง จำนวน ๓ ม้วน

อำนวยการสร้าง สำนักข่าวสารอเมริกัน

ผู้สร้าง ประเมรุภาพยนตร์

หลังจากที่สำนักข่าวสารอเมริกันได้เข้ามาตั้งสำนักงานในประเทศไทย บทบาทที่สำคัญหนึ่งคือการโฆษณาสัมพันธ์เกี่ยวกับประเทศสหรัฐอเมริกาให้คนไทยรู้จัก และได้เชิญชวนนักสร้างหนังไทยมืออาชีพมาสร้างภาพยนตร์ที่เรียกว่าภาพยนตร์โฆษณาชวนเชื่อให้สำนักข่าวสารอเมริกัน

ม.จ. ศุภวรรรณดิศ ดิศกุล หรือที่คนในวงการหนังไทยเรียกกันว่า “ท่านขาว” พระโอรสของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เป็นหนึ่งท่านที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักข่าวสารอเมริกัน ท่านได้ฝากฝีมือลายมือการกำกับภาพยนตร์มาแล้ว ตั้งแต่สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ และสร้างชื่ออีกครั้งเมื่อสร้างภาพยนตร์เรื่อง “สุภาพบุรุษเสือไทย” ร่วมกับ แท้ ประกาศวุฒิสาร ในนามของบริษัทประเมรุภาพยนตร์ ซึ่งเป็นภาพยนตร์เรื่องสำคัญที่ทำให้เกิดการสร้างภาพยนตร์ด้วยฟิล์มขนาด ๑๖ มม. ใช้การ

พากย์สดเมื่อนำออกฉาย และประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เมื่อสหรัฐฯ คิดจะสร้างภาพยนตร์เพื่อเชิดชูคุณงามความดีของประเทศตนที่มีต่อประเทศไทย จึงได้ชักชวน “ท่านขาว” มาร่วมงาน

ภาพยนตร์เรื่อง “มรดกพระจอมเกล้า” เป็นผลงานเรื่องสำคัญของสำนักข่าวสารอเมริกัน ทางสำนักงานคงคิดอย่างดีแล้วว่า จะทำเรื่องอะไรดี ก็คงมาสรุปว่าเอาเรื่องที่แสดงความสัมพันธ์อันดีตั้งแต่เริ่มต้นระหว่างอเมริกากับไทย ซึ่งก็คือเรื่องที่คนอเมริกันเข้ามาสยาม และทำประโยชน์ให้ชาวสยาม มีตัวละครที่คนไทยรู้จักกันดี อยู่ในเรื่องด้วย ได้แก่ดอกเตอร์แดน แบรดลีย์ หรือที่คนไทยเรียกหมอปรัดเล หมอสอนศาสนาซึ่งเป็นนายแพทย์ด้วย เป็นตัวเอกฝ่ายอเมริกัน ตัวเอกฝ่ายไทย คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ และมรดกของพระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ

สำนักข่าวสารอเมริกันได้จ้างผู้สร้างหนังจากฮอลลีวู้ดเข้ามาเป็นผู้สร้าง แต่คงด้วยเหตุผลความเหมาะสมบางอย่าง จึงให้หม่อมเจ้าศุภวรรรณดิศ เป็นผู้ร่วมดำเนินงานด้วย ภาพยนตร์นี้ผู้สร้างเดิมคือสำนักข่าวสารอเมริกัน ตั้งใจให้เป็นภาพยนตร์โฆษณาชวนเชื่อให้สหรัฐอเมริกา

แต่เมื่อมีคนไทยเข้าไปร่วมทำด้วย จึงมีความคิดของไทยเข้าไปผสมปนด้วย และน่าสังเกตว่ามีตัวละครอีกตัวหนึ่งของฝ่ายไทย คือกรมพระยาดำรงราชานุภาพ ที่ค่อย ๆ แสดงบทบาทอยู่หลังฉากแต่เอาเข้าจริงดูเหมือนว่าเป็นมรดกพระจอมเกล้าที่หนึ่งไม่ได้เจตนาชวนเชื่อมาก่อน

ถึงแม้จะใช้ผู้สร้างมืออาชีพมาจากฮอลลีวูด แต่กองถ่ายมิได้ใช้นักแสดงอาชีพ หากใช้ผู้แสดงสมัครเล่นหรือกิตติมศักดิ์ เช่น ผู้แสดงเป็นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ซึ่งมีบทตั้งแต่เมื่อเป็นพระภิกษุ ยังไม่ได้ขึ้นครองราชย์จนขึ้นครองราชย์ ก็ได้ “สันตสิริ” หรือ สงบสวนสิริ นักประพันธ์นักหนังสือพิมพ์มาเล่น ซึ่งท่านได้เขียนเล่าที่มามีว่า ที่ได้จับพลัดจับผลูไปแสดงภาพยนตร์มาจากวันหนึ่งได้ข่าวว่า “ท่าน

ขาว” ไปตั้งกองถ่ายทำภาพยนตร์ให้อเมริกันที่วังท่าพระ จึงไปเยี่ยมชม เวลานั้นกองถ่ายยังหาคนแสดงบทพระจอมเกล้าไม่ได้ เมื่อนาย Arnold Belgard ผู้แต่งเรื่อง “มรดกพระจอมเกล้า” เห็นรูปร่างหน้าตาทำของสันตสิริ ว่าเล่นเป็น ร.๔ ได้ จึงปรึกษาหาหรือท่านขาวให้ชักชวนมารับบทนี้ ส่วนหมอบรัดเลนั้นก็เอาคนวงใน คือ Daniel Moore เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของสำนักข่าวสารอเมริกันที่เชียงใหม่มาแสดง สันตสิริเล่าเกร็ดเครื่องแต่งกายของตัวแสดงหมอบรัดเลว่า ใส่ชุดแต่งกายเป็นฝรั่งอเมริกันสมัยอับราฮัม ลินคอล์น รวากับจะแข่งกับ เร็กซ์ แฮริสัน ในภาพยนตร์เรื่อง *Anna and the King of Siam* และให้ไว้มต่อจนยาวยิ่งกว่าจอของ “อิงอร” นักเขียนท่านหนึ่งเสียอีก

มรดกพระจอมเกล้า ดำเนินเรื่องตั้งแต่ ครั้งเจ้าฟ้ามงกุฎยังทรงผนวชในรัชกาลที่ ๓ ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่าสมเด็จพระทรงมี พระสหายเป็นหมอสอนศาสนาชาวอเมริกัน คือ หมอบรัดเล ซึ่งทรงคุ้นเคยและเรียนรู้เรื่องราว ทางวิทยาการสมัยใหม่จากพระสหายท่านนี้ มี ฉากที่แสดงให้เห็นบทบาทสำคัญของหมอบรัดเล เช่น ครั้งหนึ่ง ในงานฉลองสมโภชที่วัด ประยุรวงศาวาส ซึ่งสมเด็จพระเสด็จฯ อยู่ในงาน ด้วย มีการยิงสลุต แล้วเกิดอุบัติเหตุระเบิดขึ้น มี พระภิกษุรูปหนึ่งถูกสะเก็ดระเบิดอาการสาหัส สมเด็จพระให้ตามหมอบรัดเลมารักษา อันเป็น มูลเหตุให้มีการรักษาโดยการผ่าตัดสมัยใหม่ขึ้น เป็นรายแรกในสยาม ทำให้สมเด็จพระทรงมี ความเลื่อมใสหมอฝรั่งคนนั้นมากขึ้น

ต่อมาได้เกิดโรคไข้ทรพิษระบาด ราษฎร ล้มตายนั่นมาก สมเด็จพระทรงเกล็ดกลุ่มพระ- ราชทูตที่ราชทูตของพระองค์ต้องเสียชีวิตลง เพราะโรคร้ายมากมาย ทรงทราบข่าวว่าหมอบรัดเลกำลังทดลองเพาะเชื้อเชร็มนหรือเชื้อโรค ใส่เข้าไปในร่างกายคนเพื่อไม่ให้ติดโรคนี้ นั่นคือ วิธีการปลูกฝี โดยยอมทดลองทำกับลูกสาวของ หมอเองก่อน เมื่อทรงเห็นความอดสาหัสของ หมอบรัดเล จึงทรงคลายความกังวล อีกทั้งเมื่อ ปรากฏว่าเชร็มนั้นใช้ได้ผลจริง จึงทรงให้มีการ ปลูกฝีให้ราษฎร ทำให้ราษฎรของพระองค์ รอดพ้นจากการระบาดของโรคร้ายได้ในที่สุด

แรก ๆ ชาวบ้านจะยังไม่ไว้วางใจ

หมอบรัดเล ด้วยหน้าตาที่ผิดแปลกไปจากคน ธรรมดา อีกทั้งรูปร่างที่ใหญ่โต เมื่อทำการตรวจ รักษาโรคก็มีเครื่องมือแปลกประหลาด อาทิ หูฟังทางการแพทย์ เด็ก ๆ มักจะหวาดกลัวคิดว่า เป็นงูแผดก็ไม่ยอมให้หมอตรวจร่างกาย สมเด็จพระซึ่งเสด็จผ่านมาจึงทรงอธิบายให้ เด็กได้เข้าใจว่าเป็นเครื่องมือทางการแพทย์

ต่อมาเมื่อสิ้นรัชกาลที่ ๓ สมเด็จพระ เสด็จขึ้นครองราชย์ ทรงมีกระแสพระราชดำรัส ประกาศว่า ในรัชสมัยของพระองค์ทรงมีความ นิยมและไม่มีความระแวงสงสัยคนอเมริกันใน ทุกกรณี ทรงมีพระราชสาส์นไปถึงประธานาธิบดี ลินคอล์น ในเวลาที่กำลังมีสงครามกลางเมือง ทรงแสดงพระราชประสงค์จะส่งข้าไปช่วยใน การรบ นับว่าความสัมพันธ์ระหว่างสยามกับ สหรัฐอเมริกาเป็นไปด้วยดีอย่างยิ่ง

นับแต่นั้นมา ความเจริญทางด้านต่าง ๆ ก็หลั่งไหลเข้ามาสู่ประเทศสยามอย่างรวดเร็ว เช่น แท่นพิมพ์ เครื่องทำเหรียญกษาปณ์ การ ปกครองแผนใหม่ การเรียนการสอน โดยเฉพาะ ทรงโปรดฯ ให้หม่อมภริยาของมิชชันนารี อเมริกันเป็นครูสอนภาษาอังกฤษแก่สตรีใน ราชสำนักเพื่อจะได้ไปสอนสามเณรต่ออีกที หนึ่ง (แน่นอน เรื่องนี้จึงไม่มีครูหม่อมแอนนาชาว อังกฤษ)

ภาพยนตร์แสดงให้เห็นว่า พระบาท สมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงเป็นนักวิทยาศาสตร์ และทรงศึกษาค้นคว้าปรากฏการณ์ทางดาราศา-

ศาสตร์อย่างมั่งมัน ทรงตรากตรำในการคำนวณ การเกิดสุริยุปราคาเต็มดวงที่หัวากอ และเสด็จไปทอดพระเนตรที่นั่น เป็นเหตุให้ทรงประจักษ์และเสด็จสวรรคตอย่างปัจจุบัน

เจ้าฟ้าชายจุฬาลงกรณ์ พระราชโอรส ได้ทรงสืบราชสมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงเป็นกษัตริย์หนุ่มที่ตั้งพระทัยจะพัฒนาประเทศและทำนุบำรุงให้ราษฎรอยู่ดีกินดีขึ้น ได้เสด็จฯ ทรงเยี่ยมราษฎรอย่างเป็นทางการส่วนพระองค์ที่เรียกว่าประพาสต้นเสมอ ซึ่งภาพยนตร์ได้แสดงฉากจากเหตุการณ์ประพาสต้นที่คนไทยรู้จักกันดี คือเสด็จฯ บ้านเจ๊กฮวดที่สมุทรสงคราม

อยู่มาวันหนึ่งได้เกิดอหิวาตกโรคระบาดใหญ่อีก คราวนี้ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นดำรงราชานุภาพทรงแนะนำไว้ในหลวงก่อตั้งโรงเรียนแพทย์เพื่อให้ประเทศสยามสามารถผลิตหมอรักษาโรคระบาดได้เอง แล้วแนะนำฝรั่งชาวอเมริกัน ชื่อ ยอร์จ แมคคาแลน ซึ่งเป็นหมอทำฟันฝีมือดีและรักเมืองไทยพอ ๆ กับอเมริกา ให้เป็นอาจารย์สอนนักเรียนแพทย์ เป็นอันว่าสยามจึงมีโรงเรียนสอนการแพทย์ขึ้นเป็นแห่งแรกด้วยความช่วยเหลือจากคนอเมริกัน จากนั้น กรมดำรงฯ ยังได้ทรงทำหน้าที่ถวายคำแนะนำและคำปรึกษาเมื่อในหลวงทรงปรึกษาในเรื่องต่างเกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ ทำให้ประเทศสยามมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นมากมาย

สำนักข่าวสารอเมริกัน ได้นำภาพยนตร์

นี้ออกฉายเผยแพร่ทั้งในโรงภาพยนตร์และหน่วยฉายหนังกลางแปลงทั่วประเทศ โดยเฉพาะการส่งไปฉายในเด็กนักเรียนดูกันถึงในโรงเรียน ก่อนที่สำนักข่าวสารอเมริกันนี้จะมีบทบาทในการสร้างความรู้สึกรักนิยมชมชื่นในประเทศสหรัฐอเมริกา ว่าเป็นนมามีมิตรใหม่ของคนไทย เป็นเพื่อนที่หยิบยื่นความช่วยเหลือนานาชนิดมาให้คนไทย เพื่อปกป้องมิให้ประเทศไทยอันแสนน่าอยู่ต้องตกไปเป็นสมุนหรือข้าของลัทธิคอมมิวนิสต์ที่คิดครองโลก

มรดกพระจอมเกล้า ในปัจจุบันจึงมีค่าเป็นเอกสารหลักฐานการสร้างอิทธิพลของสหรัฐอเมริกาต่อประเทศไทย ผ่านการทำสงครามจิตวิทยา ซึ่งกลายเป็นสงครามเย็นที่ครอบงำโลก ในยุคทศวรรษของปี พ.ศ. ๒๔๙๐ – ๒๕๑๐ เป็นต้นที่ความทรงจำของยุคสมัยที่สังคมไทยเริ่มผูกพันอันดีกับอเมริกันได้เป็นอย่างดี ซึ่งไม่ว่าจะสัมผัสได้จากคำบอกเล่า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกผนวช

[พ.ศ. ๒๔๙๙]

ความยาว ๑๓.๔๒ นาที

ฟิล์ม ๑๖ มม. / ขาว-ดำ / เสียง จำนวน ๑ ม้วน

อำนวยการสร้าง สำนักข่าวสารอเมริกัน

ผู้สร้าง พิณเนศภาพยนตร์

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จนิวัตประเทศไทยเป็นการถาวรในปี พ.ศ. ๒๔๙๓ และทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามแบบโบราณราชประเพณีเป็นที่เรียบร้อย ในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ จึงทรงมีพระราชประสงค์ที่จะทรงผนวช สำนักข่าวสารอเมริกันได้บันทึกเหตุการณ์สำคัญในครั้งนั้นเป็นภาพยนตร์สารคดีเชิงข่าว บันทึกเหตุการณ์เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกผนวช ระหว่างวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ จนกระทั่งลาผนวชในวันที่ ๕ พฤศจิกายน ในปีเดียวกันนั้นเอง เพื่อเผยแพร่พระราชจริยวัตรในขณะทรงผนวชให้ประชาชนชาวไทยได้มีโอกาสชื่นชมพระบารมีโดยนำออกฉายเผยแพร่ทั่วประเทศ

ภาพยนตร์บันทึกภาพเหตุการณ์ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ตุลาคม เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จฯ ไปยังพระที่นั่งพุทไธสวรรย์

พร้อมสมเด็จพระบรมราชินีนาถ เพื่อพระราชทานพระราชดำรัสแก่พสกนิกรที่มารอรับเสด็จอย่างเนืองแน่น จากนั้นตอนบ่ายจึงเสด็จพระราชดำเนินไปวัดพระศรีรัตนศาสดารามเพื่อเข้าพิธีผนวช ท่ามกลางพระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการเข้าร่วมพิธีภายในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงได้รับพระสมณนามจากพระราชาอุปัชฌาจารย์ ว่า “ภูมิพล ภิက္ขุ” เมื่อทรงประกอบพิธีสำเร็จเสร็จสิ้น พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปประทับที่วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร ตลอดทางที่รถยนต์พระที่นั่งเสด็จฯ ผ่านมีประชาชนมาเข้าเฝ้ารอมพระบารมีอยู่ไม่ขาดสาย บ้างตั้งโต๊ะถวายพระพรไว้ที่หน้าบ้าน

ตลอดระยะเวลา ๑๕ วันที่ทรงผนวช พระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระองค์โดยเคร่งครัดเช่นเดียวกับพระภิกษุอื่น ๆ เมื่อเสด็จลงพระอุโบสถเพื่อทำวัตรเช้าและเย็นจะมีประชาชนมาเข้าเฝ้าเพื่อรอตักดอกไม้และรูปเทียนเป็นจำนวนมาก จนทางวัดต้องนำดอกไม้ และรูปเทียนที่ประชาชนนำมาถวายไปแจกจ่ายแก่วัดอื่น ๆ ในภาพยนตร์เราจะได้เห็น ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

ซึ่งเป็นไวยาวัจกรของพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนำเสด็จอยู่เสมอ และภาพสมเด็จพระวันรัต (ปลด กิตฺติโสภโณ) ซึ่งเป็นพระอนุศาสนาจารย์ไว้ด้วย

นอกจากนี้ยังได้บันทึกพระราชกรณียกิจในขณะที่ทรงผนวช เช่นในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังทำเนียบรัฐบาลเพื่อทรงรับบิณฑบาตจากพระบรมวงศานุวงศ์และคณะรัฐบาล โดยมีรัฐมนตรีและภริยาเป็นผู้ถวายอาหารบิณฑบาต ในภาพยนตร์จะเห็นจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งในขณะนั้นดำรง

ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ตักบาตร ต่อมาในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ได้เสด็จไปสักการะพระปฐมเจดีย์ ซึ่งนับเป็นปฐมบทแห่งศาสนาพุทธในประเทศไทย

ในระหว่างที่ทรงผนวชนั้น ทรงแต่งตั้งให้สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีทรงเป็นผู้สำเร็จราชการแทน และได้ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในการถวายผ้าพระกฐินหลวงที่วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร และเสด็จฯไปในงานพระราชทานเพลิงศพหม่อมเจ้าหญิงประสงศ์สมบริพัตร ที่วัดเทพศิรินทร์ โดยพระภิกษุพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนิน
ด้วย

ทั่วประเทศ และตามหน่วยฉายภาพยนตร์
กลางแปลงทั่วประเทศ

ปี พ.ศ. ๒๔๙๙ ประเทศไทยเพิ่งมีกิจการ
โทรทัศน์ คือของบริษัทไทยโทรทัศน์ ช่อง ๔ บาง
ขุนพรหม แต่การแพร่ภาพยังมีรัศมีจำกัด
เฉพาะในพระนครและจังหวัดรอบ ๆ และ
จำนวนเครื่องรับยังมีเพียงเล็กน้อย เข้าใจว่ายัง
ไม่มีการถ่ายทอดสดพระราชพิธี และการเผยแพร่
ในรายการของสถานีก็คงมีจำนวนผู้ชมได้
เพียงเล็กน้อย ดังนั้นภาพยนตร์จึงยังมีบทบาท
สำคัญในการเข้าถึงประชาชนทั่วประเทศ
ภาพยนตร์นี้จึงถูกส่งไปฉายตามโรงภาพยนตร์

โฆษณาพระเครื่อง ฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

[พ.ศ. ๒๕๐๐]

ความยาว ๔.๕๒ นาที

ฟิล์ม ๑๖ มม. / ขาว-ดำ / เสียง จำนวน ๑ ม้วน

อำนวยการสร้าง [กระทรวงมหาดไทย]

ผู้สร้าง สำนักงานโฆษณาสรรพสิทธิ

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ อันเป็นปีที่พุทธศาสนาได้ประดิษฐานครบรอบ ๒๕ พุทธศตวรรษ หรือถึงพุทธกาล หมายถึงมาถึงครึ่งทางของอายุพุทธศาสนาตามพุทธทำนายว่าจะอยู่ถึง ๕ พันปี บรรดาประเทศซึ่งนับถือศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติต่างจัดงานเฉลิมฉลอง ประเทศไทยซึ่งในขณะนั้นตรงกับรัฐบาลของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีการวางแผนจัดงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๕ โดยมีโครงการจัดสร้างสิ่งก่อสร้างเพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งการเฉลิมฉลองในวาระดังกล่าว ที่สำคัญคือการดำริให้จัดสร้างเมืองที่ชื่อ พุทธมณฑล บนเนื้อที่กว่า ๒,๕๐๐ ไร่ ที่จังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นศูนย์กลางทางพุทธศาสนา ทำนองเดียวกับที่วัดดักกัณเป็นศูนย์กลางศาสนาคริสต์ อันที่จริง จอมพล ป. พิบูลสงครามเคยมีความคิดที่จะสร้างเมืองศูนย์กลางพุทธศาสนาขนาดใหญ่มาแล้วในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ ชื่อว่า พุทธบุรีมณฑล ที่จังหวัดสระบุรี

โดยแฝงเจตนาให้เป็นด้านกีดขวางการบุกของทหารฝ่ายสัมพันธมิตร เป็นการใช้ศาสนาเป็นกุศโลบายในการป้องกันภัยร้าย เรียกว่า เป็นการ “เอาพระเข้าช่วย” แต่ความคิดดังกล่าวเป็นอันตกไปเสียก่อน

การรื้อฟื้นการสร้างศูนย์กลางทางพุทธศาสนาคราวนี้ก็อาจจะเรียกได้ว่าเป็นการเอาพระเข้าช่วยอีกครั้ง เนื่องจากในขณะนั้นรัฐบาลของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม กำลังสิ้นคลอนอย่างหนัก เพราะคนสนิททั้งสองฝ่ายขัดแย้งกันอย่างรุนแรง ส่งผลให้สถานการณ์ของจอมพล ป. ไม่สู้ดีนัก อีกทั้งเมื่อจอมพล ป. จัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อเป็นการล้างมลทิน กลับกลายเป็นการเลือกตั้งที่ได้ชื่อว่าสกปรกที่สุดในประวัติศาสตร์ เนื่องจากก่อนการเลือกตั้งได้มีการใช้สารพัดวิธีเพื่อกำจัดฝ่ายตรงข้าม มีหน้าซ้ำในวันเลือกตั้งยังมีการให้คนมาเวียนลงคะแนนเสียง เป็นต้นเหตุให้จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ อ้างความชอบธรรมในการทำรัฐประหารรัฐบาลของ จอมพล ป. ในอีกไม่กี่เดือนถัดมา

โครงการจัดสร้างพุทธสถานขนาดใหญ่จำเป็นต้องมีการระดมทุนจากหลายภาคส่วน จึงได้มีการจัดสร้างพระเครื่องฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ โดยมี พลตำรวจเอก เผ่า ศรียานนท์

เป็นประธานในการจัดสร้าง เพื่อนำรายได้จากการให้เช่าพระเครื่องไปสมทบทุนสร้างพุทธมณฑล และเพื่อโฆษณาเชิญชวนให้พุทธศาสนิกชนชาวไทยได้มีส่วนร่วมในการสมทบทุนครั้งนี้ กระทรวงมหาดไทย จึงจัดสร้างภาพยนตร์ “โฆษณาพระเครื่องฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ” ขึ้น เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนเช่าพระเครื่องฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ

ภาพยนตร์โฆษณาชิ้นนี้ถ่ายทำด้วยฟิล์มขนาด ๑๖ มม. เสียงในฟิล์ม โดยสำนักงานโฆษณาสรรพสิทธิ เสียงบรรยายโดย สรรพสิทธิ วิรัชศิริ มีความยาวถึง ๔ นาทีกว่า ซึ่งนับว่ายาว

มากสำหรับภาพยนตร์โฆษณา ถ่ายทำโดยใช้เทคนิคการตูนหรือแอนิเมชันตัดสลับกับภาพคนแสดงจริง เป็นชายคนหนึ่งแต่งกายชุดทหารโบราณ สวมหมวกประพาส กำลังหยิบดาบขึ้นคล้องลำตัว จากนั้นหยิบพระเครื่องขึ้นพนมมือ ในขณะที่เสียงบรรยายความว่า ชาตินี้ไทยนั้นสามารถยืนยงมาได้ก็ด้วยบรรพบุรุษไทยที่กล้าหาญรบทัพจับศึก ชายชาติทหารมักจะมีเครื่องรางของขลังประจำตนเพื่อเป็นสวัสดิมงคลแก่ตน ส่วนพุทธศาสนิกชนทั่วไปก็นิยมมีพระเครื่องบูชาเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต ชายชาติทหารนั้นก้มกราบพระพุทธรูปโดยมีพระเครื่องฉลอง ๒๕

พุทธศตวรรษอยู่ในมือ มีเสียงบรรยายต่อไปว่า พระเครื่องนั้นจะศักดิ์สิทธิ์หรือไม่ขึ้นอยู่กับว่า ทำพิธีปลุกเสกตามประเพณีโบราณมากน้อยเพียงใด จากนั้นจึงบรรยายสรรพคุณของพระเครื่องฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ ว่าเป็นหนึ่งในพระเครื่องที่ขึ้นชื่อว่าขลังนัก เพราะจัดพิธีปลุกเสกอย่างยิ่งใหญ่อย่างไม่เคยปรากฏมีมาก่อน แล้วตัดสลับกับภาพเหตุการณ์จริงในพิธีปลุกเสก ซึ่งมีขึ้นระหว่างวันที่ ๙ - ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๐ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบพิธีเททองและพิมพ์พระเครื่องที่วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร จากนั้นพระเกจิอาจารย์ชื่อดังจากทั่วราชอาณาจักร จำนวน ๑๐๘ รูป ร่วมกันประกอบพิธีปลุกเสกพระเครื่องนี้ซึ่งมีทั้งแบบเนื้อชิน เนื้อทองคำ และแบบพระผง เท้าน้ำจจะยังดูไม่น่าตื่นตาตื่นใจพอ หรือดูไม่ขลังพอ จึงได้เพิ่มอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ในตอนท้ายว่า ได้เกิดอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ขึ้นระหว่างประกอบพิธีปลุกเสก ดังเช่นเมื่อตอนพลบค่ำในวันที่ ๑๐

กุมภาพันธ์ ในขณะที่กำลังหล่อโลหะอันเป็นมวลสารที่คณะกรรมการมอบให้ได้เกิดเหตุอัศจรรย์ขึ้น คือมีตะกรุดเงินและแผ่นเงินลงยันตร์ไม่หลอมละลาย แม้ช่างจะพยายามสุ่มไฟนานกว่า ๓ ชั่วโมง อีกทั้งในเที่ยงวันรุ่งขึ้น ได้เกิดฝนตกลงมาอย่างหนัก ผู้ร่วมพิธีต่างนับว่าเป็นศุภนิมิต ที่สุดภาพยนตร์ลงท้ายสำหรับหนักแน่นว่าประชาชนควรมีพระเครื่องไว้บูชาเพื่อเป็นกุศล อีกทั้งยังเป็นการช่วยทำนุบำรุงศาสนาพุทธอีกด้วย

เข้าใจว่าภาพยนตร์โฆษณานี้ จัดทำขึ้นภายหลังที่มีการจัดสร้างพระเครื่องฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษเสร็จแล้ว ทั้งนี้ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนแห่กันออกมาหาเช่าพระเครื่อง เพราะจัดสร้างเป็นจำนวนมากหลายล้านองค์ ภายหลังจึงมีการจัดส่งไปยังหน่วยงานราชการต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักรเพื่อเรียไ้เงินจากผู้มีจิตศรัทธา

ภาพยนตร์ *โฆษณาพระเครื่องฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ* นี้ ไม่เพียงทำหน้าที่บอกบุญแก่ราษฎรไทยในยุคกึ่งพุทธกาล ให้มีส่วนร่วมกับรัฐบาลในการสร้างพุทธมณฑลเป็นพุทธบูชาและเป็นถาวรสถานใหญ่เพื่อเป็นหลักหมายของกึ่งพุทธกาล ภาพยนตร์นี้ยังเป็นเอกสารหลักฐานชิ้นหนึ่งในการวัดระดับความเลื่อมใสศรัทธาและระดับการเข้าถึงพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของสังคมไทย

ทะโมนไพร

[พ.ศ. ๒๕๐๒]

[ความยาวเหลือ ๔๒ นาที]

ฟิล์ม ๑๖ มม. / สี / พากย์

ผู้สร้าง อารัง รุจนพันธุ์

ผู้กำกับภาพยนตร์ บุญรัตน์ ชัยวิเศษ

ผู้เขียนบท รัชชิตรัง

ผู้ถ่ายภาพและลำดับภาพ อารัง รุจนพันธุ์

ผู้แสดง

เชษฐ ภูธร เป็น วิเชษฐ์

โรส มาริยา เป็น ต้นหยง

รามิน รายา เป็น รามิน

ลาเซ็ง อับดุลลา เป็น อับดุล

มะ จำปาเทศ เป็น มะ

यी จำปาเทศ เป็น ยี

ยอด ชลวารี เป็น กำนัน

ประพันธ์ กรแก้ว เป็น คิงคอง

เป็นภาพยนตร์ไทยที่สร้างโดยคนท้องถิ่น
จังหวัดนราธิวาส ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ผู้สร้าง
คือ นายอารัง รุจนพันธุ์ ชาวลำปางซึ่งไปแต่งงาน
กับสาวชาวนราธิวาสและตั้งรกรากอยู่ใน
นราธิวาส ประกอบอาชีพร้านถ่ายรูป “ไทย
อาร์ต” นอกจากถ่ายรูป ยังมีความสามารถในการ
ถ่ายภาพยนตร์ การเขียนรูปสีน้ำมัน การปั้น
การสตัฟฟ์สัตว์ ผลงานชิ้นหนึ่งที่ไม่ค่อยมีใครรู้

คือการปั้นประติมากรรมนางเงือกทองที่ประดับ
หาดสมิหลา จังหวัดสงขลา นายอารังมีผลงาน
ถ่ายภาพยนตร์ประเภทข่าวสาร สารคดี บันทึก
เหตุการณ์ในจังหวัดนราธิวาสและใกล้เคียง และ
มีความสามารถพิเศษในการถ่ายภาพยนตร์
บันทึกเสียงด้วยกล้องออริคอน

ท่านได้สร้างภาพยนตร์ประเภทเดินเรื่อง
ขึ้นสองสามเรื่อง โดยใช้ฉากสถานที่ในท้องถิ่น
และเพื่อนฝูงญาติมิตรเป็นผู้แสดง เป็นภาพยนตร์
ไทยระบบ ๑๖ มม. พากย์ และนำออกฉายตาม
โรงภาพยนตร์ในจังหวัดนราธิวาสและจังหวัด
ใกล้เคียง จึงนับเป็นภาพยนตร์สำหรับท้องถิ่น
โดยแท้ มีผู้บันทึกไว้ว่า ภาพยนตร์เรื่องที่นาย
อารัง รุจนพันธุ์ สร้างได้แก่ *จอมโจรปูรุษยามา*
ทะโมนไพร และ *หาดเพชฌฆาต*

ปัจจุบันได้มีการค้นพบฟิล์มภาพยนตร์
เรื่อง “*ทะโมนไพร*” แต่สันนิษฐานว่า เป็นฉบับ
ที่ได้รับการตัดต่อใหม่ให้สั้นลงเหลือเพียงม้วน
เดียวจบ ความยาวประมาณ ๔๒ นาที ใน
ขณะที่มีอีกม้วนหนึ่งแต่สภาพฟิล์มชำรุด จึง
สันนิษฐานว่าเป็นส่วนที่ถูกตัดออกไป ซึ่งหาก
เป็นดังนี้ภาพยนตร์ตามต้นฉบับเดิมอาจยาว
ประมาณ ๕๐ นาที

จุดเด่นของภาพยนตร์คือ ตัวละครที่เป็น
คิงคอง ซึ่งนายอารัง ผู้สร้างภาพยนตร์ใช้ความ

สามารถในการสตัฟฟ์สัตว์ ทำหุ่นคิงคองขึ้นให้
ใช้คนสวมใส่แสดง

เรื่องราวของภาพยนตร์ แม้ว่าจะถ่ายทำ
ในจังหวัดนราธิวาส แต่เนื้อเรื่องใน *ทะโมนไพร*
แต่งเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นที่เกาะลันตา จังหวัด
กระบี่ เล่าเรื่องโดย เซซุรุ ภูธร ซึ่งแสดงเป็น
ตัวละครชื่อ วิเชษฐ์ ข้าราชการหนุ่มตำแหน่ง
ปลัดพัฒนากร ซึ่งได้รับคำสั่งให้ไปประจำที่
อำเภอเกาะลันตา เมื่อเดินทางมาถึงเกาะ ปลัด
ก็ได้เผชิญภัยจากเจ้าลิงคิงคองที่ดุร้ายทันที

เกือบเอาชีวิตไม่รอด ดีว่าชาวบ้านมาช่วยไว้ทัน
ต่อมาปลัดหนุ่มจึงได้รับการบอกเล่าจากกำนัน
ว่า คิงคองซึ่งอาศัยอยู่หลังเขาน้ำตกบนเกาะนี้
เมื่อเล็ก ๆ มันไม่ดุร้าย เป็นที่รักของเด็ก ๆ ที่ชอบ
มาเล่นกับมัน มันชอบเด็ก แต่ที่มันกลายเป็น
คิงคองดุร้ายก็เพราะเมื่อปีกลายนี้เอง มีโจรลัก
หนิงหลบหนีเจ้าหน้าที่มาจากตานี แล้วใช้อาวุธ
ปืนยิงถูกคิงคองที่ข้างชายโครง ในขณะที่คิงคอง
ก็บีบคอพวกโจรตายไปหลายคน พวกโจรจึงหนี
ไปจากเกาะ คงเหลืออยู่คนเดียวคือ รามิน เพราะ

รามินมาติดพัน ดันหยง ลูกสาวของกำนัน แต่เธอไม่เล่นด้วยและมีคนรักอยู่แล้ว คือ อับดุล หนุมขาวประมวงในเกาะซึ่งเป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่เด็ก ๆ และจะมีพิธีการแต่งงานกันในอีกสองอาทิตย์ข้างหน้า

ระหว่างนั้น ก็มีการพบศพชายชาวเกาะ ลูกคิงคงทำร้ายตายอีกคนหนึ่ง

ปลัดวิเชษฐ์ได้รู้จักกับตันหยง ซึ่งตันหยงต้อนรับเขาอย่างดี ทำให้อับดุลระแวงว่าตันหยงปันใจให้ปลัดหนุมซึ่งมีหน้าตาหล่อเหลาและมีการศึกษาสูงกว่าตัว แต่ตันหยงก็ยืนยันว่าที่ต้อนรับขับสู้ปลัดก็เพราะเขามาสร้างความเจริญ

ให้เกาะของเรา ขอให้เชื่อใจว่าเธอรักอับดุล คนหาปลาคนเดียว

วันนั้นเจ้ารามินมาดักพบตันหยงเพื่อขอโทษที่เคยลวนลาม และขอให้อับดุลและยอมแต่งงานกับเขา แต่ตันหยงกลับหลีกหนีไป ทำให้เจ้ารามินแค้นใจ ประกาศจะล้มการแต่งงานของตันหยงกับอับดุลให้ได้

วันงานพิธีแต่งงาน ซึ่งชาวเกาะต่างมาร่วมยินดีกันมาก มีการกินเลี้ยง และมีรำรองเง็งทันใดเจ้ารามินได้บุกเข้ามาทำลายงานแต่งงาน มันท่อยอับดุลที่กำลังรำรองเง็งล้มลง กำนันคว้าปืนออกมาขัดขวางแต่ถูกเจ้ารามินยิงล้มลง

รามินถือโอกาสผุดตันหยงออกไปทันที อับดุลกับชาวเกาะที่มาร่วมงานจึงออกติดตามไป รามินผุดตันหยงเข้าไปในป่า มุ่งไปทางน้ำตก ทันใดนั้นคิงคองได้ปรากฏร่างขึ้น รามินเข้าต่อสู้กับคิงคองตันหยงจึงฉวยโอกาสหลบออกไป รามินสู้กับคิงคองสักพักก็ถอยหนีไปได้ ในขณะที่อับดุลตามมาถึงพอดี จึงฉวยกิ้งไม้เข้าต่อกรกับคิงคอง และเสียทีสะกดก่อนหินล้มลงจึงถูกเจ้าคิงคองยกก้อนหินนั้นเป็นอาวุธทุบใส่อับดุลอย่างจังตันหยงโผล่มาเห็นภาพพอดีก็ตกใจทรุดล้มสลบไป คิงคองเข้าไปอุ้มตันหยงจะพาไปที่ถ้ำในสภาพที่ผิวหน้าชาตวัน แต่ขณะผ่านที่หน้าน้ำตกมันวางร่างตันหยงลงบนโขดหิน ตันหยงฟื้นขึ้นมาเห็นคิงคองก็สลบไปอีก ทันใดนั้นปลัดวิเชษฐ์ซึ่งตามมาเช่นกัน เห็นเหตุเข้าก็เล็งปืนยิงไปที่คิงคอง มันจึงตกใจหนีไป ปลัดวิเชษฐ์เข้าไปที่ตันหยงซึ่งฟื้นขึ้นมาเห็นปลัดก็ตกใจ บอกให้ปลัดรีบพาเธอหนีออกไปจากที่นั่น แต่ทั้งคู่เดินไปสักพักก็พบร่างของอับดุลซึ่งถูกทุบด้วยหินนอนตายอยู่ ตันหยงเสียใจมากแต่ปลัดบอกว่าช่วยให้ฟื้นไม่ได้แล้ว ช่วยกันหาทางปราบเจ้าคิงคองให้ได้ดีกว่า แล้วพากันกลับไปที่บ้าน ก็พบศพก้านนนอนตายอยู่หน้าบ้าน ตันหยงตกใจและเสียใจแทบจะวายชีวิเมื่อเห็นว่าพ่อตายเสียแล้ว ปลัดแบกศพก้านนเข้าบ้าน แล้วรีบออกไปสมทบชาวเกาะเพื่อตามล่าคิงคองต่อไป ซึ่งขณะนั้นคิงคองกำลังต่อสู้อยู่กับรามินที่หนีไป คิงคองฆ่ารามินโดยบีบคอตายไปอีกรายหนึ่ง ปลัดเสนอให้ชาว

เกาะใช้คบไฟปราบคิงคอง เพราะมันกลัวไฟ และให้ชุดหลุมตัก แล้วไปต้อนให้มันมาตกหลุม ที่สุดปลัดหนุ่มได้เผชิญหน้ากับคิงคองอีกครั้งบนเนินหินสูง และได้ต่อสู้หลอกล่อคิงคอง จนที่สุดมันกระโจนใส่ปลัดแต่พลาดไปโขกผาหินและเลยกระเด็นตกหน้าผาลงไปตาย ท่ามกลางความยินดีของชาวเกาะที่มาเห็น

ฉากสุดท้าย ปลัดหนุ่มกับตันหยงนั่งกันอยู่ที่ป่าช้าฝั่งศพ ปลัดขอให้พระอาหลามารับดวงวิญญาณของอับดุลไปสู่สุคติ และขอตันหยงแก้ตัวเขาเองด้วย ตันหยงยกมือปิดปากปลัด แล้วทั้งคู่เดินออกไป

ทะโมนไพร เป็นตัวอย่างอันหาได้ยากยิ่งของภาพยนตร์ท้องถิ่นของประเทศไทย ซึ่งจากการสำรวจพบว่า ในแทบทุกจังหวัดมักมีผู้ที่สนใจถ่ายทำภาพยนตร์ทั้งเป็นงานอดิเรกและเป็นอาชีพ โดยเฉพาะการรับถ่ายภาพยนตร์บันทึกงานพิธีกรรมต่าง ๆ ในวิถีชีวิต และในจำนวนนี้ จะมีผู้นิยมถ่ายภาพยนตร์เหล่านี้นัดคิดและจัดการถ่ายทำเป็นภาพยนตร์เรื่องแล้วนำออกฉายดูกันในจังหวัดตนและจังหวัดใกล้เคียงทำนองเดียวกับภาพยนตร์เรื่อง *ทะโมนไพร*

ยุทธนา - ศิริพร YUTHANA UND SIRIPON MÖNCH AUF ZEIT

[พ.ศ. ๒๕๐๖]

ความยาว ๔๔.๕๔ นาที

ฟิล์ม ๑๖ มม. / ขาว-ดำ / เสียง จำนวน ๑ ม้วน

อำนวยการสร้าง Hans Berthel

ภาพยนตร์ขาวดำพูดเสียงเยอรมันเรื่อง
นี้ สร้างโดย ฮันส์ เบร์เทิล ผู้กำกับภาพยนตร์
สารคดีชาวเยอรมัน บันทึกภาพชีวิตและความ
เป็นอยู่ของคนไทยชนชั้นกลางในเมืองกรุง สมัย
ราวปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เดินเรื่องผ่านตัวละครคู่รัก
ชายหนุ่มหญิงสาว คือ ยุทธนา และ ศิริพร แรก
เริ่มเดิมทีนั้น ฮันส์ เบร์เทิล เข้ามาในเมืองไทย
ก็ด้วย ราวปีฟิล์ม บริษัทสร้างภาพยนตร์สัญชาติ
เยอรมันจ้างให้ฮันส์มาสำรวจสถานที่ถ่ายทำ
ภาพยนตร์ในประเทศไทย ในครั้งนั้นเอง เขาได้
รับการแนะนำให้รู้จักกับ แท้ ประกาศวุฒิสาร
เจ้าของไทยไตรมิตรภาพยนตร์ซึ่งได้สร้างภาพ-
ยนตร์ไทยพากย์ ขนาด ๑๖ มม. ประสบความ
สำเร็จหลายเรื่องติดกัน เขาจึงชักชวนให้แท้เป็น
ผู้ร่วมอำนวยการสร้างฝ่ายไทยสำหรับโครงการ
ภาพยนตร์เรื่อง *THE BLACK PANTHER OF
RATANA* ซึ่งแท้ได้ตั้งชื่อว่า “มือเสือ” เมื่อออก
ฉายในประเทศไทย

ในการสำรวจสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์
ครั้งนั้นเอง ฮันส์ เบร์เทิล ซึ่งศึกษาเรื่องราว
เกี่ยวกับประเทศไทยมาพอสมควรโดยเฉพาะ
ชาวเขาทางภาคเหนือ จึงเกิดความคิดว่าจะถ่าย
ภาพยนตร์ถึงสารคดีสักเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับชีวิต
ความเป็นอยู่ของชาวเขา และการปราบปราม
ยาเสพติดทางภาคเหนือของไทย โดยให้ แท้
ประกาศวุฒิสาร เป็นผู้ช่วยประสานงาน จนการ
ถ่ายทำสำเร็จ ด้วยดี ความสามารถในการช่วย
ประสานงานให้กองถ่ายภาพยนตร์ต่างชาติ
เช่นนี้ เป็นมูลเหตุที่ทำให้แท้ได้ร่วมงานกับกอง
ถ่ายภาพยนตร์ต่างชาติอีกหลายคณะในเวลา
ต่อมา

ภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับชาวเขาที่ ฮันส์
เบร์เทิล ถ่ายทำสำเร็จไปนั้นคงจะประสบผล
สำเร็จดี เขาจึงกลับมาประเทศไทยอีกครั้งเพื่อ
ถ่ายภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับไทยอีกเรื่องหนึ่ง
โดยได้ แท้ ประกาศวุฒิสาร เป็นผู้ร่วมงานอีก
และได้ช่วยคิดแนวเรื่องให้ เป็นสารคดีที่จะแสดง
ให้เห็นวิถีชีวิตประจำวันของครอบครัวชนชั้น
กลางธรรมดาในกรุงเทพ ใช้วิธีเดินเรื่องด้วยชีวิต
ประจำวันของคู่รักหนุ่มสาวคู่หนึ่ง คือ ยุทธนา
กับ ศิริพร แสดงให้เห็นว่า วันหนึ่ง ๆ หนุ่มสาว

ทำอะไรบ้าง เริ่มจากหนุ่มพาสวไปเที่ยว ช้อนรถสกูตเตอร์ไปตามย่านที่น่าดูต่าง ๆ ในกรุงเทพ เปิดฉากที่หน้าโรงภาพยนตร์โอเดียนสถานที่ยอดฮิตของวัยรุ่นในสมัยนั้น ซึ่งกำลังฉายภาพยนตร์เรื่องดังของ คลิฟฟ์ ริชาร์ด เรื่อง *SUMMER HOLIDAY* ศิริพรเองก็แต่งกายตามสมัยนิยม ใส่กางเกงยีนส์เอวสูง เมื่อดูหนังจบ ยุทธนาพาศิริพรซ้อนสกูตเตอร์ไปรอบกรุง เราจะได้เห็น อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ภูเขาทอง ถนนราชดำเนินนอกไปจนถึงทำเนียบรัฐบาล เสาชิงช้า วัดพระแก้ว จากนั้น ทั้งสองแฉะเข้าไปพักผ่อนในสนามหลวงหน้าวัดพระแก้ว เราได้เห็นผู้คนมาชุมนุมเล่นว่าวรูปแบบต่าง ๆ สุดท้ายคู่รักทั้งสองไปงานปาร์ตี้ชุมนุมวัยรุ่น ซึ่งมักจะสังสรรค์กันตามบ้าน เล่นดนตรีหรือเปิดแผ่นเสียงเพลงฮิตเพื่อเต้นรำ โดยขณะนั้นจังหวะทวิสที่กำลังฮิตอยู่ทั่วโลก

วันต่อมายุทธนาพาศิริพรไปเที่ยวบ้านตน ผู้ชมจึงได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ในบ้านคนไทย ซึ่งบ้านนี้อยู่ริมคลอง แม่ของยุทธนา ตักบาตรพระที่พายเรือผ่านบ้านยามเช้า แล้วพายเรือไปตลาด ซื้อของจากตลาดนำมาทำอาหาร จนถึงเวลาที่ครอบครัวทานอาหารกันพร้อมหน้า

ต่อมายุทธนา ซึ่งอายุสี่สิบเศษแล้ว ได้เข้าพิธีบวชเป็นพระ ตามประเพณีที่ชายไทยเกือบทุกคนก่อนจะแต่งงานมีเรือนจะต้องบวชเป็นพระระยะเวลาหนึ่ง หนึ่งแสดงให้เห็นพิธีการบวช

พระอย่างละเอียด และให้เห็นกิจกรรมของพระบ้าง เช่นไปเยี่ยมโยมพ่อแม่ที่บ้าน ที่สุดมาถึงวันที่ยุทธนาลาสิกขาบท ศิริพรไปรับเขาด้วยความยินดี เพราะต่อไปคือวันแต่งงานที่จะมาถึง และภาพยนตร์จบเพียงนี้

ฮันส์ เบอร์เทล ได้นำ *ยุทธนา - ศิริพร* ออกฉายทางโทรทัศน์ของเยอรมัน และได้ส่งฟิล์มก็อปปีหนึ่งให้แก่ ประภาศวุฒิสาร ในฐานะผู้ร่วมงาน ซึ่งภายหลังแท้ได้มอบฟิล์มนี้แก่หอภาพยนตร์

แม้ว่า *ยุทธนา - ศิริพร* จะเป็นการมองวิถีชีวิตคนไทยผ่านสายตาฝรั่ง แต่ภาพยนตร์นี้มีความคุณค่าเป็นภาพสะท้อนความน่าสนใจและเสน่ห์ที่คนต่างชาติมองคนไทยและวิถีไทย และเมื่อวันเวลาผ่านไปกว่าครึ่งศตวรรษ *ยุทธนา - ศิริพร* จึงเป็นความทรงจำที่มีชีวิตชีวาของยุคสมัยหนึ่ง ซึ่งไม่อาจหวนคืนมาได้อีกแล้ว

การปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติ ในตำแหน่งหัวหน้ารัฐบาลและผู้นำทางทหาร จนถึงล้มป่วยและอสัญกรรมของ ฯพณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์

[พ.ศ. ๒๕๐๖]

ความยาว ๒๕.๑๕ นาที

ฟิล์ม ๑๖ มม. / ขาว-ดำ / เสียง

ผู้สร้าง กองอำนวยการกลางรักษาความ
ปลอดภัยแห่งชาติ (กรป.กลาง)

เป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นหลังจากการ
อสัญกรรมของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายก
รัฐมนตรี เมื่อ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ ไม่นาน
นัก เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณงามความดีของ
ฯพณฯ ในขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่ง
ภาพยนตร์ได้แสดงด้วยภาพและเสียงบรรยายให้
เห็นว่า ฯพณฯ ได้ทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีอย่าง
เข้มแข็ง เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎร ได้
เดินทางไปเยี่ยมเยียนและดูแลทุกข์สุขความเป็น
อยู่ของราษฎรในจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะในภาค
อีสานซึ่งราษฎรมีความเป็นอยู่ยากแค้นที่สุด
ส่วนในเมืองกรุง ก็ดูแลเต็มที่ แม้ไม่ใช่หน้าที่
โดยตรง เช่นดูแลเรื่องความสะอาดของบ้านเมือง
ฯพณฯ ทำงานหนักจนล้มป่วย และต้องพักรักษา

ตัว ภาพยนตร์แสดงให้เห็น ฯพณฯ พักรักษาตัว
ที่บ้านพักชายทะเล แหลมแท่น บางแสน และ
เหตุการณ์สำคัญเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่-
หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ
ได้เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่ง
ซึ่งพระเจ้าอยู่หัวทรงขับด้วยพระองค์เองไปทรง
เยี่ยม ฯพณฯ ซึ่งกำลังป่วยหนัก ต้องนอนอยู่บน
เตียง มีภาพขณะที่ ฯพณฯ ยกพระหัตถ์ของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย
หัวตบ ซึ่งเป็นภาพที่เคยออกอากาศเป็นข่าวใน
ราชสำนักทางโทรทัศน์ในขณะนั้น และน่าจะ
เป็นภาพจำสำคัญภาพหนึ่งในประวัติศาสตร์ชาติ
หลังจากนั้นภาพยนตร์ได้แสดงให้เห็นว่า ฯพณฯ
ป่วยหนักจนต้องนำส่งทางเฮลิคอปเตอร์ไปรักษา
ที่โรงพยาบาลในพระนคร ตามด้วยภาพการเข้า
เยี่ยมด้วยความห่วงใยของผู้คนสำคัญในวงการ
ต่าง ๆ และภาพของคณะแพทย์ผู้รักษาซึ่งมี
แพทย์ฝรั่งจากสหรัฐอเมริกามาร่วมการรักษา
ด้วย ภาพที่น่าสนใจคือ สภาพของ ฯพณฯ บน
เตียงในโรงพยาบาลที่แวดล้อมอยู่บนพื้นด้วย

นายทหารที่ใกล้ชิด ปรากฏว่า ฯพณฯ จะติดตาม
ดูข่าวทางโทรทัศน์พร้อมกัน ๒ เครื่อง ซึ่งเวลา
นั้นมีอยู่ ๒ ช่อง คือ ไทยโทรทัศน์ช่อง ๔ และ
โทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๗ และที่สุดท้าย
ก็นำเสนอวาระสุดท้ายของ ฯพณฯ ด้วยความ
เศร้าอย่างสุดซึ้ง ถึงการจากไป ซึ่งในวันอสังกรรม
รัฐบาลประกาศให้เป็นวาระไว้อาลัยทั่วประเทศ
ให้งดการมหรสพทั้งปวงเป็นเวลาหลายวัน วิทู
และโทรทัศน์งดจัดรายการบันเทิง แต่เสนอการ
ถ่ายทอดงานศพแทน ทั้งชาติจึงตกอยู่ในอารมณ์
เศร้า ภาพยนตร์แสดงภาพบันทึกในงานตั้งศพ
สวดอภิธรรม ซึ่งเป็นรัฐพิธีของชาติ ให้เห็นว่า

ประชาชนทุกหมู่เหล่าตลอดจนผู้แทนนานาชาติ
ต่างไปร่วมงานศพและไว้อาลัยจำนวนมาก

ภาพยนตร์เรื่องนี้ นับเป็นงานบันทึก
อารมณ์ที่มีกระแสสูงที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติ-
ศาสตร์ชาติ และเป็นเอกสารแห่งความทรงจำ
ที่ไม่อาจบันทึกด้วยสื่ออื่น ๆ ให้รู้สึกได้ดีเท่า
ภาพยนตร์

สายเลือดเดียวกัน

THE SPREAD OF KINSHIP

[ก่อน พ.ศ. ๒๕๑๑]

ความยาว ๑๐๓ นาที

ฟิล์ม ๑๖ มม. / สี / เสียง จำนวน ๑ ม้วน

อำนวยการสร้าง สำนักข่าวสารอเมริกัน กรุงเทพฯ
สร้าง เทพพนมภาพยนตร์

สายเลือดเดียวกัน เป็นภาพยนตร์โฆษณาชวนเชื่อประเภทดำเนินเรื่องหรือเรื่องแสดง มีพระเอก นางเอก ผู้ร้าย ซึ่งสนับสนุนเงินทุนสร้างโดยสำนักข่าวสารอเมริกัน กรุงเทพฯ แต่ให้เอกชนคือ บริษัทเทพพนมภาพยนตร์ เป็นผู้ดำเนินการผลิต (เทพพนมภาพยนตร์ เป็นบริษัทที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นมาเพื่อรับงานจากสำนักข่าวสารอเมริกันโดยตรง นอกจากนี้ยังมีอีกบริษัทหนึ่ง คือ เอรวิณภาพยนตร์ ซึ่งทั้งสองบริษัทนี้ล้วนมีความโยงใยมาจากหน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐ)

ปี พ.ศ. ๒๕๑๑ นั้นเป็นช่วงเวลาที่สงครามเย็นในประเทศปะทุเป็นสงครามไฟแล้ว เพราะมีการรบกันด้วยอาวุธปืนระหว่างกองทัพรัฐบาลกับกองกำลังของพรรคคอมมิวนิสต์ไทยที่เรียกว่ากองทัพปลดแอกประชาชนแห่งประเทศไทย ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ในภาคอีสาน และขยายไปทั่วประเทศ *สายเลือด*

เดียวกัน จึงเป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นความชั่วช้าของพวกคอมมิวนิสต์ ที่มีการใช้อาวุธมาเข่นฆ่าคนไทยด้วยกันและขัดขวางการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะหมู่บ้านในชนบทห่างไกล ซึ่งรัฐบาลพยายามเข้าไปสร้างถนนหนทางให้ ก็จะถูกพวกคอมมิวนิสต์ขัดขวาง เพราะพวกนี้ไม่ต้องการให้ประเทศไทยเจริญ

ภาพยนตร์จำลองเหตุการณ์ให้เกิดขึ้นที่หมู่บ้านดงบัง บ้านเกิดของ คำสิงห์ ชายหนุ่มซึ่งเพิ่งปลดประจำการจากเป็นทหารรับใช้ชาติ คำสิงห์เดินทางกลับมายังหมู่บ้านของตนด้วยความเอื้อเฟื้อจากชาวบ้านซึ่งเป็นญาติพี่น้องที่พบเจอระหว่างการเดินทาง เมื่อมาถึงหมู่บ้าน เขาพบว่าบัดนี้สามารถเดินทางมาได้สะดวกยิ่งขึ้น เพราะทางราชการได้จัดสร้างถนนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชาวบ้าน แต่กระนั้นถนนก็ยังมาไม่ถึงหมู่บ้านดงบังซึ่งอยู่ห่างไกลออกไปกว่าหมู่บ้านอื่น ๆ

อีกฉากหนึ่ง ปลัดทรวงพล ซึ่งเป็นปลัดพัฒนาคนใหม่กำลังครุ่นคิดหาวิธีที่จะทำความเข้าใจกับชาวบ้านให้ยอมเสียสละที่ดินเพื่อเข้ามาสร้างถนนเป็นเส้นทางออกสู่โลกภายนอกของหมู่บ้าน และยังคงต้องขอความร่วมมือจากชาวบ้านช่วยกันลงมือสร้างถนนด้วย ปลัดทรวงพล

เรียกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านมาประชุม
ชี้แจง แต่หลายคนยังลังเลใจ ซึ่งก็ไม่ได้ทำให้ปลัด
ทรงพลย่อท้อแต่อย่างใด

เลิกการประชุมแล้ว กำนันและผู้ใหญ่
บ้านกลับมาหาหรือกันเอง ได้ข้อสรุปว่า หากถนน
ตัดผ่านหมู่บ้าน ก็จะนำความเจริญมาสู่หมู่บ้าน
ดงบังโดยรวม คนหนุ่มสาวอย่างคำสิงห์ก็แสดง
ความเห็นว่าจะป็นริ้วแรงสำคัญในการพัฒนา
หมู่บ้านของเรา ในระหว่างที่พูดคุยกันนั้นเอง มี
ชายคนหนึ่งเงี่ยหูฟังอย่างตั้งใจ ชายคนนั้นคือ
เทียม คนเรายายตามหมู่บ้าน

เมื่อได้ข้อสรุปแล้วกำนันจึงชักชวนคำสิงห์
ไปบอกปลัดทรงพลด้วยกันที่อำเภอ ซึ่งที่นั่น
กำนันและคำสิงห์ได้เห็นฝรั่งชาวอเมริกันที่มาให้
คำปรึกษาเรื่องการทำนาแก่ชาวนาไทย ไม่เพียง
เท่านั้นพวกฝรั่งอเมริกันยังสนับสนุนทุนรอนและ
เครื่องมือเครื่องมือให้กับทางราชการอีกด้วย นี่
ยิ่งสร้างความเชื่อมั่นแก่กำนันว่าหมู่บ้านจะเจริญ
แน่ จึงตกลงร่วมมือกับทางราชการในการสร้าง
ถนนและสะพานที่หมู่บ้านดงบัง ปลัดทรงพลรีบ
สั่งให้รถบรรทุกนำสิ่งก่อสร้างและเครื่องมือมา
ส่งที่หมู่บ้าน

ข่าวการสร้างถนนยังความสนใจให้แก่
 เทียมผู้ซึ่งไม่ต้องการเห็นหมู่บ้านดงบังพัฒนา
 เทียมริบนำความมาบอกแก่หัวหน้าขบวนการ
 คอมมิวนิสต์และพรรคพวก ทั้งหมดเห็นพ้อง
 ต้องกันที่จะต้องขัดขวางการสร้างถนน โดย
 อาศัยช่องโหว่ที่ชาวบ้านบางคนยังลังเลใจที่จะ
 เสียผืนดินทำกิน พวกมันวางแผนจะยับยั้งรถ
 บรรทุกที่จะนำสิ่งของสำหรับการก่อสร้างถนน
 ไม่ให้เข้าถึงหมู่บ้าน เพื่อให้ชาวบ้านเข้าใจว่าปลัด
 ทรวงพลโททก เทียมกระพือข่าวเป่าหูชาวบ้านว่า
 ราชการไม่ได้ส่งความช่วยเหลือมาให้จริงหรือ
 เคราะห์ดีที่คำสิงห์ขี่ม้าผ่านมาพบคนขับรถ

บรรทุกที่โดนพวกคอมมิวนิสต์ยิง คำสิงห์จึงรีบ
 นำความไปบอกกำนัน แต่การกระทำของคำสิงห์
 ก็ไม่อาจรอดพ้นสายตาของพวกคอมมิวนิสต์
 พวกมันจึงบุกเข้ามาข่มขู่ไม่ให้แพร่กระจายความ
 ไปมากกว่านี้ แล้วจับตัว จำปา คนรักของคำสิงห์
 ไว้เป็นตัวประกัน คำสิงห์ไม่ยอมอยู่หนึ่งเฉย เขา
 สะกดรอยตามพวกคอมมิวนิสต์ไปจนถึงที่ช่องสุ่ม
 แล้วรีบกลับมาเตือนชาวบ้านให้รู้ถึงภัยร้ายที่
 กำลังซ่อนตัวอยู่ ชาวบ้านจึงได้รู้ว่าข่าวลือร้าย ๆ
 เกี่ยวกับทางราชการที่แพร่มาจากเทียมกู่ขึ้น และ
 ท้ายที่สุดพวกคอมมิวนิสต์ก็ถูกปราบปราม

ภาพยนตร์แสดงภาพลักษณ์อันโหดร้าย

ของลัทธิคอมมิวนิสต์ โดยใส่บทพูดให้ตัวละคร กล่าวถึงการปกครองในระบบคอมมิวนิสต์ว่าไม่ให้นับถือศาสนา ชาวบ้านจะต้องทำงานหามรุ่งหามค่ำ หากใครขัดขึ้นจะต้องถูกกำจัดทิ้ง และภัยร้ายนั้นจะคลี่คลายไปได้ก็ด้วยชาวบ้านต้องให้ความร่วมมือและคอยเป็นหูเป็นตาให้แก่ทางการ

สายเลือดเดียวกัน เป็นภาพยนตร์ประเภทเรื่องแสดง ผู้สร้างได้จ้างนักแสดงอาชีพมาเป็นตัวละครสำคัญ เช่น ทานทัต วิภาตโยธิน ประมินทร์ จารุจาริต และตัวเอกหรือพระเอกคือ คำสิงห์ ได้นักแสดงหนุ่มหน้าใหม่คือ พิศาล อัครเศรณี ซึ่งมีผลงานจากวงการละครวิทยุ จึงถือเป็นผลงานการแสดงภาพยนตร์เรื่องแรกของเขา ก่อนจะมีผลงานตามมามากมายและเป็นนักแสดงและผู้กำกับภาพยนตร์สำคัญคนหนึ่งในวงการภาพยนตร์ไทย

ผู้แต่งเรื่องและเขียนบท รวมทั้งกำกับการแสดง คือ ป. พิมล แต่พิศาลเคยให้สัมภาษณ์ว่าได้ร่วมงานแสดงภาพยนตร์เรื่อง *สายเลือดเดียวกัน* เป็นเรื่องแรก โดยการกำกับของ “ครูมารุต” หรือ ทวี ณ บางช้าง บรมครูท่านหนึ่งของวงการภาพยนตร์ไทย ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าครูมารุตเป็นผู้ร่วมงานที่ไม่ได้ปรากฏชื่อในโตเติ้ล

ฉากที่น่าสนใจเป็นอย่างมากอีกฉากหนึ่งในภาพยนตร์ คือหลังจากพวกคอมมิวนิสต์ถูกปราบปรามจนสิ้นแล้ว เป็นฉากที่ชาวบ้านได้มาร่วมมือร่วมใจลงแรงกันสร้างถนน โดยมีหมอลำ

ร้องกลอนลำซึ่งมีเนื้อหาโน้มน้าวให้ชาวบ้านเห็นความช่วยเหลือจากรัฐบาล อันเป็นยุทธวิธีหนึ่งที่รัฐนำการแสดงพื้นบ้านมาปรับใช้ในการสื่อสารกับชาวบ้านให้เข้าถึงได้ดียิ่งขึ้น เช่น ในภาคอีสานใช้การแสดงหมอลำ ในภาคใต้ใช้การแสดงหนังตะลุง โดยมีการจัดอบรมให้ศิลปินพื้นบ้านได้ซึมซาบถึงนโยบายของภาครัฐ เพื่อนำไปสอดแทรกในการแสดงให้ชาวบ้านชม

สายเลือดเดียวกัน เป็นตัวอย่างการใช้ภาพยนตร์ในยุคสงครามเย็นของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในประเทศไทย ในสถานการณ์ที่มีการสู้รบด้วยอาวุธ ระหว่างรัฐบาลกับกองทัพปลดแอกประชาชนของพรรคคอมมิวนิสต์ไทย และนับเป็นตัวอย่างที่หายาก เพราะแม้ว่าในยุคที่ภาพยนตร์ออกฉาย สำนักข่าวสารอเมริกันได้ทำสำเนาภาพยนตร์ออกเผยแพร่หลายก๊อปปี้ และให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนยืมไปจัดฉายทั่วประเทศ โดยบางทีก็ไม่ต้องส่งฟิล์มคืน แต่หลังจากสิ้นสุดสงครามเย็น และสำนักข่าวสารอเมริกัน กรุงเทพฯถูกยุบเลิกไปแล้ว ภาพยนตร์เหล่านี้ถูกทำลายไปมาก ดังนั้น ภาพยนตร์ที่เหลืออยู่นี้จึงมีค่าสำหรับการศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์การเมือง การปกครอง และประวัติศาสตร์สังคมไทยในยุคสมัยหนึ่งได้เป็นอย่างดี

วันแรกฉาย ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

ความยาว ๑๔๕ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

ที่ปรึกษา	เกียรติ เอี่ยมพืงพร
ผู้จัดทำนาย	อัศวินภาพยนตร์
ผู้สร้าง	เป๊ยก โปสเตอร์
ผู้ดำเนินงานสร้าง	สุปราณี โพธิ์ชัยแสน
ผู้กำกับ	เป๊ยก โปสเตอร์
ผู้ประพันธ์	“จำลอง”
ผู้เขียนบท	“วิศณุศิษย์”
ผู้กำกับบท	“นันทวัฒน์”
ผู้กำกับภาพ	สมบุญสุข
ผู้ถ่ายภาพ	โสภณ เจนพานิช, โชน
บุณนาค, พูลสวัสดิ์ ธีมากร	
ผู้ลำดับภาพ	สมบุญสุข
ผู้กำกับศิลป์	พิชัย เดชะวนิช
ผู้สร้างเพลง	ประสิทธิ์ พยอมยงค์
ผู้ประกอบเพลง	ประเสริฐ จุลเทศ
ผู้บันทึกเสียง	สหัส คู่จินดา
ผู้แสดง	มานพ อัครเทพ, กรุง
ศรีวิไล, วันดี ศรีตรัง, ต.ญ. ไชนา	เจียรบุตร,
นันทวัฒน์, โชน บุณนาค	

ชื่อของ สมบุญสุข นิยมศิริ หรือที่คน
ไทยรู้จักกันในนาม เป๊ยก โปสเตอร์ เป็นหนึ่งใน

ชื่อผู้กำกับภาพยนตร์ชั้นนำของวงการภาพยนตร์
ไทย ที่ตลอดช่วงชีวิตการทำงาน เป๊ยก โปสเตอร์
ได้สร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์ไทยคุณภาพ
จำนวนมาก และถือเป็นผู้กำกับที่พร้อมจะนำ
เสนอเรื่องราวและรูปแบบใหม่ ๆ ที่แตกต่างไป
จากที่ภาพยนตร์ไทยทั่วไปนิยมกัน ภาพยนตร์
เรื่อง ฐ เป็นหนึ่งในผลงานที่แสดงให้เห็นศักยภาพ
อันเยี่ยมล้ำของเป๊ยก โปสเตอร์

ในกิจกรรม ชั้นครู ๔ ที่หอภาพยนตร์ฯ
จัดขึ้น เป๊ยก ได้เล่าที่มาของภาพยนตร์เนื้อหา
แหวกแนวอย่าง ฐ ว่า ในช่วงหลังจากที่เขา
ประสบความสำเร็จอย่างสูงจากภาพยนตร์เรื่อง
โชน และ ดวง เขาก็กำลังอยู่ในช่วง “หมดพุง”
จึงได้ประกาศหาพล็อตเรื่องดี ๆ เพื่อให้เขาจะนำ
ไปพัฒนาต่อเป็นบทภาพยนตร์ต่อไป สุดท้ายเขา
ก็ตัดสินใจเลือกพล็อตความยาว ๓ บรรทัด ที่
มีชื่อถูกใจเขาเป็นอย่างยิ่งว่า ฐ ซึ่งเมื่อถึงเวลา
จะจ่ายค่าเรื่องให้กับผู้เขียน เป๊ยกจึงได้พบว่า
เจ้าของพล็อตแปลกดังกล่าวนั่นคือ สำเนา หิริโอ-
ตัมปะ นักเขียนหนังสือผู้มีชื่อเสียงและเคยเขียน
บทภาพยนตร์และกำกับภาพยนตร์มาแล้ว

ภาพยนตร์เล่าถึง เหตุเรืออับปางทำให้
หญิงเคราะห์ร้ายอย่าง เรียม ถูกพัดมาติดหาดที่
เกาะแห่งหนึ่ง ที่ซึ่ง นายเชิง ชาวประมงใช้เป็น
อาศัยอยู่แต่เพียงคนเดียว จึงได้ช่วยเหลือเรียม

ไว้ให้มีชีวิตรอด จนร่างกายเริ่มดีขึ้น เติ้งก็ถูก
ค้นหาเข้าครอบงำจับเธอเป็นเมียกระทั้งมีลูก
ด้วยกัน วันหนึ่งเติงลงไปดำน้ำหาไข่มุกและถูก
ปะการังพิษเข้าตาจนตาแทบมองไม่เห็น เติง
ต้องเดินทางออกจากเกาะไปตามหมอนในหัวเมือง
มาช่วยรักษา แต่ปรากฏว่าหมอนที่เธอพบคือ นาย
เทพ คนรักเก่าของเธอ เทพมาช่วยรักษาเติ้ง และ
เกิดสงสัยในเหตุที่เติงหลบมาอยู่เกาะร้างลำพัง
ว่าน่าจะมีไข่มุกมูลค่ามหาศาลซ่อนอยู่ จึงวางแผน
ให้ยารักษาที่ยิ่งทำให้ตาบอด เทพหว่าน
เสน่ห์ปิ่นหัวเริมเพื่อให้เธอมีใจกับเขามากกว่า
คนพิการ และให้ช่วยสืบถามหาที่ซ่อนของไข่มุก
แต่ที่ร้ายไปกว่านั้นคือทั้งสองลักลอบเป็นชู้กันถึง
ขั้นต้องการกำจัดเติงเสียให้พ้นในเร็ววัน โดยมีได้
คาดการณ์ไว้เลยว่าเติงจะรู้แกล้ง ไม่ใช่ว่าของเทพ
และแกล้งทำเป็นตาบอด ทั้งที่ความจริงเขาหาย
จากอาการมานานแล้ว เรื่องราวชั่ว ๆ ของทั้ง
สองจึงมีจรวดพ่นไปจากสายตา กระทั่ง
ริ้วแรงของเติงกลับฟื้นคืน เขาจึงวางแผน
หลอกให้เทพและเริมช่วยพาไปหาไข่มุกที่ซ่อน
ไว้ เพื่อที่จะพาทั้งคู่ไปยังเกาะเล็ก ๆ ที่น้ำท่วมถึง
แห่งหนึ่ง เมื่อสบจังหวะเติงชักปืนออกมาหมาย
ฆ่าชายชู้และนั่งเมียแพศยาให้ตายเสียทั้งคู่ เติง
จึงยอมรับการกระทำนอกใจผิด แต่เปิดปากบอก
ความจริงมากไปกว่านั้นว่า เธอกับเทพนั้นเคย
เป็นผัวเมียกันมาก่อนที่เธอจะอับปางและร่าง
เธอลอยไปติดเกาะ ชูในความหมายของเธอนั้น
จึงไม่ใช่เทพแต่เป็นเติงนั่นเอง เมื่อเติงรู้ดังนั้นจึง

คิดหนัก แต่เมื่อคิดตกก็ประกาศว่า ขอให้เริม
เป็นคนเลือกแล้วกันว่าจะอยู่กับใคร แต่ด้วย
ความชั่วช้า เทพได้ออกาสหยิบปิ่นขึ้นมาจะฆ่า
เติง แต่เติงรู้ตัวจึงเกิดการต่อสู้กับเทพอย่าง
ดุเดือด แล้วเกิดปิ่นลั่นไปถูกเริม และเทพถูก
เติงตีจนสลบไป เติงนำเริมขึ้นเรือออกไปจาก
เกาะ ทั้งให้เทพซึ่งฟื้นขึ้นมารู้ว่ากำลังถูกทิ้งให้
รอความตายอยู่บนเกาะน้ำท่วมถึงนั้นโดยลำพัง

ปฏิเสธไม่ได้เลยว่า พล็อตเรื่องที่มีตัวละคร
ละครนำอยู่เพียง ๓ ตัวละคร ที่มีด้านมืดด้าน
สว่าง ไม่ใช่เพียงแค่ตัวแทนความดีชั่วแบบ
พระเอกนางเอกและตัวร้ายแบบที่มักปรากฏใน
ภาพยนตร์ไทยเรื่องอื่น และเนื้อหาของภาพยนตร์

มีการพยายามตั้งคำถามถึงศีลธรรมของมนุษย์ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่แตกต่างไปจากภาพยนตร์ไทย แทบจะทุกยุคทุกสมัย

ความแตกต่างของเนื้อหาภาพยนตร์เรื่องนี้กล่าวได้ว่าแปลกแยกจากชนบหรือกระแสความนิยมของภาพยนตร์ไทยทั่วไป อาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ไม่ประสบความสำเร็จทางรายได้เหมือนภาพยนตร์ก่อนหน้านี้ของเป๊ยก โปสเตอร์ แต่ ชูได้รับการคัดเลือกโดยสมาคมผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ไทย ให้เป็นตัวแทนภาพยนตร์ไทยเข้าประกวดในมหกรรมภาพยนตร์ เอเชีย - แปซิฟิก ครั้งที่ ๑๙ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ณ ประเทศสิงคโปร์ และที่สุดก็ได้รับเลือกให้ได้รับรางวัลพิเศษ ที่ไม่มีสาขาคือในฐานะภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาโดดเด่นแปลก

แหวกแนว ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าความแปลกจากปกติของภาพยนตร์ ทำให้กรรมการไม่กล้าให้รางวัลปกติ แต่ความแปลกอันโดดเด่นนี้ก็ทำให้กรรมการไม่กล้าที่จะไม่ให้รางวัลเช่นกัน จึงต้องให้เป็นรางวัลพิเศษ

ชู จึงเป็นตัวอย่างอันหายากของภาพยนตร์ไทย เป็นตัวอย่างของภาพยนตร์ที่ผู้สร้างมีเจตนาใช้ศิลปภาพยนตร์แสดงธรรม ว่าด้วยกิเลส ตัณหา ราคะ ความโลภความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ซึ่งไม่จำกัดว่าเป็น มนุษยชาติ ภาษา หรือกาลสมัยใด

วัยตกกระ

วันแรกฉาย ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๑

ความยาว ๑๒๒ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทผู้สร้าง นครพิกัดโปรดักชั่น

ผู้อำนวยการสร้าง ชนะ คราประยูร

ผู้กำกับ ชนะ คราประยูร

ผู้ประพันธ์ “ศิริมาดา”

ผู้เขียนบท สีดา วิษณุภพ

ผู้ถ่ายภาพ กวี เกียรตินันท์

ผู้ลำดับภาพ “นิราพรธม”

ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย “คุณตุ้”

ผู้จัดเพลงประกอบ นพดล บุขปเทศ

ผู้ประพันธ์เพลง เสกสรร สอนอิมศาสตร์ใน
เพลง “จะไปไหน” “ไม่ไกลฝั่ง”

บันทึกเสียง อัครวินภาพยนตร์

ผู้แสดง สรพงศ์ ชาตรี, ทาริกา ธิดาทิตย์,
นิรุจน์ ศิริจรรยา, สมภพ เบญจาธิกุล, สมจินต์
ธรรมทัต, ชูศรี มีสมมนต์, วิไลวรรณ วัฒนพานิช,
จรีโอศิริ, ประพิศ แพรวพรรณ, ชินดิษฐ์ บุนนาค,
สายพิน จินตานุช, อุ่นเรือน ธรรมานนท์, ด.ช.
อ้อด จินตานุช, ด.ญ. จอย จินตานุช, วิเวียน
สุขสม, หนู สุวรรณประกาศ, กุมาร โกมารกุล
ณ นคร

รางวัล รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ
สุพรรณหงส์ทองคำ ครั้งที่ ๑ ประจำปี พ.ศ.

๒๕๒๑ - ๒๕๒๒ รางวัลภาพยนตร์สร้างสรรค์
สังคมยอดเยี่ยม และรางวัลพิเศษ ดาราอาวุโส
ยอดเยี่ยม หนู สุวรรณประกาศ

ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นปีที่มีการสร้าง
ภาพยนตร์ไทยออกฉายเป็นจำนวนมากผิดปกติ
ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลขึ้นภาษี
ศุลกากรการนำเข้าภาพยนตร์ตั้งแต่ปี พ.ศ.
๒๕๒๐ มีผลให้บริษัทภาพยนตร์หลัก ๆ ของ
สหรัฐอเมริกาประท้วงโดยการไม่ส่งภาพยนตร์
เข้ามาฉาย และทำให้เกิดช่องว่างในตลาด
ภาพยนตร์ซึ่งเคยรับภาพยนตร์ต่างประเทศเข้า
มาฉายในสัดส่วนที่มากกว่าภาพยนตร์ไทย เป็น
โอกาสให้ผู้สร้างภาพยนตร์ไทยสามารถสร้าง
ภาพยนตร์เข้าฉายแทนภาพยนตร์ต่างประเทศ
และเป็นช่วงเวลาที่ภาพยนตร์ไทยที่มีเรื่องราว
แปลกใหม่หลากหลายกว่าที่เคยสร้างกันมา
ภาพยนตร์เรื่อง “วัยตกกระ” เป็นตัวอย่างหนึ่ง
ของภาพยนตร์ไทยที่มีเนื้อหาต่างไปจากเดิม ๆ
อาจกล่าวได้ว่าเป็นภาพยนตร์ไทยเรื่องแรกที่
แสดงเรื่องของคนแก่หรือผู้สูงอายุเป็นตัวละคร
หลัก มีบทบาทเป็นตัวนำเรื่อง มิใช่เป็นตัว-
ประกอบตามท้องเรื่อง ซึ่งควรจะเรียกว่าเป็น
ตัวเอก และในเรื่องนี้คือคุณยาย (ซึ่งผู้สร้างใช้
นักแสดงที่เป็นผู้สูงวัยจริง ๆ มิใช่ใช้นักแสดงวัยรุ่น)

แต่สมมุติเป็นคนแก่หรือแต่งหน้าให้ดูแก่) จึงควรเรียกว่านางเอก แต่ชนบของภาพยนตร์ไทยเดิม พระเอกนางเอก ต้องเป็นหนุ่มเป็นสาว เป็นคู่ที่จะต้องมารักกัน หรืออาจจะรักกันได้ต้องเล่นแง่อน หรือมีอุปสรรคคิดขวางมากมาย คุณยายในเรื่องนี้จึงไม่สามารถเป็นนางเอกได้ แม้จะแสดงได้ดี จนได้รับรางวัล ก็กลายเป็นรางวัลผู้แสดงประกอบไป

อย่างไรก็ดี ภาพยนตร์เรื่องนี้ กล้าหาญที่จะแสดงเรื่องของคนแก่เป็นตัวละครของเรื่องเป็นครั้งแรกที่คนแก่มีพื้นที่ในการสื่อสารเรื่องของตัวเองบนจอหนังไทย แต่เป็นธรรมดาที่ปรากฏการณ์นี้มิได้ก่อกระแสนิยมเสนอเรื่องคนแก่ในหนังไทยแต่อย่างใด และน่าจะไม่มีพื้นที่เช่นนี้ให้คนแก่อื่น ๆ อีก จนในระยะหลังเมื่อเกิดวงการหนังสั้นขึ้นในทศวรรษของปี พ.ศ. ๒๕๔๐ และมีผลให้เกิดหนังนอกกระแสหรือหนังอิสระหรือหนังอินดี้ขึ้นในวงการหนังไทย จึงเริ่มมีพื้นที่ให้ผู้คนและเรื่องราวที่หลากหลายขึ้นในหนังไทย

ภาพยนตร์เล่าถึง ความสมบูรณ์พร้อมด้วยเกียรติและทรัพย์สินของครอบครัว มิได้ทำให้ นิสา, วัฒน์ และ เล็ก สามพี่น้องได้คำนึงถึงความกตัญญูต่อมารดาเลยแม้แต่นิด นิสาเอาแต่เป็นสาวสังคมปล่อยให้สามีซึ่งเป็นคนรวยคอยว่าร้ายมารดาเธอ วัฒน์ซึ่งเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ก็มีท่าทีจะคอร์ปชั่นโดยไม่ใส่ใจคำสอนของมารดา ในขณะที่เล็กก็หลงผู้ชายจนโงหัว

ไม่ขึ้นไม่แยแสแม้กระทั่งคำตักเตือน ซ้ำยังเกรี้ยวกราดใส่มารดาหาว่าเข้ามายุ่งยากกับชีวิตทั้งหลายทั้งปวงทำให้หญิงชราที่เคยให้กำเนิดเลี้ยงดูลูกรักทั้งสาม ถูกมองข้ามและถูกทอดทิ้งให้กลายเป็นคนแก่ที่เดินผ่านไปผ่านมาภายในบ้าน ดีที่ได้ทรงพลเด็กหนุ่มบ้านใกล้เคียงเคียงคอยเติมเต็มความรู้สึกที่ติรากับหลานรัก แต่กระนั้นนางก็มีอาทอนถูกดูแลจนจากลูกบังเกิดเกล้าจึงตัดสินใจออกจากบ้านไปโดยไม่บอกกล่าว เหตุนี้จึงทำให้ บุตรและธิดาทั้งสามกลับมาทบทวนตัวเองอีกครั้ง นิสาออกตามหามารดาอย่างสุดกำลัง วัฒน์ตัดสินใจเลิกสมคบกันคอร์ปชั่นกับนายทุนอย่างเด็ดขาด ในขณะที่เล็กก็รู้ซึ้งถึงคำเตือนของมารดาเมื่อผู้ชายของเธอนั้นเป็นเพียงคนหลอกลวงที่ทิ้งเธอไป ทั้งสามออกตามหามารดาพร้อมด้วยการช่วยเหลือจากทรงพล เด็กหนุ่มซึ่งดูจะห่างเหินจากคนบ้านนี้แต่กลับกลายเป็นคนที่เข้าใจมารดาของคนบ้านหลังนี้ที่สุด กระทั่งได้มาพบกับมารดาที่บ้านพักคนชรา ทั้งสามจึงขอโทษกรรมและวิงวอนให้มารดากลับไปอยู่พร้อมหน้ากันอีกครั้ง โดยสัญญาว่าเรื่องที่เคยผ่านมาจะไม่มีการเกิดขึ้นต่อมารดาผู้เป็นที่รักยิ่งอีกแล้ว

เงาะป่า

วันแรกฉาย ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๓

ความยาว ๘๖.๒๑ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

สถานที่ฉายครั้งแรก โรงภาพยนตร์เอเธนส์

บทประพันธ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ผู้อำนวยการสร้าง ปรีม บุนนาค, เกียรติเยี่ยมพึงพร

ผู้กำกับการแสดง ภาณุพันธุ์ เบี้ยก โปสเตอร์

ผู้เขียนบท พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล

ผู้ถ่ายภาพ สามัคคี

ผู้ประพันธ์ดนตรี บุญยงค์เกตุคง, บรูซ แกสตัน

ผู้แสดง จตุพล ภูมิกริมย์, ศศิธร

ปิยกาญจน์, ภิญโญ ปานนัย, ปู จินดานุช, สมคิด ทองเงิน, อำนวย แจ่มใส, ลาวลย์ บัวทั้ง, สังเวียน ยอดนิล, สำรวย ธรรมสาคร, พิบูลย์ สดชื่น, สุทัศน์ พึ่งพา

ชมพลา เงาะหนุ่มแห่งชายป่าเมืองพัทลุง ได้พบรักกับ ลำหับ เงาะสาว หลังจากที่ได้ชมพลาได้ช่วยชีวิตลำหับให้รอดพ้นจากการถูกงูกัดในระหว่างเที่ยวป่า จนถูกเนื้อมีดองตัวลำหับกลายเป็นเรื่องผิดผี เกิดกลายเป็นความรักฉันทผัวเมีย แต่ทั้งคู่ก็ต้องแอบรักกันเรื่อยมา เพราะ ตอขยับ

พ่อของลำหับคอยกีดกันและบังคับให้เธอต้องแต่งงานกับ ฮเนา เงาะหนุ่มผู้มีฐานะดี ทำได้แม้กระทั่งเขียนดีและไม่ยอมให้ลำหับลูกสาวตนออกไปไหน จนลำหับต้องจำใจทิ้งรักของเธอไปแต่งงานกับฮเนา แต่เมื่อลำหับกับฮเนาแต่งงานกันจนได้ร่วมหอ ชมพลาที่ใช้อุบายลักพาตัวลำหับหนีมา ครั้นเมื่อฮเนาได้รับความก็รีบออกตามลำหับจนพบชมพลาขณะกำลังล่าสัตว์ ทั้งคู่จึงได้ต่อสู้กันตามคำท้าของชมพลาที่ว่าหากฮเนาชนะเขาจะยอมบอกที่ซ่อนของลำหับ แต่ทว่าในระหว่างที่ชมพลากำลังจะมีชัยชนะเหนือฮเนารำแก้วซึ่งเป็นพี่ชายของฮเนาที่ติดตามมาด้วยก็รีบเป่าลูกดอกอาบยาพิษใส่ชมพลาจนเขาล้มลง ลำหับซึ่งไม่เห็นชมพลากลับมา จึงออกมาตามหาชมพลา และเจอเขาในขณะที่เกิดเหตุในจังหวะที่ชมพลากำลังจะสิ้นใจ ด้วยความโศกเศร้าลำหับจึงใช้มีดฆ่าตัวเองตายตามชมพลา ส่วนฮเนาเมื่อได้รู้ว่าลำหับกับชมพลารักกันและได้เห็นความรักอันเด็ดเดี่ยวของทั้งสอง ก็ได้แต่โศกเศร้ากับสิ่งที่ทำไป พร้อมกับฝังร่างของทั้งคู่ไว้ด้วยความอาลัยรัก

เป็นภาพยนตร์เรื่องแรกและเรื่องเดียวที่สร้างจากบทละครเรื่องพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง “เงาะป่า” ซึ่งเป็นบทละครเรื่องที่ถือกันว่าดีที่สุด

เรื่องหนึ่งของชาติ เป็นเรื่องโศกนาฏกรรมความรักที่ถูกขัดขวางและนำไปสู่ความตายที่คู่รักยอมสละชีพเพื่อพิสูจน์รัก

ข้อเด่นประการหนึ่งของภาพยนตร์นี้คือ เป็นผลงานที่ทำงานร่วมกันระหว่างผู้กำกับ ภาพยนตร์สองวัยและสองยุค คนเก่าและคนใหม่ คือ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ ยุคล หรือ เสด็จพระองค์ชายใหญ่ ผู้กำกับ ภาพยนตร์รุ่นที่สองของวงการภาพยนตร์ไทย คือ รุ่นก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ และ สมบูรณ์สุข นิยมศิริ หรือ เป๊ยก โปสเตอร์ ผู้กำกับรุ่นที่สี่ หรือ คลื่นลูกใหม่ของวงการภาพยนตร์ไทย เป็นการ ผสานระหว่างเก่ากับใหม่ เพื่อถ่ายทอดบทละคร ร้องและรำซึ่งเป็นภาษานาฏศิลป์แบบประเพณี ให้ออกมาเป็นภาษาภาพยนตร์ไทยสมัยใหม่ จะ เห็นได้จากการใช้วิธีถ่ายทำในสถานที่จริง คือ สร้างฉากหมู่บ้านเงาะขึ้นในป่าในดงจริง และ แต่งหน้าแต่งตัวผู้แสดงให้ดูเชื่อว่าเป็นชาวป่าจริง ซึ่งอาจเป็นการตีความลึกลงไปถึงที่มาของบท พระราชนิพนธ์ซึ่งกล่าวกันว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงได้สดับเค้าเรื่องมาจากการเล่าขานของพวกเงาะซาไก แล้วนำมาพระ-ราชนิพนธ์เป็นบทละคร

ภาพยนตร์นี้ผู้สร้างใช้วิธีการถ่ายทำด้วย อุปกรณ์ที่ทันสมัย โดยจ้างบุคลากรและอุปกรณ์ จากต่างประเทศ นับเป็นภาพยนตร์ไทยเรื่อง แรก ๆ ที่ถ่ายทำในระบบไวต์สกรีน ในขณะที่ ภาพยนตร์ไทยเกือบทั้งหมดในเวลานั้น นิยมถ่าย

ด้วยระบบซีเนมาสโคปซึ่งมีจุดอ่อนเรื่องความคมชัดของภาพ ดนตรีประกอบภาพยนตร์ซึ่งเป็น ส่วนสำคัญก็ใช้นักดนตรีที่มีผลงานเด่นในการทำ ดนตรีไทยเดิมแบบสมัยใหม่ คือ บรูซ แกสตัน และ บุญยงค์ เกตุคง

หัวใจของภาพยนตร์นี้คือ การถ่ายทอดหัวใจของบทพระราชนิพนธ์คลาสสิกนี้ให้ได้ ซึ่งคือความสะเทือนใจในท้ายสุดของเรื่องที่น่า ไปสู่โศกนาฏกรรมอันสร้างความรู้สึกเห็นหัวอก หัวใจแห่งความรักบริสุทธิ์ของคู่หนุ่มสาวและ บังเกิดความสลดสังเวชในชะตากรรมของคนคู่ นั้น ซึ่งภาพยนตร์นี้ทำได้เช่นกัน

ในฐานะที่เป็นภาพยนตร์ที่ทำจากบท พระราชนิพนธ์ “เงาะป่า” เรื่องแรกและเรื่อง เดียว ภาพยนตร์นี้จึงเป็นภาพแทนหรือภาพจำ อันมีชีวิตชีวาเสมือนมีตัวตนจริงของตัวละครที่ เคยมีอยู่แต่ในจินตนาการเมื่ออ่านบทพระราชนิพนธ์หรือดูการแสดงละครจากบทพระราชนิพนธ์ดังกล่าวตลอดมา

ประชาชนนอก

ON THE FRINGE OF SOCIETY

พ.ศ. ๒๕๒๔

ความยาว ๙๐ นาที

ฟิล์ม ๑๖ มม. / สี /เสียง จำนวน ๓ ม้วน

ผู้สร้าง สภาคทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา

หากจะไล่เรียงรายชื่อผู้กำกับภาพยนตร์ไทยที่สร้างผลงานสะท้อนสภาพสังคม ชื่อของมานพ อุดมเดช จะปรากฏเป็นอันดับต้น ๆ คนหนึ่ง ด้วยผลงานการกำกับภาพยนตร์เรื่องแรกของเขา “ประชาชนนอก” ซึ่งแม้จะไม่ใช่วิดีโอภาพยนตร์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์โดยตรงแต่เป็นภาพยนตร์ที่ผลิตขึ้นโดยองค์กรพัฒนาเอกชน หรือ เอ็นจีโอ และมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการศึกษาอบรมโดยตรง มิใช่เพื่อการค้าแต่อย่างใด แต่ก็สร้างแรงกระเพื่อมให้อุตสาหกรรมไทยได้บ้าง โดยเฉพาะเมื่อ มานพ อุดมเดช ก้าวเข้าไปเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์

ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เป็นช่วงเวลาที่ยังคงมีเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง คือ ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖ ซึ่งมีผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อสังคมทั้งประเทศ เป็นการเปิดเสรีภาพทางการแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง แต่เมื่อ

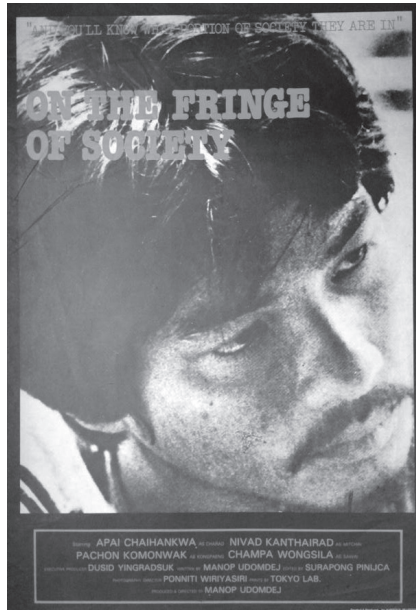
เกิดเหตุการณ์ ๖ ตุลา ๒๕๑๙ สังคมไทยก็เข้าสู่ยุคปิดกั้นเสรีภาพ ความขัดแย้งทางการเมืองกลายเป็นสงครามระหว่างอำนาจรัฐกับพรรคคอมมิวนิสต์ นักศึกษาและประชาชนที่ถูกปราบปรามกวาดล้างต้องหนีเข้าไปร่วมต่อสู้กับพรรคคอมมิวนิสต์ ก่อนที่สถานการณ์จะคลี่คลายลงด้วยนโยบาย ๖๖/๒๓ ของรัฐบาล

หลัง ๑๔ ตุลา ๒๕๑๙ มีภาพยนตร์นอกกรอบอุตสาหกรรมภาพยนตร์ออกมาเรื่องหนึ่ง คือ *ทองปาน* ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่แสดงพลังบริสุทธิ์อันอุดมคติของคนหนุ่มสาวในยุคสมัยนั้น คนหนุ่มสาวและนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยที่สนใจวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาสังคมไทย พุดถึงปัญหาคอร์ปชั่นของอำนาจรัฐไทย ปัญหานโยบายที่สมคบกับต่างชาติกอบโกยทรัพยากรของชาติ ปัญหาการสร้างเขื่อนซึ่งไม่ให้ประโยชน์ต่อราษฎรในชนบท นักศึกษาได้ลงไปสัมผัสชีวิตชาวบ้านและกรรมกร แต่ภาพยนตร์ซึ่งถ่ายทำจบแล้ว กำลังยังอยู่ในขั้นตัดต่อ ก็เกิดเหตุการณ์ ๖ ตุลา ทำให้ผู้สร้างซึ่งเป็นนักข่าว นักวิชาการ และศิลปินต้องลี้ภัยกระจัดกระจายกันไป และเมื่อตัดต่อจนสำเร็จ ก็ไม่สามารถนำออกฉายเปิดเผยได้ในประเทศไทย ต้องแอบลักลอบฉายดูกันในวงแคบ แต่ปรากฏว่า *ทองปาน* ได้รับความ

สนใจให้จัดฉายในเทศกาลภาพยนตร์ในต่างประเทศหลายสิบแห่ง กลายเป็นภาพยนตร์ไทยที่มีชื่อเสียงที่สุดเรื่องหนึ่งในนานาชาติ

ประชาชนนอก ซึ่งสร้างขึ้นหลัง *ทองปาน* ประมาณ ๔ ปี แต่เนื้อหาปรากฏว่าเป็นตอนต่อหรือภาคสองของ *ทองปาน* คือ ได้แสดงสภาพของสังคมไทยหลัง ๑๔ ตุลา ซึ่งเปิดเสรีภาพขึ้น เกิดการแสดงพลังเรียกร้องความยุติธรรมในทุกรัฐบาลของสังคม อย่างที่พูดกันว่าเดินขบวนรายวัน ซึ่งนำไปสู่การปราบปรามจากอำนาจรัฐในชนบทภาคเกษตร ชาวนาถูกฆ่าและถูกจับกุมคุมขังในข้อหาเป็นคอมมิวนิสต์ในเมือง กรรมกรซึ่งก็คือชาวนาและลูกหลานชาวนาที่ล้มละลายจากการทำนา อพยพเข้ามาขายแรงงานเป็นกรรมกรในเมือง เมื่อต่อสู้เรียกร้องหาความเป็นธรรมก็ถูกฆ่าและถูกจับกุมคุมขังด้วยข้อหาเป็นคอมมิวนิสต์ เช่นเดียวกัน

มานพกลับครองเรื่องราวจากประสบการณ์ของคนที่ใกล้ชิด ทั้งจากชีวิตจริงของพ่อและแม่ของเขา เพื่อนรุ่นพี่ มาเป็นบทภาพยนตร์ซึ่งเล่าเรื่องผ่านหนุ่มอีสานสองคนที่เลือกเส้นทางชีวิตไปคนละทางแต่สุดท้ายก็พบชะตากรรมไม่ต่างกัน ชายคนหนึ่งชื่อ จำรัส จากลูกชาวนาในหมู่บ้านหนึ่งของอีสานไปเป็นนักศึกษาวิชาเกษตรที่กรุงเทพฯ เรียนจบพร้อมอุดมการณ์ที่ต้องการกลับไปช่วยพ่อแม่พี่น้องทำนาที่บ้านเกิด อีกชายหนึ่งชื่อ กองแพง หนุ่มชาวนาจากหมู่บ้านเดียวกัน แต่ล้มละลายจากการทำนา ต้องดิ้นรน

ทั้งถูกเมียไปเป็นกรรมกรขายแรงงานในโรงงานแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ภาพยนตร์เล่าเรื่องตดสลับแต่คู่ขนานกันไปมาระหว่างนาฏกรรมชีวิตของชายสองคน

จำรัสร่วมกับผู้ใหญ่ไสวชักชวนชาวบ้านให้ร่วมกันเป็นสหกรณ์ทำนาปรังซึ่งเป็นการทำนาออกฤดูกาล ชาวนาจะได้มีรายได้ตลอดทั้งปีและทำโรงสีเล็ก ๆ เอง ขายเอง ทำให้ได้กำไร พ่อค้าคนกลางขายข้าวเห็นว่าเป็นการขัดผลประโยชน์ของตน จึงไปหว่านล้อมแม่ของจำรัสให้จำนองที่ดินกับตน แล้วสมคบกับเกษตรอำเภอซึ่งคอร์รัปชั่น โกงปุ๋ยของชาวนา ใส่ความว่าจำรัสกับพวกมีพฤติกรรมเป็นคอมมิวนิสต์

ส่วนกองแพงเข้าไปอยู่ในเมืองกรุงอย่างอนาถา อาศัยอยู่กับเพื่อนร่วมห้องอย่างแออัด

ยัดเยียด เป็นกรรมกรขุดดินใช้แรงงานแลกกับเงินอันน้อยนิด เมื่อมีโอกาสเปลี่ยนงานไปเป็นคนส่งน้ำแข็งก็ดันขับสามล้อส่งน้ำแข็งไปชนรถต้องลาออกจากงานกลางคันเพื่อเอาเงินที่ได้ไปชดใช้ค่าเสียหาย เพื่อนที่อาศัยบ้านพักเดียวกันพากองแพงมาสมัครงานที่โรงงานทอผ้า แม้การทำงานในโรงงานจะเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ แต่ก็ต้องแลกกับการได้ทำงานเป็นหลักเป็นแหล่ง ที่โรงงานนี้ มีสหภาพแรงงานที่ช่วยแนะนำเรื่องสวัสดิการพื้นฐานต่าง ๆ ที่แรงงานพึงจะได้รับ เช่น วันหยุด ค่าแรงขั้นต่ำ แต่เมื่อผู้นำสหภาพฯ นำคนงานต่อสู้ความอยุติธรรมด้วยการประท้วงโดยการหยุดงาน เขาก็ถูกนายจ้างไล่ออก โดนดักทำร้ายร่างกาย และถูกตำรวจจับกุมที่บ้านพัก โดยตั้งข้อหาเป็นคอมมิวนิสต์ กองแพงซึ่งอาศัยอยู่ที่เดียวกันจึงพลอยติดร่างแหถูกจับเข้าคุกไปด้วย

ในขณะที่เหล่ากรรมกรขายหญิงชูกำปั้นแสดงความสามัคคีต่อสู้ ภาพตัดไปแสดงต้นข้าวในนาที่บ้านของกลุ่มสหกรณ์ชาวนากำลังชูรวง

ตามด้วยภาพการฆ่าและกบเพื่อทำอาหาร เป็นสัญญาณของการที่พี่น้องชาวนาและกรรมกรกำลังไปสู่ชะตากรรมเดียวกัน จำรัสถูกลอบสังหาร กรรมกรถูกลอบทำร้ายจะเอาชีวิต และสุดท้ายถูกจับกุมคุมขัง

นายที่ไปเยี่ยมผู้ต้องหาที่โรงพัก คือ นายทองใบ ทองเปาว์ (แสดงเป็นตัวเอง) ผู้ซึ่งเคยโดนคุมขังข้อหาคอมมิวนิสต์มาก่อน ทนายถามกรรมกรที่อยู่ในห้องขังอย่างไรบ้าง ว่าเป็นอย่างไร โดนข้อหาอะไร ผู้ต้องขังตอบว่า ข้อหา มีการกระทำเป็นคอมมิวนิสต์ครับ ทนายก็ยิ้มเหมือนผู้เห็นทะเลอุปโลกน์กับข้อหาครอบจักรวาลนี้

ฉากจบของหนัง กลับไปปิดฉากที่หมู่บ้าน นายทุนเงินกู้และพ่อค้าคนกลางหน้าเลือดก้าวขึ้นมาบนบ้านของผู้ใหญ่ใโส ซึ่งกำลังยกปิ่นยาวขึ้นเล็งใส่ผู้มาเยือน ภาพยนตร์หยุดภาพค้างเป็นจุดพลุสตอปไว้ตรงนั้น ปลอ่ยให้ผู้ชมคิดต่อเอาเองว่ายิ่งหรือไม่ยิ่ง หรือว่าเป็นการสรุปบทเรียนของการต่อสู้ของชนชั้นล่างว่าเลือด

ต้องล้างด้วยเลือด หรือป็นต้องสู้ด้วยปืน

มานพ อุดมเดช เคยทำงานเป็นหัวหน้าฝ่ายผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ ของสื่อมวลชนคาทอลิกแห่งประเทศไทย เมื่อองค์กรมีความคิดจะผลิตภาพยนตร์เองจึงส่งมานพไปเรียนรู้และฝึกหัดวิธีการสร้างภาพยนตร์จากบาทหลวงชาวอินเดียคนหนึ่งที่บ้านชาวเวียร์ แต่จนแล้วจนรอดมานพก็ไม่ได้ทำงานให้องค์กรของตนเองเพราะลาออกเสียก่อน กว่าจะได้ใช้ความรู้ทางด้านภาพยนตร์ที่ทดลองฝึกหัดมา ก็เมื่อมาทำงานที่สมาคมคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา ซึ่งมีโครงการจะจัดสร้างภาพยนตร์เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนเข้าใจปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาทางสังคม

หลังจากเพียรเขียนบทจนสำเร็จภายในหนึ่งเดือน มานพก็เริ่มไปถ่ายทำที่หมู่บ้านหนึ่งในจังหวัดยโสธร แต่ยังไม่ทันเดินกล้อง กองถ่ายก็ถูกหน่วยงานภาครัฐสั่งห้าม มานพถูกค้นบ้านและถูกตำรวจสะกดรอยตาม จนสุดท้ายเขาจึงต้องล้มโครงการถ่ายทำภาพยนตร์ไปพักหนึ่ง ข้อที่ว่าในภาพยนตร์พูดถึงระบบการรวมตัวทำนาหรือรวบรวมแบบคอมมิวนิสต์ มานพถูกจับตามองว่าจะฝึกไฟในลัทธิคอมมิวนิสต์ไม่ต่างจากจาร์ส ตัวละครในเรื่อง เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองผ่อนคลายลงในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งรัฐบาลได้ปรับเปลี่ยนนโยบายในการต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ มานพจึงได้กลับมาถ่ายทำภาพยนตร์ต่อจนสำเร็จในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยได้

นักศึกษา ชาวบ้าน และคนจากสหภาพแรงงานมาร่วมแสดงเพื่อให้เกิดความสมจริง อีกทั้งทีมงานก็เป็นคนรุ่นใหม่ที่เพิ่งเริ่มแสดงฝีมือในวงการภาพยนตร์ อาทิ พรนิติ วิริยศิริ ตากล้องฝีมือดีจากวงการโฆษณา นิวัติ สำเนียงเสนาะ ผู้บันทึกเสียงที่เพิ่งได้รับรางวัลจากเรื่อง *อุกาพัลเลียง* ของท่านม้วย และ สุรพงษ์ พินิจคำ ผู้สร้างภาพยนตร์สารคดีอิสระฝีมือดีเป็นผู้ตัดต่อ ที่สุดภาพยนตร์เรื่องแรกของมานพ ชื่อ *“ประชาชนนอก”* ซึ่งเป็นชื่อที่ล้อจากวรรณกรรมคลาสสิกของอัลแบร์ การ์มู ในชื่อไทย *“คนนอก”* ก็ออกฉายสู่ประชาชน แต่เนื่องจากเป็นภาพยนตร์นอกกระแสหรือนอกตลาด จึงได้รับการจัดฉายตามสถาบันการศึกษา สมาคมแรงงาน หรือองค์กรเอ็นจีโอต่าง ๆ ในฐานะเป็นสื่อการอบรมเพื่อพัฒนามนุษย์ แต่ขณะเดียวกันก็ได้รับเชิญให้ไปฉายในเทศกาลภาพยนตร์ในต่างประเทศหลายเทศกาลด้วยกัน เช่น ลอนดอนฟิล์มเฟสตีวัล ฮอลลีวูดอินเตอร์เนชันแนลฟิล์มเฟสตีวัล นอกจากนี้ยังได้ไปฉายที่ประเทศฝรั่งเศส อิตาลี ญี่ปุ่น และเกาหลี

ประชาชนนอก จึงมีคุณค่าสำคัญในฐานะภาพยนตร์ที่เป็นผลพวงมาจากเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคมอันยิ่งใหญ่ เป็นบันทึกความเป็นไปของสังคมไทยในช่วงเวลาแห่งการรับผลกระทบนั้น เป็นความทรงจำทางอารมณ์และเจตนารมณ์ของผู้คนร่วมสมัย ซึ่งไม่อาจจัดแสดงจำลองขึ้นใหม่ได้อีก

เพื่อน-แพง PUEN-PAENG

วันแรกฉาย ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๖

ความยาว ๑๓๑ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทสร้าง เชิดไชยภาพยนตร์

ผู้อำนวยการสร้าง จันทนา ทรงศรี

ผู้กำกับ เชิด ทรงศรี

ผู้ประพันธ์ “ยาขอบ”

ผู้เขียนบท “ธม ชาติรี”

ผู้ถ่ายภาพ กวี เกียรติพันธ์

ผู้ลำดับภาพ คชา ราชประทาน

ผู้จัดเครื่องแต่งกาย จันนิภา เจตสมมา, เจริญ
แสงเดือน

ผู้ประพันธ์เพลง “พรานบุรุษ” ในเพลง
“จันทร์เจ้าข้า” “กระจุมกระจิม” “ลืมเสียแล้ว
หรือเพื่อนแพง”

ผู้ทำดนตรีประกอบ สมาน กาญจนะผลิน, คดี
อรรรถกร

ผู้บันทึกเสียง เกษม มลิณฑจินดา

ผู้แสดง สรพงศ์ ชาติรี, ชนุดพร
วิศิษฎ์โสภณ, คณินิจ ฤกษ์สาร, ปิยะ ตระกูล-
ราษฎร์, วิโรจน์ ควันธรรม, โดม สิงห์โมฬี, สุรชาติ
ไตรโคต, ม.ร.ว. สุตชัยยะ ชมพูนท, เกษม มลิณฑ-
จินดา, วงจันทร์ ไพโรจน์, พิวรรณ ประสพ-
ศาสตร์, ถนอม รุ่งพวงเงิน, สุรพล แก้วอำไพ

รางวัล รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์
ทองคำ ครั้งที่ ๕ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ภาพยนตร์
ยอดเยี่ยม, รางวัลตุ๊กตาทอง ผู้แสดงนำฝ่ายหญิง
ยอดเยี่ยม ชนุดพร วิศิษฎ์โสภณ, ผู้แสดง
ประกอบหญิงยอดเยี่ยม คณินิจ ฤกษ์สาร

ภาพยนตร์ที่ เชิด ทรงศรี ดัดแปลงขึ้น
จากเรื่องสั้นแนวลูกทุ่งเรื่อง “เพื่อน-แพง” ของ
ยาขอบ (โชติ แพร่พันธุ์) ภายหลังประสบความสำเร็จ
อย่างสุดยอดจากการนำนิยายลูกทุ่งเรื่อง
“แผลเก่า” ของไม้ เมืองเดิม (ก้าน พึ่งบุญ ณ
อยุธยา) มาสร้างเป็นภาพยนตร์เมื่อปี พ.ศ.
๒๕๒๐

เพื่อน-แพง บอกเล่าตำนานรักสามเส้า
แห่งท้องทุ่ง ระหว่าง ลอ ชายหนุ่มผู้ผิดคำสาบาน
กับ เพื่อน และ แพง สองพี่น้องผู้มีใจรักชายคน
เดียวกัน โดยยาขอบได้หยิบยืมความสัมพันธ์
และชื่อตัวละครเอกมาจากวรรณคดีโบราณเรื่อง
ลิลิตพระลอ เขียนออกตีพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรก
ในวารสารของโรงเรียนเทพศิรินทร์เมื่อปี พ.ศ.
๒๔๗๖ ก่อนหน้า “แผลเก่า” ซึ่งเป็นนิยายเรื่อง
แรกของไม้ เมืองเดิม ผู้เป็น “จ้าวแห่งนิยาย
ลูกทุ่ง” “เพื่อน-แพง” จึงถือเป็นหลักหมาย
แรก ๆ ของงานประพันธ์ไทยแนวนี้ และเป็นที

จดจำได้ดีของผู้คนในวงการวรรณกรรมในขณะนั้น

ด้วยความที่ต้นฉบับเป็นเรื่องสั้น เชิดทรงศรี จึงได้เพิ่มเติมตัวละครและขยายความออกไปให้ได้เนื้อเรื่องและความยาวอย่างภาพยนตร์ ส่วนหนึ่งมาจากการศึกษาชีวิตและเรื่องราวของผู้แต่งอย่างเอาจริงเอาจัง เช่นเดียวกับเมื่อคราวที่ดัดแปลง *แผลเก่า* รวมทั้งยังคง “สำแดงความเป็นไทยต่อโลก” ด้วยการบรรจุสอดแทรกวิถีชีวิตชาวไทยในช่วงประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๖ เอาไว้อย่างกลมกลืน โดยเฉพาะด้านการบินเหิงและมหรสพ ที่มีให้เห็นตั้งแต่ เพลงลำตัด เพลงเกี่ยวข้าว หนังใหญ่ หุ่นกระบอก ไปจนถึงละครร้องเรื่อง *จันทร์เจ้าขา* ของพรานบุรพศิลาป็นชั้นครูผู้ที่เขาเคารพและนำเพลงเอก

หลายเพลงมาใช้ประกอบภาพยนตร์เรื่องนี้

ในแง่หนึ่ง *เพื่อน-แพง* จึงเป็นเสมือนมหรสพที่สร้างขึ้นเพื่อบูชามหรสพทั้งหลายซึ่งหล่อเลี้ยงจิตใจของบรรพชนไทยมาก่อนหน้าและที่สำคัญ คือการเป็นบทบันทึกถึงโคกนาฏกรรมความรักอันเรียบง่ายกินใจของหนุ่มสาวแห่งท้องทุ่งชนบท ในยุคที่ยังคงเชื่อมั่นศรัทธาในอานุภาพของคำสาบาน รวมทั้งเป็นผลงานอันมีเลือดเนื้อและตกย้ำให้เห็นถึงความรักความชื่นชมและความเข้าใจในความเป็นไทยอย่างลึกซึ้งของ เชิด ทรงศรี ผู้พิถีพิถันและละเอียดละไมไม่ต่างกับการเขียนด้วยภาษาอันวิจิตรบรรจงของ ยาขอบ ทั้งยังเป็น “จ้าวแห่งหนังไทยลูกทุ่ง” ในแบบเดียวกับที่ ไม๋ เมืองเดิม โดดเด่นอยู่ในวงการวรรณกรรม

ด้วยเกล้า

วันแรกฉาย ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

ความยาว ๑๐๗ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทสร้าง ไฟว์สตาร์โปรดักชั่น
ผู้อำนวยการสร้าง เจริญ เอี่ยมพึ่งพร
ผู้กำกับ บัณฑิต ฤทธิ์ถกล
ผู้เขียนบท บัณฑิต ฤทธิ์ถกล
ผู้กำกับภาพ พิพัฒน์ พยัคฆะ
ผู้ลำดับภาพ พูนศักดิ์ อุทัยพันธ์
ผู้กำกับศิลป์ กฤษพงษ์ หาญวิริยะกิตติชัย
ผู้ประพันธ์เพลง พระบาทสมเด็จพระเจ้า-
อยู่หัว ในเพลง “สายฝน” “ลมหนาว”
ผู้ทำดนตรีประกอบ ดำรงค์ธรรมพิทักษ์, มนต์รี
อ่องเอี่ยม

ผู้บันทึกเสียง ชาย คงกระโทก
ผู้แสดง สันติสุข พรหมศิริ, จินตหรา
สุพัฒน์, จรัล มโนเพ็ชร, นฤมล นิลาธรรม, ไกรลาส
เกรียงไกร, โรม อิศรา, กฤษณ์ ศุกระมงคล, ต่อลาภ
กำพุศิริ, มนต์รี ตระหง่าน, ชาลี อินทรวจิตร

รางวัล รางวัลพระราชทานพระ-
สุรัสวดี ครั้งที่ ๑๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๐
ภาพยนตร์เกียรติยศแนวสร้างสรรค์ยอดเยี่ยม,
เพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม

รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์
ทองคำ ครั้งที่ ๗ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ภาพยนตร์

ยอดเยี่ยม, นักแสดงนำชายยอดเยี่ยม จรัล
มโนเพ็ชร, บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, เพลงและ
ดนตรีประกอบยอดเยี่ยม

ถึงแม้ว่าภาพยนตร์เรื่อง *ด้วยเกล้า* จะถูก
สร้างขึ้นเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติ
ครบ ๔๐ ปี ผู้กำกับฝีมือเยี่ยมอย่างบัณฑิต
ฤทธิ์ถกลก็สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวของความ
ยากลำบากของชาวนาผู้เป็นสันหลังของชาติ
ความเอารัดเอาเปรียบของนายทุนในท้องถิ่น
และพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวที่มีต่อชาวนาผ่านโครงการพระ-
ราชดำริฝนหลวง โครงการหลวงส่งเสริมการทำ
สวนพืชไร่แทนการปลูกฝิ่น พระราชพิธีจรด
พระนังคัลแรกนาขวัญ รวมไปถึงโครงการใน
พระราชดำริอื่น ๆ อย่าง โครงการทุนการศึกษา
พระราชทาน โครงการแพทย์อาสา ได้อย่าง
ประณีต พิถีพิถัน เป็นธรรมชาติ เป็นเนื้อเดียวกัน
ไปกับภาพยนตร์

บัณฑิต ฤทธิ์ถกล เป็นผู้กำกับภาพยนตร์
ที่ผู้ชมชาวไทยมักคุ้นกับผลงานภาพยนตร์ตลก
อย่าง *บุญชู* มากที่สุด แต่ตลอดระยะเวลาทำงาน
ของเขา บัณฑิตได้ตั้งใจที่จะขอโอกาสจากบริษัท
ภาพยนตร์และผู้ผู้อำนวยการสร้างเพื่อจะสร้าง

ความ
รู้สึกหนึ่ง
ที่เรา
มีร่วมกัน

โปรดเกล้าฯ พระราชทาน ๙ เฟส พระราชนิพนธ์

ด้วยเกล้า

ระบบข่าวออนไลน์พิเศษ

โทรทัศน์ไปรษณีย์ นาม สันติสุข ทพนศิริ จินตหรา สุขพัฒน์ จรัส มโนชัย เป็น "สาวค่า"
นฤมล ไกรวรรณ ไกรลาศ แซ่บไกร ไร่ อิศรา เกษณ์ ศุภะมงคล ตอลาก ก้าวสุริ
ศรวิชัย บาลี อธิการบดี และคณะ จิตวิทย์ สารมิตชัย อนุชาต สุวรรณเดช
ศศิธร ศรีธำ วิชัย ภัทรวรรณ เวียงแก้ว บัวลอย ดนพรพรหม ทะคำสอน

สายจวบ ยิ้มก้องพร คำนิมิต ประเสริฐ กมลวาทิน วีรพงษ์ อาราศีศิลป์ ผู้จัดการกองถ่าย
วิทยากร คล้ายนาค ประสานงาน พิพัฒน์ พยัคฆ์ อำนาจ ทนศักดิ์ อุทัยพันธ์ กำกับภาพ ชัย คงระไทก์ จันทร์โฮม
เจตย์ สุภาภรณ์ กำกับฉาก กฤษณ์ ทาญะวิชัย ออสมและวิไลยา ศรีนิยา สุภารัตน์ ผลิตภาพ
บริษัท เอ็มทีไอ จำกัด ผลิตซ้ำ คนเล่น ครีเอทีฟ กำกับบท กฤษณ์พงษ์ นาดอน ส่วนคำบรรยายเพลง

เจริญ ยิ้มก้องพร
อำนาจการสุข
บัณฑิต เกษณ์
เขียนบทและกำกับ

ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาวิพากษ์วิจารณ์สังคมหรือแสดงให้เห็นปัญหาที่สังคมกำลังเผชิญอยู่เสมอ แม้ว่าภาพยนตร์เหล่านี้จะไม่ได้ได้รับความนิยมมากเท่าผลงานตลกของเขาเลยก็ตาม

ด้วยเกล้า เล่าเรื่องราวของชาวนา ซึ่งไม่ว่าใครเล่าก็มักไม่พ้นไปจากเรื่องของความยากจนข้นแค้นของชาวนาไทยโดยเขาเลือกชาวนาในภาคเหนือ ซึ่งว่ากันว่าเป็นภาคที่ชาวนามีปัญหาหนี้สินมากที่สุด ปัญหาเรื่องความยากจนของผู้ประกอบอาชีพชาวนา ผู้เปรียบเสมือน

เป็นกระดูกสันหลังของชาติ เป็นปัญหาเรื้อรังในประเทศไทยมาอย่างช้านานมาจนถึงปัจจุบัน บัณฑิตทำให้ผู้ชมได้เห็นต้นเหตุของปัญหาดังกล่าว นั่นคือ การที่ชาวนาต้องฝากชะตาชีวิตไว้กับแผ่นดินและดินฟ้าอากาศ ดินฟ้าอากาศที่ไม่สามารถคาดเดาได้ และพึ่งพาได้ ไม่มีทางเลือกนอกจากต้องพึ่งนายทุนเงินกู้ยืมที่หาผลประโยชน์ทุกอย่างจากชาวนา หรือที่พูดกันว่าทำนาบนหลังคน แต่ในยุครัชกาลที่ ๙ ชาวนาไทยเริ่มมีความหวัง ที่พึ่งดินฟ้าอากาศไม่ได้ ก็

เริ่มฟังผู้ที่ทรงเป็นพลังของแผ่นดินได้ นั่นคือ ในหลวงของชาวไทย หรือ พ่อหลวงของคนเมืองเหนือ ภาพยนตร์เริ่มเปิดเรื่องด้วยฉากงานพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นพิธีที่ทำให้ชาวนาเกิดขวัญกำลังใจ ตัวละครสำคัญตัวหนึ่งของหนังคือ เสาคำ พ่อแห่งครอบครัวชาวนาที่ภาคเหนือมาดูงานพระราชพิธีและเก็บเมล็ดข้าวที่ประกอบพิธีไปหนึ่งกำมือเอาไปหว่านเป็นขวัญในผืนนาตนและแบ่งปันให้เพื่อนบ้าน ภาพยนตร์ยังได้แสดงให้เห็นว่าพ่อหลวงมิได้ทำแต่สิ่งที่เป็พิธีกรรมทางจิตใจเท่านั้น แต่ได้ทรงทำสิ่งที่เป็ของจริงด้วย นั่นคือโครงการในพระราชดำริต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการเกษตร ที่ชาวนาเห็นชัดและฟังได้จริงคือโครงการฝนหลวง ส่วนโครงการอื่น ๆ ก็ทำให้ชาวนามีกำลังใจที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพราะรู้สึกว่ามีพ่อหลวงคอยดูแลทุกข์สุขอยู่เสมอ ความสำเร็จจึงเป็เสมือนรางวัลของผู้ที่ยังคงไว้ซึ่งความดี และตอนท้ายนอกจากโครงการพระราชดำริจะสามารถแก้ไขปัญหายั่งยืนได้แล้ว ยังทำให้นายทุนหน้าเลือดในหมู่บ้านอย่างแม่เลี้ยงบัวเรียนต้องตระหนักในน้ำพระทัยและพระบารมีของพ่อหลวงที่มีต่อทุกคนในแผ่นดิน ในขณะที่ตัวนางเองได้แต่เบียดเบียนคนอื่น จนที่สุดต้องระเห็จออกจากหมู่บ้านไปในที่สุด

อีกหนึ่งความโดดเด่นของ *ด้วยเกล้า* คือการอัญเชิญบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีเนื้อหาให้กำลังใจคนที่ตกยาก มาเรียบเรียงเสียงประสานเพื่อให้เข้ากับภาพยนตร์ได้อย่างไพเราะและลงตัวอย่างยิ่ง

ฉากสุดท้ายของหนัง เป็นวันที่ชาวบ้านทั้งหมดแห่แหนมาคอยเฝ้ารับเสด็จพ่อหลวง ซึ่งเสด็จไปทรงเยี่ยมเยียนราษฎรของพระองค์ทั่วทุกหนแห่งของประเทศ ภาพยนตร์แสดงภาพเสมือนแทนสายพระเนตรของเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินที่ทรงทอดพระเนตรเห็นพสกนิกรผู้ลำบากยากเข็ญของแผ่นดินเสมอ ในขณะที่เราเห็นใบหน้าและดวงตาอันเปี่ยมไปด้วยความยินดีทั่วทุกดวงหน้า

ด้วยเกล้า จึงเป็นตัวแทนของวงการภาพยนตร์ไทย ที่ทำขึ้นเพื่อถวายความจงรักภักดีและบูชาน้ำพระราชหฤทัยของพระราชผู้ทรงเป็นพลังของแผ่นดินในวโรกาสที่ทรงครองสิริราชสมบัติถึง ๔๐ ปี เท่ากับพระพุทธเจ้าหลวง ซึ่งขณะนั้นถือว่าเป็นพระเจ้าแผ่นดินสยามที่ทรงครองราชย์ยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ สมาคมผู้กำกับภาพยนตร์ไทยและบริษัท ไฟว์สตาร์โปรดักชั่น จำกัด ได้นำ *ด้วยเกล้า* กลับมาฉายในโรงภาพยนตร์อีกครั้ง โดยมีการทำเสียงใหม่ให้เป็นระบบ Dolby Stereo ๕.๑ (ซึ่งเป็นระบบเสียงที่ดีที่สุดในโรงภาพยนตร์หลายโรงในโรงภาพยนตร์ขณะนั้น) เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี

บ้านผีปอบ 2

วันแรกฉาย ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

ความยาว ๙๑ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทสร้าง	กรุ๊ปโฟร์โปรดักชั่น
ผู้อำนวยการสร้าง	สุรินทร์ ชุ่มพานิช
ผู้กำกับ	ศรีสวัสดิ์
ผู้ประพันธ์	พ. ชาญธานี
ผู้เขียนบท	“ณัฐ”
ผู้ถ่ายภาพ	สุทัศน์ อินทรานุปรณ์
ผู้ลำดับภาพ	สถาพร พายัพ
ผู้จัดเครื่องแต่งกาย	สมจิตต์ หิรัญบุรณะ
ผู้แสดง	ตรีรัก รักการดี, เอกพันธ์ บรรลือฤทธิ์, ธงชัย ประสงค์สันติ, มณีนรีตน์ วิยวุฒิ, แก้ว มะละกอ, อิทธิฤทธิ์ สิงห์รัตน์, ณัฐนิ สิริธิดา, กลิ่นสีชานโตส, กลิ่นสีชลิต, กลิ่นสีกาลาแม, เฉลิมพล สีเสด, เอก กฤษณชัย, จิต แจ่มจันทร์, ประยูร แสงสีทิม, สัจด์ เจริญงาม, สมศักดิ์ อ่อนวิมล, กุสุมา โมพันธ์

ภาพยนตร์ไทยชุด *บ้านผีปอบ* กลายเป็นปรากฏการณ์อันสำคัญอย่างหนึ่งของวงการภาพยนตร์ไทย เมื่อภาพยนตร์เกร็ดรองทุนสร้างไม่สูง เนื้อหาไม่ซับซ้อน ออกฉายเน้นที่โรงภาพยนตร์ในต่างจังหวัดและชานเมือง แต่ปรากฏว่าประสบความสำเร็จอย่างสูง ได้รับความนิยม

อย่างกว้างขวางทั่วประเทศ จนผู้สร้างสามารถสร้างภาคต่อออกมาอย่างต่อเนื่องได้อีกถึง ๑๓ ภาค ในช่วงเวลา ๕ ปี ในขณะที่โรงภาพยนตร์ชั้นนำในกรุงเทพฯ ต้องยอมเปิดรอบฉายให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ด้วย

บ้านผีปอบ ทั้ง ๑๓ ภาค ล้วนมีเนื้อหาที่คล้ายกัน คือ มีผีปอบอาละวาดขึ้นในหมู่บ้าน แล้วใช้เวลาทั้งหมดในภาพยนตร์ไปกับการนำเสนอฉากการวิ่งหนีผี ซึ่งทีมผู้สร้างและนักแสดงพยายามคิดค้นวิธีการหนีผีต่าง ๆ นานา เพื่อเรียกเสียงหัวเราะ

สิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง คือ ความสำเร็จของภาพยนตร์ชุด *บ้านผีปอบ* ย่อมสะท้อนให้เห็นรสนิยมของผู้ชมภาพยนตร์ไทยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะความนิยมในภาพยนตร์ที่ผสมผสานระหว่างหนังผีกับหนังตลกหรือความน่ากลัวกับความน่าขบขันไว้ในภาพยนตร์เรื่องเดียวกัน

รสนิยมนี้มีมาก่อนหน้านี้แล้ว เช่น หนังเรื่อง *พรายดงเคียน* ออกฉายเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๓ (ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ปี ๒๕๕๓) ก็มีฉากการวิ่งหนีผีแบบน่าตลกขบขันเป็นอย่างตลกสถานการณ์ ซึ่งน่าจะได้แบบอย่างมาจากมุกตลกสถานการณ์ต่าง ๆ ในหนังตลกจากต่างประเทศที่ฉายกันอยู่ทั่วโลกเมื่อจำเอามาใช้ต่อ ๆ กัน ก็กลายเป็นชนบทการ

แสดงตลกอย่างที่เราว่าจำอวด จำอวดหนีผีในภาพยนตร์ไทย จึงสืบทอดมาเรื่อย ๆ ภาพยนตร์ผี *แม่นาคพระโขนง* ซึ่งสร้างมาก่อน *พรายตะเคียน* ไม่มีฟิล์มเหลือให้เราเห็น จึงไม่รู้ว่ามีจำอวดหนีผีหรือไม่ แต่ฉบับต่อ ๆ มาก็ก็น่ามีเสมอจนแม้มาถึงฉบับที่สร้างปรากฏการณ์ในปัจจุบันคือ *พี่มากพระโขนง* ก็ยังได้เห็นการวิ่งหนีผีแบบตลกโปกฮาจากเหล่าบรรดานักแสดงตลกในเรื่อง

ในช่วงที่ภาพยนตร์ชุด *บ้านผีปอบ* ออกฉาย ได้มีภาพยนตร์ผีหลาย ๆ เรื่องที่พยายามเลียนแบบความสำเร็จ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จมากเท่า

บ้านผีปอบ ภาค ๒ มีความสำคัญมากกว่าภาคอื่น ๆ ตรงที่เป็นภาคแรกที่แนะนำ

ตัวละครปอบหยิบ ซึ่งรับบทแสดงโดย ญัฐนิช ลิทธิสมาน ซึ่งกลายเป็นตัวละครผีหลักในภาพยนตร์ชุดนี้ไปจนถึงภาคล่าสุด ทำจีบมือของปอบตัวนี้ เป็นการสร้างเอกลักษณ์สำคัญประจำตัว ซึ่งจะเป็นภาพจำอยู่ในความทรงจำของผู้คนสืบทอดไปแม้จะมีการสร้างสรรค์ผีปอบตัวอื่น ๆ ขึ้นมากก็ไม่ได้รับความนิยมเท่า ตัวละครปอบหยิบยังได้รับความนิยมนอกเหนือจากในภาพยนตร์ชุดนี้แล้ว ยังไปปรากฏตัวในภาพยนตร์และละครเรื่องอื่น ๆ รวมไปถึงสื่อโฆษณาสินค้าต่าง ๆ ด้วย และกลายเป็นบทประจำตัวของนักแสดง ญัฐนิช ลิทธิสมาน ที่ยังอยู่ในทรงจำของผู้ชมภาพยนตร์ไทยทุกคน

เรื่องคน 69

6ixtynin9

วันแรกฉาย ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒
ความยาว ๑๑๕ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทสร้าง ไฟว์สตาร์โปรดักชั่น
ผู้อำนวยการสร้าง เจริญ เอี่ยมพึ่งพร
ผู้กำกับ เป็นเอก รัตนเรือง
ผู้เขียนบท เป็นเอก รัตนเรือง
ผู้กำกับภาพ ชาญกิจ ชำนิวิกัยพงศ์
ผู้ลำดับภาพ ม.ร.ว. ปัทมนัดดา ยุคล
ผู้กำกับศิลป์ ศักดิ์ศิริ จันทรงชี
ผู้จัดเครื่องแต่งกาย สมบัชร ถิระสาโรช
ผู้ออกแบบเสียง อมรพงศ์ เมธาคณวุฒิ
ผู้บันทึกเสียง นิพัฒน์ สำเนียงเสนาะ
ผู้แสดง ลลิตา ปัญโญภาส, สุรพล
เมฆพงษ์สาร, แบ๊กลี ฌมทอง, อรุณ วรรณาด-
บติวงศ์, ทศนาถลัย งามอาจอิทธิชัย, ศิริสิน ศิริพร
สมาธิกุล, สีเทา

รางวัล รางวัลพระราชทานพระ
สุรัสวดี ครั้งที่ ๒๓ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้กำกับ
ยอดเยี่ยม, บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, นักแสดงนำ
หญิงยอดเยี่ยม

รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์
ครั้งที่ ๙ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ดารานำฝ่ายหญิง
ยอดเยี่ยม ลลิตา ปัญโญภาส, ดาราประกอบหญิง

ยอดเยี่ยม ศิริสิน ศิริพรสมาธิกุล, บทภาพยนตร์
ยอดเยี่ยม

รางวัลภาพยนตร์ไทย ชมรมวิจารณ์
บันเทิง ครั้งที่ ๘ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้กำกับ
แสดงยอดเยี่ยม, ผู้แสดงนำฝ่ายหญิงยอดเยี่ยม
ลลิตา ปัญโญภาส, ผู้แสดงสมทบชายยอดเยี่ยม
แบ๊กลี ฌมทอง, ผู้แสดงสมทบหญิงยอดเยี่ยม ศิริสิน
ศิริพรสมาธิกุล, บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, กำกับ
ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม

รางวัล Don Quixote Award, Special
Mention จากเทศกาลภาพยนตร์นานาชาติ
เบอร์ลิน

รางวัล FIPRESCI Prize จากเทศกาล
ภาพยนตร์นานาชาติฮ่องกง

รางวัล Best Feature จากเทศกาล
ภาพยนตร์นานาชาติบูร์กลิน

ภาพยนตร์ที่เล่าเหตุการณ์ในภาวะ
เศรษฐกิจไทยตกต่ำยุคทองสบู่แตกหรือ
วิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ผ่าน
เรื่องราวของ ดุ่ม พนักงานสาวประจำบริษัทการ
เงินแห่งหนึ่งที่ถูกปลดออกจากงานเพราะปัญหา
เศรษฐกิจ ชำโชคชะตาดำเนินตกลงเมื่อลูกน้อง
ของเจ้าพ่อแห่งวงการมวย นำกล้องบะหมี่

สำเร็จรูปที่เต็มไปด้วยเงินสดจำนวนมหาศาล มาวางไว้หน้าห้องพักหมายเลข ๖ ของเธอ ด้วยความเข้าใจผิดคิดว่าเป็นห้องหมายเลข ๙ เพราะตัวเลข “6” หน้าห้องของดุ่มบังเอิญพลิกตกกลับหัวกลายเป็น “9” เป็นจุดเริ่มต้นให้ชีวิตที่กำลังจนตรอก ต้องตกเข้าไปอยู่ในวังวนของอาชญากรรมโดยไม่ตั้งใจ

ผลงานภาพยนตร์เรื่องที่สองของ เป็นเอก รัตนเรือง ผู้กำกับโฆษณาที่ผันตัวมากำกับภาพยนตร์ในช่วงต้นทศวรรษ ๒๕๔๐ ด้วยผลงานเรื่องแรก คือ *ฝัน บ้า คาราโอเกะ* ซึ่งเป็นช่วงที่วงการหนังไทยกำลังดิ่งลงไม่ต่างจากสภาวะเศรษฐกิจของชาติ เป็นช่วงที่ผลผลิตภาพยนตร์ไทยตกต่ำ ผลิออกมาปีละประมาณ ๑๐ กว่า

เรื่องเท่านั้น ท่ามกลางความชอบเขาที่เกิดขึ้น เป็นเอกได้เป็นหนึ่งในผู้กำกับหนังใหม่ที่ก้าวเข้ามาสร้างปรากฏการณ์ใหม่ ๆ ให้แก่วงการ *เรื่องตลก 69* เป็นผลงานลำดับที่สองของเขา เป็นเอกได้พัฒนาให้เห็นถึงความชัดเจนและเข้มข้นเชิงในการเล่าเรื่องด้วยลีลาท่าที่แบบ “ตลกร้าย” ซึ่งเขายอมรับว่าได้แรงดลใจมาจากหนังไทยปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ของรัตน์ เปสตันยี เรื่อง *โรงแรมนรก* และแม้เหตุการณ์ในหนังจะเป็นกระแสสังคมที่กำลังเกิดขึ้นจริงในเวลานั้น แต่ด้วยสัญลักษณ์และเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้กำกับ รูปแบบและเนื้อหาของหนังจึงพ้นไปจากกระแสนิยมโดยสิ่งที่เห็นได้อย่างเป็นรูปธรรมที่สุด คือ การนำ ลลิตา ปัญโญภาส ดาราระดับนางเอกมารับบทบาทที่พลิกความคาดหมายอย่างสิ้นเชิง และประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยมจนกลายเป็นผลงานที่ดีที่สุดเรื่องหนึ่งในอาชีพนักแสดงของเธอ

เรื่องตลก 69 สามารถคว้ารางวัลใหญ่ ๆ ในการประกวดภาพยนตร์ไทยประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้อย่างมากมาย โดยเฉพาะรางวัลบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยมและนักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยมที่ชนะเลิศในทุกรายการประกวด รวมทั้งยังเดินสายได้รางวัลจากเทศกาลภาพยนตร์ต่างประเทศมาอีกจำนวนหนึ่ง นับเป็นผลงานแห่งยุคสมัยที่ช่วยปลุกวงการหนังไทยซึ่งกำลังสลายไสลให้ฟื้นคืนขึ้นมาพบเจอทิศทางใหม่ ๆ ในโลกภาพยนตร์ ในขณะเดียวกัน ตัวภาพยนตร์ยังทำ

หน้าที่เป็นสื่อในการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับอารมณ์และจิตใจของผู้คนในสังคมที่เพ่งปั่นป่วนเซววนจากการโดนพิษเศรษฐกิจครั้งใหญ่ที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ของประเทศ เล่นงาน

เรื่องตลก 69 จึงเป็นเอกสารบันทึกเรื่องราว และความรู้สึกหรืออารมณ์ของสังคมไทย ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจยุคพองสบู่แตกและโรคต้มยำกุ้ง ที่มีชีวิตชีวาที่สุด ซึ่งไม่อาจรับรู้ได้จากสื่ออื่น ๆ

บางระจัน

BANG-RAJAN

The Legend of the Village Warriors

วันแรกฉาย ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓

ความยาว ๑๑๘ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทสร้าง ฟิล์มบางกอก

ผู้อำนวยการสร้าง อังเคิล

ผู้กำกับ ธนิตย์ จิตนุกูล

ผู้เขียนบท ธนิตย์ จิตนุกูล

ผู้กำกับภาพ วิเชียร เรื่องวิญญกุล

ผู้ลำดับภาพ สุนิตย์ อัศวินิกุล, ธานินทร์ เทียนแก้ว

ผู้ออกแบบงานสร้าง บุญถิ่น ทวยแก้ว

ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ชีรพันธ์ จันทรเจริญ

ผู้ทำดนตรีประกอบ ชาตชาย พงษ์ประภาพันธ์

บันทึกเสียง ห้องบันทึกเสียงรามอินทรา

ผู้แสดง วินัย ไกรบุตร, บิณฑ์ บรรลือฤทธิ์, จรัญ งามดี, ชุมพร เทพพิทักษ์, อรรถกร สุวรรณราช, บงกช คงมาลัย, สุนทรี ไหมละฮ่อ, ภูธฤทธิ์ พรหมบันดาล, ธีรยุทธ ปรัชญาบำรุง, สूरเชษฐ์ เลาะสูงเนิน, ใจ พงษ์ศักดิ์, ภาสกร อักษรสุวรรณ, นิรุต สาวสุดชาติ, สมนึก แก้ววิจิตร, กฤษณ์ สุวรรณภาพ

รางวัล รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ครั้งที่ ๒๔ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม,

ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม ธนิตย์ จิตนุกูล, ผู้แสดงนำชายยอดเยี่ยม บิณฑ์ บรรลือฤทธิ์, ผู้แสดงประกอบชายยอดเยี่ยม ภูธฤทธิ์ พรหมบันดาล, กำกับภาพยอดเยี่ยม วิเชียร เรื่องวิญญกุล, ออกแบบและจัดเครื่องแต่งกายยอดเยี่ยม, แต่งหน้าและทำผมยอดเยี่ยม, บันทึกเสียงยอดเยี่ยม, ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม รางวัลพิเศษ ตีตกเงินดาวรุ่งฝ่ายหญิง บงกช คงมาลัย, ผู้กำกับคิวบู๊ยอดเยี่ยม ธนบดี เชื้อมขุนทด, พิชัย จันทิมารร, แผงฤทธิ์ แสงชา

รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ครั้งที่ ๑๑ พ.ศ. ๒๕๔๔ ดนตรีประกอบยอดเยี่ยม

วีรกรรมของชาวบ้านบางระจันนั้นเป็นที่รู้จักของคนไทยเป็นอย่างดีในฐานะภาพแทนของความสมัครสมานสามัคคีอุทิศตนต่อสู้กับศัตรูที่เข้ามารุกรานประเทศชาติ และมักจะถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ในยามที่บ้านเมืองเข้าสู่ภาวะวิกฤตเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้คนไทย

เรื่องราวของชาวบ้านบางระจันนั้นปรากฏบนจอภาพยนตร์ครั้งแรก ในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ในชื่อ *ค่ายบางระจัน* สร้างโดย บริษัท

[illegible]

โทร : ๐๖-๒๖๖๖๖๖๖

ไทย ประกันชีวิต

www.filmbangkok.net www.bangrajan.com

www.filmbangkok.net www.bangrajan.com

40

ภาพยนตร์เสียงศรีกรุง โดยให้ “พราณบุรพ์” ผู้แต่งบทและกำกับละครเวทีชื่อดังในยุค นั้นเป็นผู้แต่งเรื่องเขียนบทและกำกับภาพยนตร์ นับเป็นภาพยนตร์ที่สนองนโยบายชาตินิยมของ รัฐบาลพิบูลสงครามในเวลานั้นโดยตรง และรัฐ กำลังปลูกกระแสให้คนไทยหวาดกลัวภัยจาก การรุกรานของต่างชาติ และพร้อมที่จะสละชีวิต เพื่อปกป้องชาติ เพลงสำคัญในภาพยนตร์เรื่อง นี้กลายเป็นเพลงปลุกใจประจำชาติ ซึ่งใช้กันมา จนแม้ปัจจุบัน เช่น สยามานุสดี ต้นตระกูลไทย ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ยุคหนังไทย ๑๖ มม. มี ผู้สร้างหนังไทยนำประวัติศาสตร์บางระจันมา สร้างแข่งกันสองราย

รายหนึ่งคือ *ค่ายบางระจัน* ของ พราณบุรพ์ โดยให้ท่านกำกับเหมือนเมื่อศรีกรุง สร้าง ออกฉายปี พ.ศ. ๒๕๐๘ อีกรายหนึ่ง เรื่อง *ศึกบางระจัน* ของ ไม้ เมืองเดิม นักประพันธ์ ลือนาม ออกฉายที่หลังในปีถัดมา บางระจันจึง กลายเป็นศึกหนังไทยด้วยกันเอง

จนมาถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ในหัวงเวลาที่ ประเทศไทยเพิ่งจะผ่านพ้นวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำ กุ้งไปได้ไม่นานและเป็นยุคที่วงการภาพยนตร์ ไทยเพิ่งฟื้นตัวจากพิษเศรษฐกิจเช่นกัน ธนิตย์ จิตนุกูล หรือ ป๊อต ได้นำเรื่องราวของชาวบ้าน บางระจันมาเล่าขานอีกครั้งหนึ่งในชื่อ “*บางระจัน*” เป็นบางระจันในรูปแบบภาพยนตร์ ไทยยุคโพสท์โมเดิร์นหรือหลังสมัยใหม่หรือ หลังทันสมัย เพราะว่า *ค่ายบางระจัน* ก็ดี *ศึก*

บางระจัน ก็ดี เป็นหนังไทยยุคก่อนทันสมัย หรือ บางทีก็ใช้คำเปรียบเปรยเชิงดูหมิ่นว่ายุคน้ำเน่า ขนบการแสดงและกระบวนการผลิตถือหลัก อย่างลึเก คือ ไม่นับถือว่าต้องสมจริง สมมุติเอา ได้ เช่น การยกทัพรบกัน ก็อาจดูเหมือนฉากยก รบ พอให้เห็นว่าฟันดาบกันซังเซ่ง นักรบพม่าก็ นุ่งโสร่งวิ่งไล่ฟันกับนักรบไทยที่สวมกางเกงและ เสื้อยันต์ แต่บางระจันในยุค พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็น การแสดงภาพยนตร์ยุคที่ถือความสมจริง หรือ สร้างจินตนาการให้คนดูเชื่อว่าสมจริงจริง ๆ

สิ่งที่น่าสังเกตคือ ธนิตย์ จิตนุกูล สร้าง *บางระจัน* ขึ้นมาในช่วงเวลาที่ ม.จ.ชาตรีเฉลิม ยุคล กำลังสร้างภาพยนตร์มหากาพย์วาระแห่ง ชาติ *สุริโยไท* ซึ่งใช้เวลาสร้างนานแรมปีแต่ก็ยัง ไม่มีกำหนดเสร็จและออกฉาย หากว่ามีหนัง ตัวอย่างและข่าวคราวการถ่ายทำออกมาประโดม ตลอดเวลาจนเป็นกระแส ซึ่งสังคมก็รับรู้และ เฝ้ารอชมอยู่ ๆ ปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๓ *บางระจัน* ก็ออกมาฉายสู่สาธารณะในรูปลักษณะที่ละม้าย *สุริโยไท* ปรากฏว่าภาพยนตร์ได้รับการต้อนรับ จากสังคมไทยอย่างมโหฬาร จะเปรียบว่า *สุริโยไท* เป็นสื่านิยามที่ยังไม่ทันเกิด แต่ *บางระจัน* จึงเป็น อาพเตอร์ช็อกไปก่อนก็กระไรอยู่ อาจต้องเปรียบ ว่าเป็นปีฟอร์ช็อก

เนื้อเรื่อง *บางระจัน* ฉบับป๊อต เริ่มต้นเรื่อง ราวในปีพุทธศักราช ๒๓๐๖ เมื่อพระเจ้ามังระ เสด็จขึ้นครองราชสมบัติกรุงพม่า ทรงเริ่มรัชกาล ด้วยการปราบกบฏในแคว้นแคว้นต่าง ๆ ของตน

ที่กรุงศรีอยุธยาคอยหนุนหลัง ล่วงเข้าปีพุทธศักราช ๒๓๐๘ พม่าจึงจัดทัพเป็นสองเส้นทางใหญ่ เส้นทางหนึ่งให้มังมหานรธาตีปากทิสตะวันตก อีกเส้นทางทรงมอบให้แก่เมียวสีหบดีเป็นแม่ทัพเข้ามาทางเหนือ ตีเรื่อยลงมาจนกระทั่งถึงบ้านระจัน ก็สะดุด ปรากฏว่าไม่สามารถตีแตกได้ เนื่องจากชาวบ้านสามัคคีกันจับอาวุธลุกขึ้นต่อสู้กับทัพพม่า ชาวบ้านแห่งหนึ่งที่ได้ยินกิตติศัพท์ก็มารวมตัวกันกับบางระจันร่วมต่อสู้จนได้รับชัยชนะมาหลายครั้งหลายครา แต่ต่อมา พ่อแท่น ซึ่งเป็นหัวหน้าผู้นำบ้านบางระจัน ได้รับบาดเจ็บจากการรบ และด้วยสังขารที่ถดถอยลงไปตามวัย พ่อแท่นจึงตัดสินใจจะหาผู้นำคนใหม่ โดยให้นายอินกับนายเมืองไปชักชวนนายจันทนวดเขียว ผู้ทำตัวอิสระกับพรรคพวกช่องสุ่มกำลังชุ่มรบแบบกองโจรกับพวกพม่าจนชำนาญศึก หวังให้มาเป็นผู้นำแทน

ตน และให้ไปนิมนต์พระอาจารย์ธรรมโชติ พระอาจารย์ซึ่งเป็นที่เคารพรักของชาวบ้าน มาอยู่ในค่ายเป็นขวัญและกำลังใจแก่ชาวบ้าน

นายจันสืบทราบข่าวพม่ากำลังขยับใหญ่เดินทางมาหวังเผด็จศึกบางระจันให้ได้ จึงสั่งการให้มีการสร้างค่ายเป็นปราการรับศึก จัดเวรยามให้แข็งแกร่ง และส่งนายอินไปเจรจาขอปืนใหญ่จากกรุงศรีอยุธยา แต่นายทองเหม็นนักรบขี้เมาที่นิสัยมั่วทะลุเห็นว่าควรจะบุกไปทำลายทัพของพม่าเสียก่อนมากกว่าจะมาคอยตั้งรับ ทำให้นายจันและนายทองเหม็นต่างไม่ถูกชะตากันตั้งแต่แรกพบ พ่อแท่นต้องห้ามปรามและให้ดำเนินการตามกลศึกของนายจัน แต่เมื่อนายอินกลับมาพร้อมข่าวร้ายว่าทางกรุงศรีฯ ปฏิเสธที่จะให้ปืนใหญ่ เพราะกลัวว่าค่ายบางระจันจะแตกพ่ายและถูกทัพพม่ายึดปืนไป ชาวบ้านบางระจันจึงต้องตัดสินใจยอมตายรบกับพม่าอย่างโดดเดี่ยว

มีหน้าซ้ำยังต้องมามีปัญหาภายในกันอีก เพราะในคืนหนึ่ง นายอินซึ่งเห็นต่างจากแผนของนายจัน ได้ละทิ้งเวรยามของตน หมายไปเด็ดหัวแม่ทัพพม่าที่กำลังตั้งค่าย โดยหารู้ไม่ว่าในเวลาเดียวกันนั้นกองทหารพม่าได้พรางตัวแทรกซึมเข้ามาถึงในค่ายบางระจัน และด้วยกำลังน้อยนิดที่นายอินเตรียมไปปราบพม่า นอกจากจะไม่สามารถทำอะไรทัพพม่าได้แล้ว เมื่อกลับมาถึงก็ต้องพบกับค่ายของตนในสภาพอวตวายเป็นบ้านหลายคนล้มตาย หลายคนเตรียมอพยพออกจากหมู่บ้าน นายอินและนายทองเหม็นจึงได้สำนึก

ไม่นานนัก พระยารัตนาธิเบศร์ซึ่งเห็นในความกล้าหาญของชาวบ้านบางระจัน ก็ได้เดินทางมาช่วยเหลือเป็นใหญ่ ชาวบ้านมีกำลังใจขึ้นมาอีกครั้ง ทว่าปืนใหญ่ทั้งสองกระบอกที่หล่อกลับร้าว มีหน้าซ้ำ กองทัพพม่าก็มาถึงพร้อมแม่ทัพคนใหม่ที่เก่งกล้าคือ สุกี่ และคราวนี้ยกกำลังกันมาอย่างมหาศาลและโหดระหายกว่าครั้งก่อน ๆ ชาวบ้านและนักรบบางระจันจึงรวมพลกันครั้งสุดท้ายเพื่อจะประจันบานกับทัพพม่า แม้รู้ว่ศึกครั้งนี้จะนำไปสู่จุดจบของพวกเขาทั้งหมด

แม้ตัวหนังจะไม่ได้เป็นการสำรวจตรวจสอบข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ หากแต่เพิ่มอรรถรสให้ตัวละครน่าซึ่งเป็นชาวบ้านธรรมดาทั้ง ๑๑ คนให้มีมิติมากยิ่งขึ้น โดยการผูกปมตัวละครว่าอะไรเป็นแรงขับที่ทำให้ชาวบ้านธรรมดาต้องลุกขึ้นมาเหยียบดาบเข้าพาดฟันศัตรู

โดยเฉพาะการคัดเลือกนักแสดงให้ละม้ายคล้ายกับตัวละครนั้น ๆ มากที่สุด โดยอิงจากอนุสาวรีย์วีระชนค่ายบางระจัน นักแสดงส่วนใหญ่เป็นนักแสดงหน้าใหม่ที่ไม่เคยแสดงภาพยนตร์มาก่อนเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตัวละครแล้วยังได้พระเอกร้อยล้าน วินัย ไกรบุตร ซึ่งกำลังโด่งดังจากภาพยนตร์เรื่อง “นางนาก” มาสวมบท “อิน” เป็นการต่อยอดภาพลักษณ์พระเอกย้อนยุคให้กับวินัย ไกรบุตร นอกจากนี้ยังแจ้งเกิดให้นักแสดงหน้าใหม่อย่าง ตี๋ บงกช คงมาลัย และเชื่อว่าในขณะนั้นไม่มีใครรู้จักบุญเลิศ ควายเขางามที่แสดงเป็นควายคู่บุญของนายจันหนวดเขี้ยวถึงขนาดตกเป็นข่าวพาดหัวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ หลังจากออกฉายบางระจัน ทำลายสถิติรายได้สูงสุดในขณะนั้นไปถึง ๑๕๐ ล้านบาท อีกทั้งยังกวาดรางวัลพระราชทานพระสุรัสวดีหลายรางวัล ไม่เพียงแต่ประสบความสำเร็จในประเทศ บางระจันยังได้รับเกียรติเป็นภาพยนตร์เปิดเทศกาลภาพยนตร์เดอวิลส์ ซึ่งเป็นเทศกาลภาพยนตร์ประวัติศาสตร์ประเทศฝรั่งเศสอีกด้วย

บางระจัน ฉบับปิด จึงเป็นภาพยนตร์ที่บันทึกและสะท้อนหรืออาจอธิบายอารมณ์แห่งกระแสสำนึกของสังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๕ ได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ยังเป็นหลักหมายอันหนึ่งในการเปลี่ยนภาพจำของการแสดงฉากสงครามไทยรบพม่าซึ่งต่างจากที่เคยมีมาตลอดก่อนหน้านี้

สุริโยไท

THE LEGEND OF SURIYOTHAİ

วันแรกฉาย ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๔

ความยาว ๑๔๒ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทสร้าง พร้อมมิตรภาพยนตร์

ผู้อำนวยการสร้าง หม่อมกมลายุคล ณ อยุธยา

ผู้กำกับ ม.จ. ชาทรีเฉลิม ยุคล

ผู้กำกับกอง ๒ เป๊ยก โปสเตอร์

ผู้เขียนบท ม.จ. ชาทรีเฉลิม ยุคล, ดร.

สุนทร ชุตินธรานนท์

ผู้กำกับภาพ Igor Luther, Stanislav

Dorsic, อานูภาพ บัวจันทร์

ผู้ลำดับภาพ ม.จ. ชาทรีเฉลิม ยุคล,

ม.ร.ว. ปัทมนัดดา ยุคล, Collin Green

ผู้กำกับศิลป์ ประสพโชค ณะเศรษฐ-

วิไล, ประเสริฐ โพธิ์ศรีรัตน์, เจษฎา ผันอากาศ

ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย โกมล พานิชพันธ์,

อัครเดช นาคบัลลังก์, มีชัย แต่สุจริยา, เผ่าทอง

ทองเจือ

ผู้ทำดนตรีประกอบ Richard Harvey

ผู้บันทึกเสียง Conrad Bradley Slater

ผู้แสดง ม.ล. ปิยาภัสร์ ภิรมย์ภักดี,

ศรัณยู วงษ์กระจ่าง, ฉัตรชัย เปล่งพานิช,

พงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง, ใหม่ เจริญปุระ, จอนนี่

แอนโพนี, สรพงศ์ ชาทรี, วรรณษา ทองวิเศษ,

สินชัย เปล่งพานิช, อำพล ลำพูน, ศุภกรณ์ กิจ-

สุวรรณ, เพ็ญพักตร์ ศิริกุล, ศุภกิจ ตังทัตสวัสดิ์,

รณ ฤทธิชัย, สหรัถ สังคปรีชา, สมบัติ เมทะนี,

วรุฒ วรธรรม, พิมลรัตน์ พิศลยบุตร, สุเชาว์

พงษ์วิไล, พิศาล อัครเศรณี

รางวัล รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ครั้งที่

๒๕ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม

รางวัลพิเศษ, ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม

ภาพยนตร์ที่สร้างโดย หม่อมเจ้าชาตรี-

เฉลิม ยุคล ว่าด้วยทฤษฎีแห่งความจริงหรือ

ความน่าจะเป็น โดยพลิกฟื้นเรื่องราวหน้า

ประวัติศาสตร์พงศาวดารในสมัยกรุงศรีอยุธยา

ตอนต้น เล่าเหตุการณ์ในรัชสมัยสมเด็จพระมา-

ธิปติที่ ๒ ถึงศึกสงครามระหว่างสยามประเทศ

กับพม่า จนภาพยนตร์มายุติในช่วงสงครามศึก

ตะเบงขเวตี้ ซึ่งภาพยนตร์ได้เน้นไปที่เหตุการณ์

ที่เกิดขึ้นกับพระสุริโยไท พระมเหสีของสมเด็จพระ

พระมหาจักรพรรดิตั้งแต่ขณะทรงพระเยาว์

และต่อมาได้สมรสกับ พระเยวราช หรือ

พระเทียรราชา ที่ต่อมาได้เสด็จเสวยราชย์เป็น

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ และภาพยนตร์เล่า

ไปจนถึงช่วงท้ายเรื่องในเหตุการณ์ที่สมเด็จพระ

พระศรีสุริโยไทได้แสดงวีรกรรมความกล้าหาญ

ภาพยนตร์แห่งสยามประเทศโดย ม.จ.เฉลิมเฉลิม ยุคล

พระสุริโยไท
วีรสตรีหาญกล้า ผู้เสียสละ

พระสุริโยไท

สิงหาคม ๒๕๔๔

www.suriyothai.mweb.co.th

ของพระองค์ ซึ่งยอมสละชีพแทนพระสวามีในสงครามยุทธหัตถี โดยใส่ช้างพระที่นั่งเข้าขวางพระเจ้าแปร ด้วยเกรงว่าพระราชสวามีจะเป็นอันตราย จนถูกพระแสงของ้าวของพระเจ้าแปรฟันพระอังสาขาดสะพายแล่งสิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง ณ พุ่มมะขามหย่อง จนกลายเป็นหนึ่งของวีรกรรมความกล้าที่ถูกเล่าขานบนหน้าประวัติศาสตร์ของชาติไทย

สุริโยไท นอกจากจะเป็นภาพยนตร์ที่เป็นบันทึกประวัติศาสตร์ของชาติ ซึ่งนอกเหนือจากตำราหรือข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่สามารถส่งเสริมให้คนไทยได้เรียนรู้เรื่องราวประวัติศาสตร์ของชาติผ่านภาพยนตร์ ที่อาจจะยังไม่มีใครเคยรับรู้ข้อเท็จจริงจนอาจนำไปสู่การพิสูจน์ และยังอาจช่วยกระตุ้นจิตสำนึกให้คนไทยเกิดความสนใจในประวัติศาสตร์ชาติของตนได้มากขึ้นด้วย

โดย *สุริโยไท* ยังนับเป็นผลงานที่ดีที่สุดชิ้นหนึ่งของหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล เองด้วย จนได้รับการขนานนามว่าเป็นหนังแห่งสยามประเทศ ซึ่งหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคลก็สามารถสร้างให้ผู้คนเชื่อว่า *สุริโยไท* มีความสมจริงที่สุด

ทั้งในแง่ของลำดับเวลา สถานที่ เหตุการณ์ ตัวละครหรือบุคคลในประวัติศาสตร์ เครื่องแต่งกาย พระราชพิธี อาวุธสงคราม ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของผู้คน ซึ่งบทหนังที่ใช้เวลารวบรวมข้อมูลและเขียน ๕ ปี เวลาในการถ่ายทำพร้อมกับเก็บไปด้วยอีก ๒ ปีเต็ม โดยมีนักประวัติศาสตร์ที่คอยช่วยให้คำปรึกษา และมีจำนวนผู้แสดงนำ และนักแสดงประกอบรวมสูงถึง ๒,๐๐๐ กว่าคน จนกลายเป็นภาพประวัติศาสตร์ที่เคลื่อนไหวได้ ในรูปแบบของภาพยนตร์

ในแง่ของรายได้นั้น *สุริโยไท* ก็นับว่าเป็นปรากฏการณ์ของหนังไทยที่ทำเงินสูงที่สุดในยุคนั้น ที่อยู่ในปลายช่วงของยุคพิษเศรษฐกิจพองสับแต่ ด้วยรายได้รวม ๓๒๔.๕ ล้านบาท จนต้องมาทำเพิ่มเป็นฉบับสมบูรณ์ ที่ตัดต่อโดยผู้กำกับระดับโลก ฟรานซิส ฟอร์ด คอปโปลา ที่มีความยาว ๕ ชั่วโมง เพื่อจะฉายในตลาดต่างประเทศในชื่อว่า *The Legend of Suriyothai* ซึ่งจะนำประวัติศาสตร์ของชาติไทยออกสู่สายตาชาวโลก

๑๕ คำ เดือน ๑๑

MEKHONG FULL MOON PARTY

วันแรกฉาย ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

ความยาว ๑๒๐ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทสร้าง จีเอ็มเอ็ม พิคเจอร์ส, หับ

โห้ หิ้น ฟิล์ม

ผู้อำนวยการสร้างฝ่ายบริหาร ไพบูลย์ ดำรง-
ชัยธรรม, อภิรักษ์ โกษะโยธิน, ยอด สุขวิวัฒน์,
จินา ไอสถิลป์, พันธุ์ธัมม์ ทองสังข์

ผู้อำนวยการสร้าง ประเสริฐ วัฒนานนท์พงษ์,
ยงยุทธ ทองกองทุน

ผู้กำกับ จิระ มะลิกุล

ผู้เขียนบท จิระ มะลิกุล

ผู้กำกับภาพ สมบูรณ์ พริยะภักดีกุล

ผู้ลำดับภาพ ปาน บุชรธรรม

ผู้ออกแบบงานสร้าง เอก เอี่ยมชื่น

ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย

เอกศิษฐ์ มีประเสริฐกุล

ผู้ทำดนตรีประกอบและออกแบบเสียง

อมรพงศ์ เมธาคูณวุฒิ

ผู้บันทึกเสียง นิพนธ์ สำเนียงเสนาะ

ผู้แสดง อนุชิต สพันธุ์พงษ์, ธีรรัตน์

เจริญชัยชนะ, นพดล ดวงพร, บุญชัย ใจลิ้ม,
สมชาย ตักติกุล, บุญศรี ยินดี, สุรสิทธิ์ ผาธรรม,
ยอดสน ลมพัดไผ่

รางวัล รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ครั้งที่
๒๖ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๕ บทภาพยนตร์
ยอดเยี่ยม, ภาพยนตร์ส่งเสริมสังคม วัฒนธรรม
และการท่องเที่ยว

รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์
ครั้งที่ ๑๒ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ภาพยนตร์
ยอดเยี่ยม, ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้แสดง
นำชายยอดเยี่ยม นพดล ดวงพร, บทภาพยนตร์
ยอดเยี่ยม, กำกับภาพยอดเยี่ยม, ลำดับภาพ
ยอดเยี่ยม, บันทึกเสียงยอดเยี่ยม, ดนตรีประกอบ
ยอดเยี่ยม, การสร้างภาพยนตร์พิเศษยอดเยี่ยม

รางวัลภาพยนตร์ไทย ชมรมวิจารณ์
บันเทิง ครั้งที่ ๑๑ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๕
ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้กำกับภาพยนตร์
ยอดเยี่ยม, ผู้แสดงนำชายยอดเยี่ยม นพดล
ดวงพร, บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, กำกับภาพ
ยอดเยี่ยม, ลำดับภาพยอดเยี่ยม, กำกับศิลป์
ยอดเยี่ยม เอก เอี่ยมชื่น, ดนตรีประกอบยอด-
เยี่ยม

๑๕ คำ เดือน ๑๑ ภาพยนตร์ที่สร้างจาก
เรื่องเล่าตำนานพื้นบ้านกับปรากฏการณ์บังไฟ
พญานาค ที่เกิดขึ้นในคำคืนวันออกพรรษาของ
ทุกปี และเป็นที่ยืนยันชื่อมากในอำเภอโพธิ์ชัย

จังหวัดหนองคาย ภาพยนตร์ได้ผูกโยงเข้ากับเรื่องราวของพระที่จำวัดอยู่ในฝั่งลาวและได้ร่วมมือกับลูกศิษย์ที่เลี้ยงดูมาภายในวัดตั้งแต่เล็ก โดยจะนำลูกบั้งไฟที่ทำขึ้นเองไปวางไว้ตามจุดบริเวณใต้แม่น้ำโขง ของคืนก่อนวันออกพรรษาจะมาถึงและถือปฏิบัติทำกันมาประจำทุกปี แต่ในปีล่าสุดที่ภาพยนตร์เล่า ลูกศิษย์หนุ่มที่ซบเลี้ยงมากลับคิดอยากถอนตัวเพราะเห็นว่สิ่งทำกันอยู่คือสิ่งที่ผิดและเป็นการหลอกลวงผู้คน แต่ในขณะที่ฝ่ายหลวงพ่อกลับคิดว่าสิ่งที่พวกตนกระทำอยู่นั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องเพราะเชื่อว่าการที่ผู้คนแห่กันมาดูปรากฏการณ์ลูกบั้งไฟนั้น จะเป็นการส่งเสริมให้ศาสนาพุทธคงอยู่สืบไปและผู้คนที่ได้มาดูลูกบั้งไฟก็มีความสุขที่ได้เห็นลูกบั้งไฟ และด้วยความเห็นที่แตกต่างกัน

ทำให้ฝ่ายลูกศิษย์ปฏิเสธที่จะทำภารกิจนี้อีกต่อไป หลวงพ่อก็จึงต้องจำใจเป็นผู้ที่จะนำลูกบั้งไฟไปวางใต้แม่น้ำโขงเอง และทำให้หลวงพ่อดองจบชีวิตจากการจมน้ำในภารกิจครั้งสุดท้ายนี้ ภาพยนตร์ได้ตัดไปยังช่วงสุดท้ายที่ผู้คนแห่กันมารอดูปรากฏการณ์ลูกบั้งไฟเช่นเคยเหมือนทุกปี และลูกบั้งไฟก็คงยังปรากฏให้เห็นเช่นเคย แม้ภาพยนตร์จะไม่ได้บอกว่าเป็นเพราะลูกบั้งไฟของหลวงพ่หรือเกิดจากสิ่งใดก็ตาม วิถีชีวิตของผู้คนก็ยังคงเหมือนเดิมและดำเนินต่อไป

๑๕ คำ เดือน ๑๑ เป็นภาพยนตร์ผลงานการกำกับเรื่องแรกของ จิระ มะลิกุล ที่ผ่นตัวมาจากการทำโฆษณามากำกับภาพยนตร์ ภาพยนตร์หยิบเอาเรื่องราวของชุมชนพื้นบ้านมาเล่าในแง่ของความเชื่อบางประการ ผ่าน

เรื่องราวลูกบั้งไฟกับความเชื่อในมุมนของตัวละคร “หลวงพ่อกับลูกศิษย์วัด” ระหว่างการทำสิ่งที่ถูกต้องและทำสิ่งหลอกลวง หรือในมุมนของหลวงพ่อกับที่เห็นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นคือ “ความดี” และด้วยศรัทธาที่เห็นว่าเป็นการส่งเสริมศาสนา ส่วนในมุมนของลูกศิษย์ที่อยู่ในมุมนของผู้มีการศึกษา ซึ่งมองว่าสิ่งที่ทำนั้นคือ “ความหลอกลวง” และควรจะทำในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งภาพยนตร์ก็ไม่ได้สรุปว่าสิ่งใดถูกหรือผิดและจริงหรือเท็จ แต่ภาพยนตร์เปิดโอกาสให้คนดูได้ตัดสินใจเอง

ภาพยนตร์ยังสามารถถ่ายทอดวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี สื่อภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ตรงกับความจริง วิธีการใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสาร ความรักสงบ

ความประณีตประណอมของคนไทย ซึ่งจุดนี้ภาพยนตร์ก็สามารถทำให้ผู้ชมได้เรียนรู้วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงผ่านภาพยนตร์

ในขณะที่ภาพยนตร์ออกฉายได้กระตุ้นให้เกิดปรากฏการณ์ ความสนใจใคร่รู้จากผู้คนในวงกว้าง ที่อยากรู้ว่าปรากฏการณ์ลูกบั้งไฟพญานาคนี้เกิดขึ้นได้อย่างไร จนถูกตั้งเป็นคำถามและหาข้อพิสูจน์ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซึ่งในทางวิทยาศาสตร์เองก็ยังหาคำตอบที่แน่ชัดให้ไม่ได้ แม้ภาพยนตร์จะทำรายได้ไปราว ๕๕ ล้านบาท ๑๕ คำ เดือน ๑๑ ก็นับว่าเป็นภาพยนตร์ที่ดีเรื่องหนึ่ง ที่สมควรส่งเสริมให้ผู้ชมได้เรียนรู้ผ่านภาพยนตร์

องค์บาก ONG-BAK

วันแรกฉาย ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๖

ความยาว ๑๐๔ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทสร้าง สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์

เนชั่นแนล, บาแรมยู

ผู้อำนวยการสร้าง สมศักดิ์ เตชะรัตนประเสริฐ

ผู้ควบคุมการสร้าง ปรัชญา ปิ่นแก้ว, สักกัญญา

วงศ์สถาปัตย์

ผู้ดำเนินงานสร้าง สมศักดิ์ จิวสุวรรณ

ผู้กำกับ ปรัชญา ปิ่นแก้ว

ผู้แต่งเรื่อง พันนา ฤทธิไกร, ปรัชญา

ปิ่นแก้ว

ผู้เขียนบท ศุภชัย สติธอำพรพรรณ

ผู้กำกับภาพ ณัฐวุฒิ กิตติคุณ

ผู้ลำดับภาพ ธนิต์ สุนสิน, ฐานพัฒน์ ทวี

สุข

ผู้ออกแบบงานสร้าง อรรคเดช แก้วโคตร

ผู้กำกับการต่อสู้ พันนา ฤทธิไกร

ผู้ออกแบบฉากต่อสู้ พันนา ฤทธิไกร, พนม ยีรัมย์

ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย วรชน กฤษณะกลิน

ดนตรีประกอบ อะตอมมิक्स คลับบิง สตูดิโอ

ออกแบบเสียงและบันทึกเสียง ห้องบันทึกเสียง

รามอินทรา

ผู้แสดง เพ็ชรทาย วงษ์คำเหลา, พนม ยีรัมย์,

ภุมวาริ ยอดกมล, สุเชาว์ พงษ์วิไล, ชุมพร

เทพพิทักษ์, เชษฐวุฒิ วัชรคุณ, วรณกิตย ศิริพัฒ,

รุ่งระวี บริจินดากุล, ณัฏฐพงศ์ พันธะนังกร,

ณัฐพล อัครโกสิน, พรพิมล ชูชั้นทอง

รางวัล รางวัลสตาร์เอนเตอร์เทนเมนต์อวอร์ดส

นักแสดงนำชายยอดเยี่ยม

KUNGFUCINEMA AWARD นักแสดงนำ

ฝ่ายชายที่เน้นศิลปะการต่อสู้ยอดเยี่ยม, ออกแบบ

ฉากและศิลปะการต่อสู้ยอดเยี่ยม พนม ยีรัมย์

รางวัลทูตวัฒนธรรมด้านภาพยนตร์

ครั้งที่ ๑

สำหรับคนดูภาพยนตร์ไทย คงไม่มีใคร

ไม่เคยได้ยินคำประชาสัมพันธ์ของภาพยนตร์ที่

ว่า “ไม่ใช่สลิง ไม่ใช่ตัวแสดงแทน” ของ

ภาพยนตร์เรื่อง องค์บาก ซึ่งต่อมากลายเป็นคำ

ที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และกลายเป็นจุดขาย

สำคัญของภาพยนตร์แนวนี้นี้ รวมไปถึงนักแสดง

นำ พนม ยีรัมย์ หรือ จา พนม ซึ่งได้กลายเป็น

นักแสดงบู๊ของไทยที่มีชื่อเสียงในระดับโลกอย่าง

รวดเร็ว

ภาพยนตร์เล่าเรื่องของ บุญทิ้ง หม่มบ้าน

หนองประดู่ ที่ออกตามหา ศิษย์องค์บาก พระ-

พุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นที่เคารพบูชาของหมู่บ้านซึ่งถูกขโมยตัดเศียรไป บุญทั้งอาสาออกตามหา เศียรองค์บาก เพื่อนำกลับมาให้ทีมงานพิธีอุปสมบทหมู่ของชาวบ้านในอีก ๗ วันข้างหน้า โดยมุ่งไปตามที่กรุงเทพฯ ซึ่งเขาได้เจอแหล่ หรือ ยอร์จ ลูกชายผู้ใหญ่บ้านที่ทิ้งท้องนาและกลืนโคลนสาปควายบ้านนอก มาร่วมทีมกับหมวยเล็ก ทำตัวเป็นพวก ๑๘ มงกุฏ หากินทางต้มตุ๋นชาวบ้านเพื่อเลี้ยงปากท้อง ทีแรกบุญทั้งเองตกเป็นเหยื่อแหล่กับหมวยเล็กเองง่าย ๆ เพราะเป็นคนซื่อ แต่ด้วยความที่เป็นคนดีและต่อมาได้บังเอิญมาช่วยเหลือชีวิตทั้งสองไว้ บุญทั้งจึงกลับได้รับความช่วยเหลือจากทั้งสองในการร่วมมือกันช่วยตามล่าหาองค์บาก ซึ่งเหตุการณ์บานปลายเข้าไปสู่การต่อสู้กับเจ้าพ่ออิทธิพลมืด แทบจะเอาชีวิตไม่รอด เดชะบุญบุญทั้งได้ต่อสู้อย่างกล้าหาญด้วยศิลปะมวยไทยโบราณ จนที่สุดสามารถปราบเหล่าร้ายและนำองค์บากกลับคืนสู่หมู่บ้านได้ทันพิธีอุปสมบทหมู่ซึ่งชาวบ้านจะจัดขึ้น

หากจะวิเคราะห์ความสำเร็จของภาพยนตร์เรื่อง *องค์บาก* น่าจะเกิดจากการผสมผสานขององค์ประกอบต่าง ๆ ได้อย่างลงตัว ไม่ว่าจะเป็นทักษะความสามารถส่วนตัวของ จา พนม และความพร้อมของทีมงานนักแสดงฉากต่อสู้ จากการออกแบบและการกำกับคิวบู๊ของ พันนา ฤทธิไกร ที่บ่มฝีมือมาจากภาพยนตร์บู๊เกรตปี่มาอย่างโชกโชนจนพัฒนาถึงขีดสุด

นอกจากนี้ยังผสมผสานไปด้วยอารมณ์ขันที่จัดวางให้เกิดขึ้นอย่างถูกจังหวะและลงตัวของเพ็ชรทาย วงษ์คำเหลา หรือ หม่ำ จ๊กมก นักแสดงตลกที่มีชื่อเสียงโดดเด่นจากรายการโทรทัศน์ องค์ประกอบสุดท้ายคือ ความสามารถของ ปรีชา ปิ่นแก้ว ผู้กำกับภาพยนตร์ซึ่งพยายามค้นหารูปแบบใหม่และการนำเสนอสิ่งใหม่ ๆ มาใส่ในภาพยนตร์ไทย การผสมผสานกันทำให้เกิดภาพยนตร์ประเภทศิลปะการต่อสู้แบบไทย ที่มีเอกลักษณ์และเป็นเอกภาพ มีฉากแอ็คชั่นที่น่าตื่นตาตื่นใจตลอดทั้งเรื่อง

ภาพยนตร์เรื่อง *องค์บาก* ได้รับการตอบรับอย่างดีทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะในต่างประเทศ ซึ่งปรากฏว่า *องค์บาก* เป็นภาพยนตร์ไทยเพียงไม่กี่เรื่องที่ได้ออกฉายในวงกว้างในตลาดต่างประเทศ กล่าวได้ว่าสามารถสร้างปรากฏการณ์หนังไทยในตลาดโลกได้อย่างแท้จริง และ จา พนม ได้กลายเป็นขวัญใจของผู้ชมทั่วโลกที่ได้ชมภาพยนตร์เรื่องนี้ ในขณะที่กระแสศิลปะการต่อสู้แบบมวยไทยก็ขึ้นสูงจนติดลมบนระดับโลกด้วย

ความสำเร็จอย่างใหญ่หลวงของ *องค์บาก* เป็นไปตามกฎธรรมชาติของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่จะต้องมีการสร้างภาคต่อหรือภาคสอง ทีมงานนี้จึงสร้าง *ต้มยำกุ้ง* ออกมา ซึ่งแม้จะไม่ใช่ภาคต่อโดยตรง แต่ก็เป็นการทำภาคสองหรืออาฟเตอร์ช็อกของ *องค์บาก* ซึ่งดูเหมือนพยายามจะทำให้มีแรงสั่นสะเทือนมากกว่าเดิม

เน้นทักษะความสามารถของผู้แสดงมากขึ้น การกำกับคิวแบบเสี่ยงชีวิตมากขึ้น และการใช้ศิลปะการต่อสู้ประจำชาติมากขึ้น ปรากฏว่า *ต้มยำกุ้ง* ประสบความสำเร็จทางรายได้ในประเทศและต่างประเทศมากกว่า *องค์บาก* แต่น่าสังเกตว่าแรงสั่นสะเทือนทั่วไปกลับน้อยกว่าในแง่คำวิจารณ์รวมถึงความแปลกใหม่ก็ไม่สามารถเทียบชั้นกับองค์บากได้

มีแต่ จา พนม ที่ยังคงโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง หลุดออกมาจากภาพยนตร์จากหนึ่งในนักแสดงแทนในฉากแอ็คชั่นของทีมพันนา ก้าวขึ้นมาเป็นนักแสดงบทบู๊ที่ได้รับความนิยมขึ้นชมในระดับนานาชาติ ในนาม โทนี จา ฝีมือการแสดงฉากต่อสู้ของเขาถูกนำไปเปรียบเทียบกับนักแสดงฉากบู๊ที่มีชื่อเสียงอย่างแจ็กกี้ ชาน

เจ็ต ลี และ บรูซ ลี ซึ่งต่อมา เขาก็ยังได้มีโอกาสแสดงในภาพยนตร์ต่างประเทศเรื่องดังอีกหลายเรื่อง

ส่วน หม่ำ จ๊กมก หลังจาก *องค์บาก* ยังได้ก้าวขึ้นไปเป็นนักแสดงตลกชั้นนำของภาพยนตร์ไทย รวมไปถึงเขายังได้รับโอกาสสานฝันได้เป็นผู้กำกับภาพยนตร์แนวตลกชวนหัวอีกหลาย ๆ เรื่องที่ประสบความสำเร็จอย่างสูง

องค์บาก จึงเป็นภาพยนตร์ซึ่งสร้างปรากฏการณ์สำคัญไว้ในประวัติศาสตร์ภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์โลก เป็นความตื่นตาตื่นใจแฟนภาพยนตร์ทั่วโลกในช่วงเวลาสองสามปีที่หนังออกฉายทั่วโลก และจะประทับอยู่ในความทรงจำตลอดไป

ชัตเตอร์ กดติดวิญญาณ

SHUTTER

วันแรกฉาย ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗

ความยาว ๙๒ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทสร้าง จีเอ็มเอ็ม พิคเจอร์ส, จีเอ็ม

เอ็ม โท หับ, พิโนมินา โมซัน พิคเจอร์ส

ผู้อำนวยการสร้างฝ่ายบริหาร ไพบูลย์ ดำรง-
ชัยธรรม, บุษบา ดาวเรือง

ผู้อำนวยการสร้าง ยอดเพชร สุดสวาท

ผู้กำกับ บรรจง ปิัญญะกุล,
ภาคภูมิ วงศ์ภูมิ

ผู้เขียนบท ภาคภูมิ วงศ์ภูมิ, บรรจง
ปิัญญะกุล, ไสภณ ศักดาพิศิษฐ์

ผู้กำกับภาพ นิรมล รอสส์

ผู้ลำดับภาพ มานพ บุญวิภาส, ติชาตะ-
เมธิกุล

ผู้ออกแบบงานสร้าง สุราษฎร์ กาวิโรจน์

ผู้กำกับศิลป์ ชีเรนทร์ จงอร่ามรุ่งเรือง,
กมลวรรณ วิริยะภักดี

ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย พชรพรรณ สะถิระ-
โชติ

ผู้ทำดนตรีประกอบ ชาตชาย พงษ์ประภาพันธ์

ผู้แสดง อนันดา เอเวอร์ริ่งแฮม,
ณัฐฐาวีรนุช ทองมี, อชิระ สิกขมานา, อรรณพ
ชันไพบูลย์, วิติการ ทองประเสริฐ, สีวากร

มุตตามระ, ชัชชญา เจริญผล, ขจรศักดิ์ นฤภัทร,
อภิชาติ ชูสกุล

รางวัล รางวัล Best Asian Film จากเทศกาล
Fantasia Film Festival

รางวัลหนังแฟนตาซีที่ดีที่สุดจากเทศกาล
Fantastic's Arts Festival of Gerardmer

ภาพยนตร์ไทยแนวสยองขวัญที่ได้รับ
การยกย่องว่าเป็นหนังผีไทยที่ดีที่สุดตลอดกาล
เรื่องหนึ่ง เล่าเรื่องราวของธรรม์ ช่างภาพหนุ่ม
ซึ่งพบว่ารูปจำนวนมากที่เขาถ่ายได้มีแสงเงา
ประหลาดรวมถึงภาพที่ดูคล้ายใบหน้าของ
ผู้หญิงปะปนอยู่ ภายหลังจากคืนที่เขาและแฟน
สาวบังเอิญประสบอุบัติเหตุขับรถชนร่างหญิง
สาวนิรนาม ซึ่งเมื่อร่วมกันออกค้นหาความจริง
พวกเขาก็ได้ค้นพบถึงเบื้องหลังอันน่าสะพรึง
กลัวของดวงวิญญาณที่ยังคงตามอาฆาต

ชัตเตอร์ กดติดวิญญาณ นับเป็น
ภาพยนตร์ในยุคแรกเริ่มของ จีเอ็มเอ็ม โท หับ
บริษัทภาพยนตร์ไทยที่มีบทบาทโดดเด่นที่สุด
ในปัจจุบัน โดยจุดเริ่มต้นในการสร้าง เกิดขึ้นจาก
การร่วมมือกันของ จีเอ็มเอ็ม พิคเจอร์ส แห่ง
แกรมมี่ เอ็นเตอร์เทนเมนต์ และ พิโนมินา โมซัน
พิคเจอร์ส บริษัทผลิตโฆษณาไทยที่มีผลงาน

ระดับโลก ซึ่งต้องการหันมาจับงานสร้างภาพยนตร์ ในยุคสมัยที่คนจากวงการโฆษณาเริ่มเข้ามามีบทบาทในวงการหนังไทยมากขึ้น ภาพยนตร์กำกับโดยผู้กำกับหน้าใหม่ คือ บรรจง ปิสัญธนะกุล และ ภาคภูมิ วงศ์ภูมิ ซึ่งต่างเคยมีผลงานโดดเด่นมาจากการทำหนังสั้นมาตั้งแต่เมื่อครั้งเป็นนักศึกษาและกำลังเติบโตทางสายงานโฆษณาอยู่ในขณะนั้น

ในช่วงเวลาที่หนังผีไทยกำลังหยุดนิ่ง และหนังผีเอเชียอย่างญี่ปุ่นและเกาหลีได้กำลังครองความนิยม ผลงานการกำกับภาพยนตร์เรื่องยาวเรื่องแรกของสองผู้กำกับบารุงที่ยังไม่เป็นที่รู้จักนี้ ได้สร้างแรงกระเพื่อมครั้งใหญ่ให้แก่วงการภาพยนตร์ไทย ด้วยการนำเรื่องราวของรูปถ่ายติดภาพวิญญาณ ซึ่งเป็นเรื่องลึกลับยอดนิยมของผู้คนในสังคมมาเป็นประเด็นหลักของเรื่อง และซ่อนเงื่อนคลายปมอย่างชาญฉลาด

ด้วยบทภาพยนตร์ที่แข็งแกร่งกว่าหนังผีไทยเรื่องอื่น ๆ ที่เคยมีมา รวมทั้งยังเต็มไปด้วยเทคนิคทางภาพยนตร์ทั้งภาพและเสียงที่ใช้เพื่อปลุกเร้าและเขย่าขวัญคนดูอย่างเต็มที่ จนส่งผลให้ภาพยนตร์ประสบความสำเร็จอย่างยอดเยี่ยมด้วยรายได้ที่ทำได้เกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ทั้งยังได้รับความนิยมอย่างสูงในระดับนานาชาติ รวมถึงได้รับการซื้อลิขสิทธิ์นำไปสร้างใหม่ในฉบับต่างประเทศ

ชัตเตอร์ กดติดวิญญาณ จึงนับเป็นผลงานที่ปักธงหนังผีไทยให้เป็นที่รู้จักในแผนที่ภาพยนตร์โลกอย่างแท้จริง และธงนั้นก็เปรียบเสมือนหมุดหมายใหม่ของวงการภาพยนตร์ในประเทศไทยเอง ที่ก่อให้เกิดหนังผีในแนวทางเดียวกันตามมาอีกมากมายในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีนับจากนั้น

รักแห่งสยาม

THE LOVE OF SIAM

วันแรกฉาย ๒๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๐

ความยาว ๑๗๑ นาที

ฟิล์ม ๓๕ มม. / สี / เสียง

บริษัทสร้าง สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล, บาแรมยู

ผู้อำนวยการสร้าง สมศักดิ์ เตชะรัตนประเสริฐ

ผู้ควบคุมงานสร้าง บริษัท ปันแก้ว, สุกัญญา วงศ์สถาปัตย์

ผู้ดำเนินงานสร้าง ศิตา วอสเบียน

ผู้กำกับ ชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล

ผู้เขียนบท ชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล

ผู้กำกับภาพ จิตติ เอื้อนรการกิจ

ผู้ลำดับภาพ ชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล, ลีชาตะเมธิกุล

ผู้ออกแบบงานสร้าง มนต์ชัย ทองศรีสืบสกุล

ผู้กำกับศิลป์ ธนกร บุญลือ

ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย เอกศิษฐ์ มีประเสริฐสกุล

ผู้ทำดนตรีประกอบ กิตติ เครือมณี

บันทึกเสียง ห้องบันทึกเสียงรามอินทรา

ผู้แสดง สินจัย เปล่งพานิช, ทรงสิทธิ์ รุ่งนพคุณศรี, เฌอมาลย์ บุญยศักดิ์, พิมพ์พรรณ บุรณพิมพ์, มาริโอ้ เมาเร่อ, วิษณุวิสิฐ ธีรวิวงษ์กุล, อธิชา พงศ์ศิลป์พัฒน์, กัญญา รัตนเพชร, ด.ช.

จิรายุ ละอองมณี, ด.ช. อาทิตย์ นิยมกุล

รางวัล รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ครั้งที่ ๑๗ ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้แสดงสมทบหญิงยอดเยี่ยม เฌอมาลย์ บุญยศักดิ์

รางวัลภาพยนตร์ไทย ชมรมวิจารณ์บันเทิง ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, นักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยม สินจัย เปล่งพานิช, ผู้แสดงสมทบหญิงยอดเยี่ยม เฌอมาลย์ บุญยศักดิ์, บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ดนตรีประกอบยอดเยี่ยม

รางวัลสตาร์พิคส์อวอร์ด ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้กำกับยอดเยี่ยม, นักแสดงนำชายยอดเยี่ยม มาริโอ้ เมาเร่อ, นักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยม สินจัย เปล่งพานิช, นักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม ทรงสิทธิ์ รุ่งนพคุณศรี, บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, กำกับภาพยอดเยี่ยม, ดนตรีประกอบยอดเยี่ยม

รางวัลหนึ่งหมื่นปีของนิยายสารไปโอสโคป พ.ศ. ๒๕๕๐

รางวัลคมชัดลึกอวอร์ด ครั้งที่ ๕ ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม นักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยม สินจัย เปล่งพานิช

รางวัลสตาร์เอนเตอร์เทนเมนต์อวอร์ดส

ลองตามตัวเองสักครั้ง ว่าฟังเพลงรักแล้วคิดถึงใคร

รักแห่งสยาม

ภาพยนตร์รักของ เป๋ก๊วยตี้ คัดดีวีระกฤ

ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้แสดงนำหญิงยอดเยี่ยม สินจียเป่ลงพานิช, ผู้แสดงสมทบหญิงยอดเยี่ยม เฌอมาลย์ บุญยศักดิ์, บทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, เพลงและดนตรีประกอบยอดเยี่ยม

ไนน์เอ็นเตอร์เทนอวอร์ดส นักแสดงนำหญิงแห่งปี สินจียเป่ลงพานิช

ทันทีที่ภาพยนตร์เรื่อง รักแห่งสยาม เข้าฉายในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็ก่อกระแสวิพากษ์วิจารณ์เป็นอย่างมากอันเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ของภาพยนตร์เรื่องนี้ และภาพยนตร์ตัวอย่างที่ดูเหมือนเป็นภาพยนตร์รักวัยรุ่นใส ๆ ทั่วไป รวมทั้งมีนักแสดงหน้าใหม่หน้าตาดี แต่เนื้อหาภาพยนตร์กลับพลิกความ

คาดหวังของผู้ชมภาพยนตร์จำนวนมาก เมื่อภาพยนตร์นำเสนอเรื่องราวของครอบครัวหนึ่งที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์การหายตัวไปอย่างไร้ร่องรอยของลูกสาววัยรุ่นและกลายเป็นบาดแผลของสมาชิกทุกคนในบ้าน ส่วนเรื่องความรักกลับไม่ใช่แค่ความรักระหว่างชายหญิง แต่เป็นของวัยรุ่นผู้ชายหน้าตาดีสองคนผู้ที่เติบโตและผูกพันกันมาตั้งแต่เด็ก และภาพยนตร์ยังนำเสนอความสับสนในเพศวิถีของตัวละคร อย่างไรก็ตามท่ามกลางกระแสการวิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่ชื่นชอบภาพยนตร์เรื่องนี้ ก็มีผู้ที่ชื่นชอบภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นอย่างมาก จนมีการรวมตัวเป็นแฟนคลับสนับสนุนภาพยนตร์เรื่องนี้ ถึงแม้ว่าภาพยนตร์จะทำได้เพียง ๔๒ ล้านบาท แต่หลังจากที่ภาพยนตร์ออกจากโรงภาพยนตร์

เหล่าแฟนคลับก็มีการเรียกร้องให้บริษัทห-
มงคลฟิล์มฯ ผู้สร้างภาพยนตร์เรื่องนี้นำ
ภาพยนตร์ฉบับผู้กำกับออกฉาย โดยมีความยาว
เพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐ นาที ซึ่งถูกตัดออกจาก
ฉบับที่ออกฉายในโรงภาพยนตร์ก่อนหน้านี้

นอกจากกระแสความนิยมของภาพ-
ยนตร์เรื่องนี้ในกลุ่มผู้ชมภาพยนตร์ทั่วไปแล้ว
ภาพยนตร์เรื่องนี้ยังได้รับรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม
จากสถาบันต่าง ๆ ที่มีการจัดประกวด
ภาพยนตร์ในปีนั้น รวมทั้งได้รับคัดเลือกให้เป็น
ตัวแทนของภาพยนตร์ไทย ส่งเข้าชิงสาขา
ภาพยนตร์ต่างประเทศยอดเยี่ยมของรางวัล
ออสการ์อีกด้วย

ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นผลงานแจ้งเกิดให้
แก่นักแสดงหน้าใหม่ แต่ที่โดดเด่นที่สุดคงหนี
ไม่พ้น มาริโอ้ เมาเร่อ ที่ต่อมาได้กลายเป็น
พระเอกหนุ่มยอดนิยมของประเทศไทย รวมไปถึง
จิรายุ ละอองมณี ซึ่งรับบทเป็นตัวละครนำ
ในตอนเด็ก นอกจากนี้ภาพยนตร์เรื่องนี้ยังผลั-
กดันให้ วิชาญวิสิฐ หิรัญวงษ์กุล อีกหนึ่งนักแสดงนำ
และ นักร้องนำวงดนตรีอ็อกัส (ซึ่งก็แจ้งเกิดจาก
ภาพยนตร์เรื่องนี้เช่นกัน) ไปมีชื่อเสียงอย่างมาก
ในประเทศจีน

ความสำเร็จของ *รักแห่งสยาม* ยังทำให้
เกิดกระแสภาพยนตร์ไทยที่น่าเสนอเรื่องราว
ความรักของคนเพศเดียวกันในวัยเรียน โดย
เฉพาะในวัยมัธยมศึกษา ที่มาพร้อมกับนักแสดง
หน้าตาดี ออกมาเป็นจำนวนมาก รวมทั้งยังทำให้

กระแสความนิยม Yaoi หรือเรียกสั้น ๆ ว่า
กระแส Y ซึ่งนิยมสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชายรัก
ชายในตัวละครวัยรุ่นเกิดขึ้นในวงการภาพยนตร์
ไทย

ผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของภาพ-
ยนตร์เรื่องนี้อย่างสำคัญคือ ชูเกียรติ ศักดิ์วีระกุล
ผู้กำกับภาพยนตร์รุ่นใหม่ซึ่งโดดเด่นจากการทำ
ภาพยนตร์สั้นและภาพยนตร์เรื่องยาวเพื่อเข้า
ฉายในโรงภาพยนตร์มาตั้งแต่สมัยยังเป็นนิสิต
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน
ขณะนั้นชูเกียรติถือเป็นผู้กำกับที่มีอายุน้อยที่สุด
ที่ได้รับโอกาสให้ทำงานกับบริษัทภาพยนตร์
และหลังจากสร้างผลงานภาพยนตร์แนวสยอง
ขวัญ ๒ เรื่อง คือ *คน ผี ปีศาจ* และ *13 เกม
สยอง* ชูเกียรติก็ได้กำกับภาพยนตร์เรื่อง *รักแห่ง
สยาม* ซึ่งเป็นโครงการภาพยนตร์เรื่องที่เขาอยาก
จะทำตั้งแต่แรก แต่ยังไม่ได้รับโอกาส หลังจาก
รักแห่งสยาม ออกฉาย ชื่อของชูเกียรติก็กลายเป็น
ผู้กำกับที่มีกลุ่มผู้ชมที่ชื่นชอบและรอคอย
ผลงานเรื่องใหม่ ๆ ของเขาอยู่เสมอ

รักแห่งสยาม จึงเป็นภาพยนตร์ที่ทั้ง
สะท้อนอารมณ์ร่วมของยุคสมัยและสร้างกระแส
ความรู้สึกลักษณะหนึ่งขึ้นในสังคมไทย ในระดับทั่ว
ประเทศ

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้าน ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารายชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ประเดิมเป็นปีแรก ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับอักษรดังนี้

๑. การต่อสู้ของกรรมกรหญิงโรงงานฮาร์ว (พ.ศ. ๒๕๑๘)
๒. คล้องช้าง (พ.ศ. ๒๔๘๑)
๓. ทองปาน (พ.ศ. ๒๕๒๐)
๔. ทวิภพ (พ.ศ. ๒๕๔๘)
๕. โพน (พ.ศ. ๒๕๑๓)
๖. นั่วเพชร (พ.ศ. ๒๕๐๑)
๗. น้ำท่วมกรุงเทพ (พ.ศ. ๒๔๘๕)
๘. บันทึกเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ (พ.ศ. ๒๕๑๙)
๙. ผีตองเหลือง (พ.ศ. ๒๕๐๕)
๑๐. ผีเสื้อและดอกไม้ (พ.ศ. ๒๕๒๘)
๑๑. แผลเก่า (พ.ศ. ๒๕๒๐)
๑๒. พระเจ้ากรุงสยาม เสด็จจากกรุงเบิร์น (พ.ศ. ๒๔๔๐)
๑๓. พระเจ้าช้างเผือก (พ.ศ. ๒๔๘๔)
๑๔. พระราชพิธีเฉลิมพระนครและพระราชวงศ์จักรี อันสถาปนามา ๑๕๐ ปี (พ.ศ. ๒๔๗๕)
๑๕. พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๖๘)
๑๖. ไผ่เถิน (พ.ศ. ๒๕๐๘)
๑๗. ภาพยนตร์ข่าวเหตุการณ์เสียชีวิตร มิตร ชัยบัญชา (พ.ศ. ๒๕๑๓)
๑๘. มนต์รักลูกทุ่ง (พ.ศ. ๒๕๑๓)
๑๙. รัฐประหาร ๒๔๙๐ (พ.ศ. ๒๔๙๐)
๒๐. โรงแรมนก (พ.ศ. ๒๕๐๐)
๒๑. ลุงบุญมีระลึกชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๓)
๒๒. ลูกอีสาน (พ.ศ. ๒๕๒๕)
๒๓. สุตสาร (พ.ศ. ๒๕๒๒)
๒๔. อนุทินวีรชน ๑๔ ตุลา (พ.ศ. ๒๕๑๗)
๒๕. ! (อัคริย์) (พ.ศ. ๒๕๒๐)

ประกาศ ณ วันอังคารที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

ผู้รับรอง

(นางสุมล คุณป้อม)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

ผู้ขึ้นทะเบียน

(นายศักดิ์นาถ ฉัตรกุล ณ อยุธยา)
ประธานคณะกรรมการพิจารณา
ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ
ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๔

ผู้อำนวยการ

(นายโดม สุขวงศ์)
ผู้อำนวยการ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
พยาน

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาตัดสินขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้าน ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารายชื่อภาพยนตร์หลายเรื่องซึ่งเจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นปีที่ ๒ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับปีที่สร้างดังนี้

๑. โชคสองชั้น (๒๔๗๐)	๑๓. บ้านที่รักของพิมโพวี (๒๕๐๕)
๒. ชีวิตก่อน ๒๔๗๕ (๒๔๗๓)	๑๔. เงิน เงิน เงิน (๒๕๐๘)
๓. แห้วสู้ธรรมบุญ (๒๔๗๖)	๑๕. เส้นทางกองก (๒๕๐๙)
๔. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
เสด็จนิวัตพระนคร พ.ศ. ๒๔๘๑ (๒๔๘๑)	๑๖. (พยาธิสัตว์จี๊ด) GNATHOSTOMA SPINGERUM AND
GNATHOSTOMIASIS IN THAILAND (๒๕๑๐)
๕. การสวนสนามของกองกำลังเสรีไทย (๒๔๘๗)	๑๗. อิงเป้านักโทษค่ายเสตติค (๒๕๑๐)
๖. ที่ระเบิดกรุงเทพในสงครามโลกครั้งที่ ๒ (๒๔๘๗)	๑๘. อินทรีทอง (๒๕๑๓)
๗. เหตุมหัศจรรย์ (๒๔๙๘)	๑๙. ดาโลลามะโนสวนโมกข์ (๒๕๑๕)
๘. สวรรค์มืด (๒๕๐๑)	๒๐. หนุมานพบ ๗ ยอดมนุษย์ (๒๕๑๗)
๙. แม่บ้านพระโขนง (๒๕๐๒)	๒๑. ทองพูน โคกโพ ราษฎรเต็มขั้น (๒๕๒๐)
๑๐. การขมขวยชิงแชมป์โลกระหว่าง
โผน กิ่งเพชร-ปาสคาล เปเรส พ.ศ. ๒๕๐๓
เวทีมวยลุมพินี กรุงเทพฯ (๒๕๐๓)	๒๒. ครูบ้านนอก (๒๕๒๑)
๑๑. มือโจร (๒๕๐๔)	๒๓. เมืองในหมอก (๒๕๒๑)
๑๒. เรือนแพ (๒๕๐๔)	๒๔. คนจร าลา (๒๕๔๒)
	๒๕. สวรรค์บ้านนา (๒๕๕๒)

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๒

๑. นายศักดิ์นาถ นัตรกุล ณ อยุธยา (ประธานกรรมการ)
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. นายปราบดา หยุ่น (กรรมการ)
นักเขียน, นักวิจารณ์ภาพยนตร์, ผู้กำกับภาพยนตร์	๓. นายชีวิตรัฐ บุญเกียรติ (กรรมการ)
นักวิชาการอิสระ (พิธีกรพิเศษและจดหมายเหตุ)
๔. นางจิตา ผลิตผลกรพิมพ์ (กรรมการ)
นักวิจารณ์ภาพยนตร์, บรรณาธิการนิตสาร โปสเตอร์	๕. นายวิศิษฐ์ ศาสนเที่ยง (กรรมการ)
ผู้กำกับภาพยนตร์	๖. นายสันติชัย โชติรสเสถียร (กรรมการและเลขานุการ)
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

(นายสุกฤษ คุณบผล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

(นายศักดิ์นาถ นัตรกุล ณ อยุธยา)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก
ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)
เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖

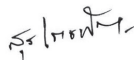
หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารายชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับที่สร้างดังนี้

๑. VISIT OF THE PRINCE OF SIAM (1901)	๑๔. ผู้ชนะสิบทิศ (๒๕๐๙ - ๒๕๑๐)
๒. ช้าง (Chang: A Drama of the Wilderness) (๒๔๗๐)	๑๕. เขาชื่อนกยาง (๒๕๑๖)
๓. แหวนวิเศษ (๒๔๗๒)	๑๖. [โนราชนูปถัมภ์นรากร] (๒๕๑๖)
๔. เล็ดจอหอพระเนตรมอญร่ำมี ปากลัด (๒๔๗๓)	๑๗. ร้อยกลน (๒๕๑๔)
๕. [พระราชพิธีโสกันต์] (๒๔๗๔)	๑๘. คนภูเขา (๒๕๒๒)
๖. การรับเรือดอร์บีโด (๒๔๗๘)	๑๙. น้ำพุ (๒๕๒๗)
๗. [รวมไทย] (๒๔๘๔)	๒๐. บุญชูผู้น่ารัก (๒๕๓๓)
๘. ทราชม่าเป็นแก้ว (๒๔๙๓ - ๒๔๙๔)	๒๑. ปุ๊กปุย (๒๕๓๓)
๙. [อาจารย์ศิลป์ พีระศรี] (๒๔๙๔)	๒๒. 2499 อันธพาลครองเมือง (๒๕๔๐)
๑๐. กรุงเทพเมืองหลวงของเรา (๒๕๐๐)	๒๓. พี่ทะเลลายใจ (๒๕๔๓)
๑๑. [โฆษณา] ผึ้งบุรีรัมย์บ่าส้ม ขุดหนูหล่อพ่อเขาพาไปดูหมี่ (๒๕๐๕)	๒๔. โหมโรง (๒๕๔๗)
๑๒. หลุมศพที่สี่ไฮด์ (๒๕๐๕)	๒๕. มหาลัยเหมืองแร่ (๒๕๔๘)
๑๓. เพชรตัดเพชร (๒๕๐๙)	

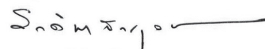
รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖

๑. นายศักดิ์นา นัตรกุล ณ อยุธยา (ประธานกรรมการ)
กรรมการบริหารหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. รศ.ดร.ชัยวัฒน์ คุประตกุล (กรรมการ)
นักวิทยาศาสตร์	๓. ศ.ดร.อนันต์ สุวรรณ (กรรมการ)
นักประวัติศาสตร์	
๔. นายอัศศิริ ธรรมโชติ (กรรมการ)
นักเขียน	๕. นายประวิทย์ แต่งอักษร (กรรมการ)
นักวิจารณ์ภาพยนตร์ นักเขียน	๖. นายพันธุ์ธัมม์ ทองสังข์ (กรรมการ)
ผู้กำกับภาพยนตร์	๗. มานัสศักดิ์ ดอกไม้ (กรรมการ)
นักวิชาการภาพยนตร์

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายสุระ เดชะทัต)

ผู้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

(นายศักดิ์นา นัตรกุล ณ อยุธยา)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาเพื่อ
ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๖

ประกาศหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)

เรื่อง ขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗

หอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งคณะกรรมการได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าและความสำคัญด้าน ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ จากบรรดารายชื่อภาพยนตร์หลายร้อยเรื่องที่เจ้าหน้าที่หอภาพยนตร์ได้คัดกรองนำเสนอ ซึ่งที่สุดคณะกรรมการได้พิจารณาแล้ว เห็นสมควรให้ขึ้นทะเบียนภาพยนตร์จำนวน ๒๕ เรื่อง เป็นมรดกภาพยนตร์ของชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นปีที่ ๔ ซึ่งมีรายชื่อตามลำดับที่สร้างดังนี้

๑. [ร.๕ เสด็จประพาสกรุงศรีอยุธยา] (๒๔๔๐)	๑๔. รักริษยา (๒๕๐๐)
๒. [Siamese Society] (๒๔๖๓)	๑๕. [หาบข้าว นวดข้าว สีข้าว แต่งงานภาคใต้] (๒๕๑๑ - ๒๕๑๖)
๓. เสด็จอินโดจีน พ.ศ. ๒๔๗๓ (๒๔๗๓)	๑๖. ตลาดพรหมจารีย์ (๒๕๑๖)
๔. Sound Patch Work (๒๔๗๓)	๑๗. ลำเพ็ง (๒๕๒๕)
๕. [ปัดดาโมโนดิด] (๒๔๗๙)	๑๘. คนทรงเจ้า (๒๕๓๒)
๖. ข้าวกำมือเดียว (๒๔๘๓)	๑๙. คนเลี้ยงช้าง (๒๕๓๓)
๗. พรายตะเคียน (๒๔๘๓)	๒๐. กลิ้งไว้ก่อนพ่อสอนไว้ (๒๕๓๔)
๘. งานวันชาติฯ นายพลตรีหลวงพิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี
ณ ทำเนียบ วังสรวงกุหลาบ (๒๔๘๔)	๒๑. กาลครั้งหนึ่งเมื่อเช้านี้ (๒๕๓๗)
๙. พี่ชาย (๒๔๙๔)	๒๒. นางนาก (๒๕๔๒)
๑๐. [จำเริญ - จิมมี่] (๒๔๙๗)	๒๓. ดอกฟ้าในมือมาร (๒๕๔๓)
๑๑. สันติ - วิภา (๒๔๙๗)	๒๔. มนต์รักทรานซิสเตอร์ (๒๕๔๔)
๑๒. ข้าวฟ่างดินสลาย (๒๔๙๘)	๒๕. แผ่นดิน (๒๕๔๖)
๑๓. เศรษฐีนาถา (๒๔๙๙)	

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติ ครั้งที่ ๔

๑. นายศักดิ์นา นัตรกุล ณ อยุธยา (ประธานกรรมการ)
กรรมการบริหารหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน)	๒. นายกิตติศักดิ์ สุวรรณโกสิน (กรรมการ)
นักวิจารณ์ภาพยนตร์	๓. ผศ.สุรธนา เกียรติกรเพ็ชร (กรรมการ)
นักวิชาการอิสระ
๔. นายพิชัยวัฒน์ แสงประพาฬ (กรรมการ)
นักวิชาการภาพยนตร์	๕. นายวิรุฬ บุรพาตะชะ (กรรมการ)
นักเขียน	๖. นายบรรจง ปิฎกนกุล (กรรมการ)
ผู้กำกับภาพยนตร์

ประกาศ ณ วันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

(นายวิระ โรจน์พจนรัตน์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม
ผู้รับรอง

(นายศักดิ์นา นัตรกุล ณ อยุธยา)
ประธานคณะกรรมการพิจารณา
เพื่อขึ้นทะเบียนมรดกภาพยนตร์ของชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๗

คณะทำงาน

โตม สุวงศ์ ชลิตา เอื้อบำรุงจิต

สัณห์ชัย โชติรสเศรณี ทิพย์วัลย์ ประยูรสุข

ธีรวุฒิ นามทอง ปิยะนันท์ ช่างเรียน

อรวรรณ จีเลาะ ภาควงมณี ธรรมศรี

พุทพงษ์ เจียมรัตต์บุญ ขวนาท อินทวงศ์

*หมายเหตุ

ชื่อเรื่องที่อยู่ใน [...] หมายถึง ภาพยนตร์เรื่องนั้นไม่ได้ได้ชื่อเรื่องปรากฏอยู่ในภาพยนตร์

เป็นชื่อที่หอภาพยนตร์ตั้งขึ้นเอง

ข้อมูลภาพยนตร์ที่อยู่ใน [...] หมายถึง ข้อมูลที่หอภาพยนตร์สันนิษฐานขึ้นเนื่องจากยังไม่มีหลักฐานชัดเจน